

POLITIKA

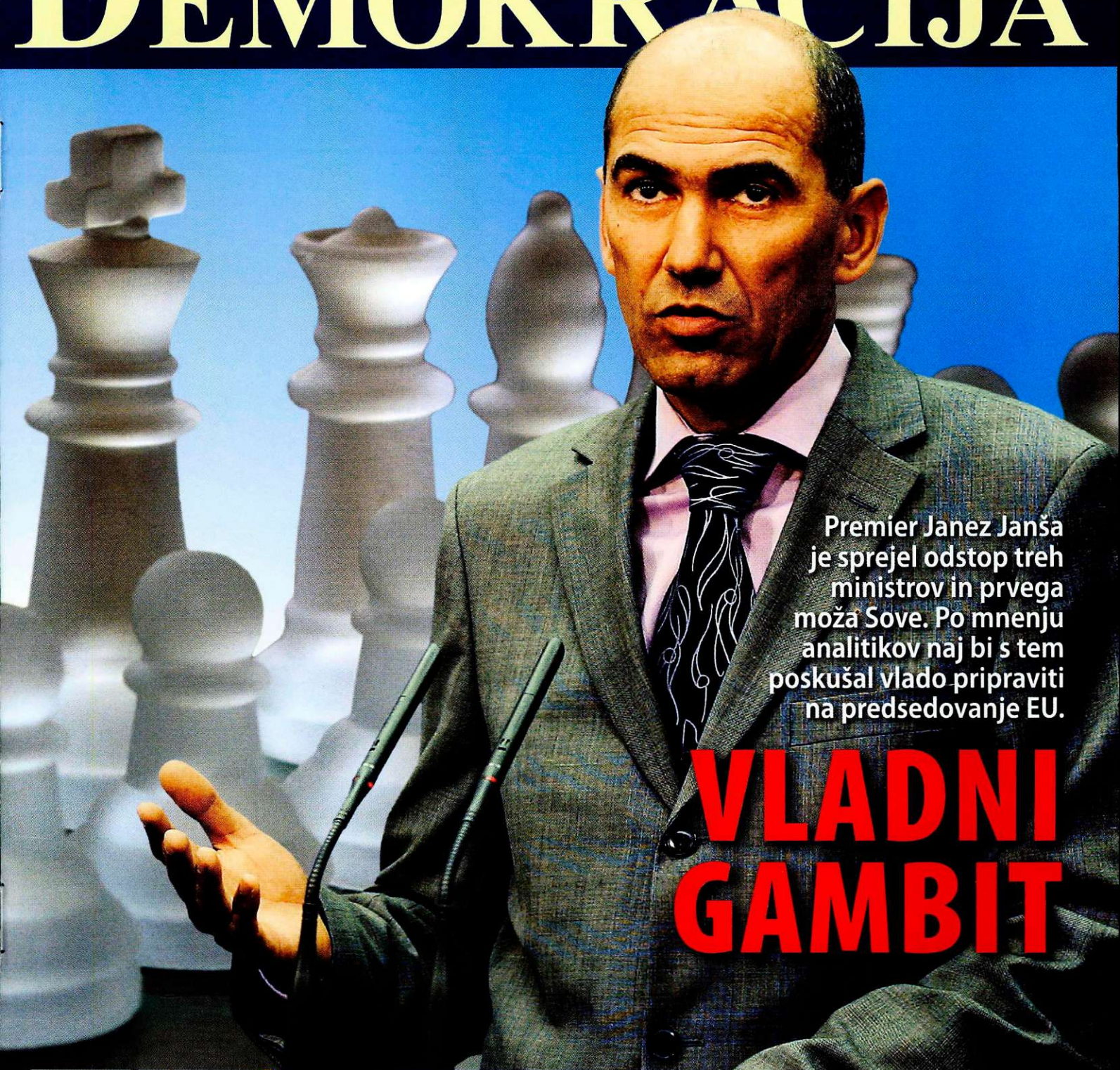
**V NEMILOSTI PRI
JANEZU STANOVNIKU**

V SREDIŠČU

**ZARADI NATOLCEVANJ
PRISTAL NA SODIŠČU**

DEMOKRACIJA

Premier Janez Janša je sprejel odstop treh ministrov in prvega moža Sove. Po mnenju analitikov naj bi s tem poskušal vlado pripraviti na predsedovanje EU.

VLADNI GAMBIT

INTERVJU

Ivan Simič

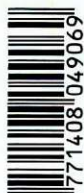
Naredili smo revolucionarne spremembe

TRIBUNA

Dr. Ivan Klemenčič
Kulturni boj ali
državlanska vojna?

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

Življenje v ravnovesju.

Poskrbite zase. Vzpostavite ravnotežje med svojim notranjim in zunanjim svetom.

Prezemite nadzor nad svojim telesom in dosežite mirnost duha.

Potopite se v prefinjen okus nove pijače **Sola White Tea** in se prepustite idealnemu ravnovesju belega čaja, karambole in lotosa.

Sola White Tea zagotavlja vznemirljivo doživetje okusa in osvežitev s pridihom Daljnega vzhoda.

Beli čaj izvira s prostranih polj Kitajske. Je polnega okusa in ima nežno, svetlo barvo.

Lotosov cvet simbolizira čistost duha in telesa in že stoletja navdihuje poezijo.

Karambola je osvežilen tropski sadež edinstvene oblike. Je zvezda med sadeži.

OSVEŽITEV
BREZ KONZERVANSOV

Vladni gambit

Metod Berlec

Prejšnji četrtek je kot strela z jasnega udarila novica o odstopu treh ministrov in sprememba na položaju prvega človeka Slovenske obveščevalno-varnostne agencije. Delna rekonstrukcija vlade se je v dobro obveščenih krogih sicer napovedovala že spomladi. Zgodila naj bi se junija, pred poletjem, vendar do nje takrat ni prišlo. Zakaj? O tem lahko samo ugibamo. Takrat naj bi bili nekateri ministri dobili trimesečni rok, da stvari, ki so jim ušle iz rok, nekako popravijo, sanirajo, da pospešijo delo pri pripravi zakonov, da se poskušajo izviti iz medijskega primeža. Nekaterim se to očitno ni izšlo ...

Zdi se, da sta si predsednik vlade Janez Janša in vladna koalicija izbrala konec poletja kot primeren trenutek za delno osvežitev vlade. Nedvomno tudi glede na aktualno dogajanje. Pritiski na ministra za zdravje Andreja Bručana in ministra za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jureta Zupana so bili v javnosti in medijih nenehni. Deležna sta bila številnih kritik. Pogosto tudi neupravičenih. Priznati jima moramo, da sta kljub polenom, ki so jima jih metali pod noge, veliko naredila. Minister Bručan na primer nepriremeno več kot njegov predhodnik Dušan Keber, ki je povsem pogorel s svojim predlogom zdravstvene reforme. Pod ministrom Bručanom so se zmanjšale čakalne dobe, sprejeti so bili številni pomembni zakoni za zdravstvo, ne nazadnje je zaživel strožji zakon o kajenju. V javnosti pa se je precej prijel teza njegovih nasprotnikov, da poskuša »privatizirati«
zdravstvo. Podobno je bilo z Zupanom. Z resolucijo o visokem šolstvu, ki je velik del visokošolske javnosti obrnila proti njemu, ni imel sreče. Na ministra za promet Janeza Božiča so se medijski napadi skoncentrirali v zadnjih tednih, po dveh hudih prometnih nesrečah. Že prej so ga spremljali očitki o počasni in dragi graditvi avtocest, ki so glede na sosednje države delno verjetno celo utemeljeni.

Premier Janša je, potem ko je prejel odstopne izjave, dejal, da so bili na vseh treh ministrstvih doseženi pomembni vsebinski premiki. Kljub temu se

je odločil, da ponujene odstopne ministrov sprejme.

»Po pogovoru z vsakim posebej smo namreč ocenili, da se lahko s tem izognemo povečanju neproduktivnih napetosti, ki onemogočajo nadaljevanje resnega in poglobljenega dela.« Pri tem je imel v mislih tudi dejstvo, da vlada kot celota v času intenzivnih priprav na predsedovanje EU nima časa za brezzplodne razprave z opozicijo na osebni ravni. Sprememba na mestu prvega človeka Sove je seveda posebno poglavje. Nepravilnosti, povezane s to službo, so že več mesecev pretresale državo. Informacije so uhajale v javnost in zdi se, da je predsednik vlade presodil, da potrebuje profesionalnega operativca, zato je na to mesto imenoval Andreja Rupnika z notranjega ministrstva. Matjaž Šinkovec pa bo kot profesionalni diplomat in po novem državni sekretar okrepil zunanje ministrstvo, ki ga naslednje leto čakajo zahtevne preizkušnje.

Ne nazadnje sta morala vlada in premier Janša omenjene poteze povleči tudi zaradi javnomnenjskih anket. Kljub dobremu delu večine ministrov je podpora vladi v javnosti padala. Nedvomno je to tudi posledica tega, kako je bilo delo posameznih ministrstev predstavljeno v javnosti oziroma kako so to interpretirali mediji. Kot je v Večeru zapisal dr. Matej Makarovič, smo v Sloveniji že imeli vlade, pod katerimi sta bila življenjski standard in gospodarska rast nižja kot danes, inflacija pa bistveno višja, pa so vendarle veljale za »zgodbe o uspehu«
in »sanjske ekipe«. Zgodila se je tudi afera Sova, ki je škodovala premierju in vladi, pa čeprav sta se samo zavzela za razčiščenje preteklih nepravilnosti. Slovenska družba in mediji še vedno trpijo za posledicami enopartijskega enoumja, kar se odraža v javnomnenjski podobi sedanje vlade. Desnosredinske vlade so v naši državi zaradi vsega tega še vedno v težjem položaju kot levosredinske. Prav zato mora premier in celotna vladna koalicija potegniti občasno tudi nekatere boleče poteze, ki pa dolgoročno lahko koristijo sedanji vladi in ji povečajo možnosti za še en mandat. ■

Ne zaradi slabega dela, ampak zaradi slabe podobe v javnosti so se trije ministri odločili, da odstopijo. Njihovo potezo je treba pozdraviti, saj so s tem vlado razbremenili in ji omogočili, da se bo lažje osredinila na predsedovanje Evropski uniji.

UVODNE STRANI

- 9 Zaradi natolcevanj na sodišče
10 **Pogledi:** Zgaga brez razloga
11 **Kolumna:** Svetopisemsko leto

POLITIKA

- 12 Premierjevo zapiranje front
16 Resen ali navidezen spor?
18 Udbovske celice spomenik časa
20 Kulturni boj ali državljanska vojna?

SLOVENIJA

- 22 Najbolj vroč je Telekom
26 Drugi dom starostnikov
28 Koliko pokrajin – 14 ali 6?
30 Sumljiva igra donacij

TUJINA

- 32 Večni razsodniki
34 Korejsko premikanje ločnic
36 **Globus:** Korak naprej
37 **Tuji tisk:** Tajna zgodovina

INTERVJU

- 38 Ivan Simič

DOMOZNANSTVO

- 42 Prestolnica halštatskih knezov
46 Junaki organizacije TIGR
50 **Naši kraji:** Črni Kal
54 Boris Godunov v Ljubljani

OGLEDALO

- 56 **Film:** Nekaj dni v septembru
58 **Avtomobilizem:** Mazda3 sport
60 **Zdravje:** Vnetje trepalničnega mešička
62 **Šport:** Leseni bojevniki
64 **Črna kronika:** Huda prometna nesreča
66 **Rumeno:** Najboljša varuška
68 **TV Kuloar:** Presneto nesproščeno
74 Avtsajderka med kandidati

38 Intervju: Ivan Simič

Zahtevam, da se zavezancem odmeri samo toliko davka, kot zahtevajo predpisi, in če je inšpektor v dvomu, odloči v korist zavezanca. To je sicer splošno pravno načelo, ki je zdaj tudi zapisano v zakonu o davčnem postopku.

12 Predsednikovo zapiranje front

Predsednik vlade Janez Janša je pretekli teden sprejel odstop treh ministrov in oznanil zamenjavo na vrhu Slovenske obveščevalno-varnostne agencije. Premier očitno poskuša zapreti čim več front pred predsedovanjem Slovenije EU.

16 Resen ali navidezen spor?

Potem ko sta se na levi pojavila dva predsedniška kandidata (Danilo Türk in Mitja Gaspari), se je postavilo vprašanje, ali bi to utegnilo povzročiti razpoke na levi. Delno je to možnost povečal predsednik borčevske organizacije s svojim opredeljevanjem, kdo je pravi kandidat leve.

18 Udbovske celice zavarovane

Kmalu potem ko je vladna komisija pri pregledu prostorov na Beethovnovi ulici 3 v Ljubljani odkrila zaporniške celice iz časa med drugo svetovno vojno in po njej, je vlada napovedala, da bo celice primerno zavarovala. Zdaj je to tudi storila.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat,
Petra Janša, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan,
Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust,
Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačič, dr. Metod Benedik, dr. Andrej
Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos,
dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik,
dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga,
Igor Gošče, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik),
Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova
banka d. d., Maribor

Poštnina plačana pri pošti 1102 Nenaročenih
člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

»Demokracija« je zaščiten blagovna znamka, last podjetja Nova obzorja založništvo d.o.o. Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisno privolitvijo založnika Demokracije. Imetniki materialnih avtorskih pravic na avtorskih delih, objavljenih v Demokraciji, so podjetje Nova obzorja založništvo d.o.o. ali avtorji, ki imajo s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o. sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedani so vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava in dajanje avtorskih del ali njihovih delov na voljo javnosti in tržne namene brez sklenitve ustreznih pogodb s podjetjem Nova obzorja založništvo d.o.o.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi teden Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo poloznico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Izid nekaterih rubrik je podprlo Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo.

Fotografija na naslovnici: Gregor Pohleven, fotomontaža

Slovenija potrebuje alternativno novinarsko društvo

Gašper Blažič

O dogajanju v slovenskih medijih smo se pogovarjali z novinarjem Primorskih novic Tinom Mamićem, ki je bil krajši čas urednik omenjenega časopisa. Je tudi član programskega sveta RTVS.

Ste novinar v Primorskih novicah. V času delovanja sedanje vlade je mogoče slišati čedalje več očitkov glede njenega obvladovanja slovenskih medijev. Kako komentirate medijsko dogajanje v Sloveniji?

Slovenski medijski prostor leta 1990 ni doživel pluralizacije v taki meri kot politika. Tudi mediji so zato pomembno pripomogli k zmagam leve in desne na parlamentarnih volitvah 1992, 1996 in 2000. Nekatera stališča namreč v medije niso in niso mogla prodreti. Sam sem kot bralec napisal vrsto pisem bralcev v Delo, a so mi prvega objavili po več letih, vsa druga so romala v koš. Če pogledamo samo primer Katoliške cerkve, je (bila) ta v slovenskih medijih zelo redek gost, če izvzamemo članke, ki pišejo o njenem bogatstvu, gozdovih ali medijskih nastopih kardinala Rodeta. Poglejte samo, koliko pozornosti so mediji posvetili študijskim dnevom v Dragi, in to primerjajte s pozornostjo, ki jo mediji posvetijo kakšni prireditvi, ko je gost šef zveze borcev Janez Stanovnik. Logično je, da je tako stanje treba spremeniti. Kot novinar vsak dan opažam, da veliko novinarjev meša komentarje z novicami, kar je skregano z enim od temeljev novinarske etike. Po drugi strani pa je komentiranje v komentatorskih žanrih premalo. Na to le redki opozarjajo, tisti, ki imajo polna usta medijske svobode, pa sploh ne.

V zvezi s tem je bilo nedavno objavljeno pismo Večerovega novinarja Blaža Zgaga evropskim politikom glede cenzure v Sloveniji. Menite, da bi lahko to vplivalo na slovensko predsedovanje Evropski uniji?

Neki slovenski novinar je pisal pismo evropskim premierjem. To so potem slovenski mediji na široko povzeli in mu dali velik pomen. Poskusite vi napisati pismo premierjem in v njem napišite, da so slovenski tiskani mediji bojkotirali forum Draga 2007. Ali pa jim pišite, da na slovenski nacionalni

RTV številni novinarji praktično dnevno kršijo kodeks novinarske etike, ker komentiranje mešajo v poročanje. Vam bo kdo kaj objavil? Prepričani bodite da ne. Ko so mene v naši hiši cenzurirali, se niso oglasili ne novinarsko društvo, ne sindikat in ne Mirovni inštitut. V evropskem merilu ta stvar ni niti omembe vredna. V Sloveniji pač vedno vžge, če se kaj internacionalizira, zato toliko notranjepolitičnih akcij »odmeva v tujini«.

Bili ste urednik Primorskih novic. Kako to, da ste na tem položaju ostali tako malo časa?

To vprašanje morate nasloviti na lastnike časopisa. Naj navedem le dejstva: v času mojega urednikovanja je naklada, ki je prej dve leti stalno padala, začela rasti. Trend rasti se je nato po moji nekrivdni odstavitvi obrnil v obratno smer. Obseg časopisa se je povečal, storilnost pa je narasla za desetino. Časopis sem odprl, da smo v njem začeli objavljati tudi vsebino, ki je bila prej nezaželen, kar je eden od razlogov, da nam je zelo narasla prodaja v kioskih. Sam seveda zelo dobro vem, kdo je bil boter mojega odstrela.

Ste tudi član programskega sveta RTV Slovenija. Kako sedaj vidite vlogo nacionalne RTV? Se je po sprejetju novega zakona kakovost programov res poslabšala, kot je mogoče slišati v krogih, ki so blizu levici?

Kaj pa naj danes o nacionalki rečejo tisti, ki so žolčno agitirali proti referendumu o RTVS? Nihče nima čudežne paličice, zato bomo učinke dela novega vodstva opazili kasneje, kot bi si želeli. Ne pozabimo, da je novo vodstvo začelo z delom šele lani. Po dolgih letih padanja je težko obrniti trend. Mislim pa, da je bila najnižja točka že dosežena, saj se je začelo počasi obračati. Če pa pogledamo transparentnost in finance, lahko opazimo velikanski napredek. Če je kdo mislil, da bo iz pretežno levičarske

televizije nastala desničarska, se je uštel. Javni medij namreč ne sme ustrezati samo eni politični opciji, ampak mora biti odprt za vse. Vem za primer iz devetdesetih let, ko je predstavnik zveze borcev pred objavo prispevka o prikitem povojnem grobišču gradivo pregledal in odobril. Kaj takega se danes ne more več ponoviti.

V mesečniku Ampak ste bili kritični do vnovične izvolitve Grege Repovža za predsednika Društva novinarjev Slovenije. Je res, da se pripravlja ustanovitev alternativnega novinarskega društva?

Za to se zavzemam že vrsto let. Pred referendumom o RTVS se nas je že zbralo nekaj novinarjev iz različnih medijev in skupaj smo oblikovali izjavo, s katero smo javno izrazili, da se s političnim udejstvovanjem društva novinarjev ne strinjamo in se od njega distanciramo. Žal pa se potem kar nekaj tistih, ki so oblikovali izjavo, ni hotelo izpostaviti in so svoje podpise umaknili. Sicer jih povsem razumem, saj sem tudi sam po objavi izjave doživel močno šikaniranje s strani vodstva moje novinarske hiše. O naši izjavi mediji niso veliko poročali, čeprav jo je podpisalo več kot 30 novinarjev. Novinarji Ognjišča, Družine, Maga in Demokracije so v svobodni Sloveniji še vedno drugorazredni in stigmatizirani. Velikokrat sem že poudaril, da bi morali ustanoviti društvo neodvisnih novinarjev, kar si posebej po zadnjih politično angažiranih izjavah predstavnikov novinarjev želi čedalje več novinarskih kolegov. Naj poudarim tudi, da Društvo katoliških časnikarjev, ki obstaja že dolgo vrsto let, praktično ne deluje in prepušča ves prostor novinarjem, ki se s polnimi denarnicami še vedno borijo zoper »razredne sovražnike«. Absurdno pa je, da so novinarji, ki zagovarjajo krščanske vrednote, nezaželeni tudi v medijih, ki v očeh levece veljajo za desne.

Šmrc

Aleksander Škorc

„Spoštovana veleumna doktorska družina, žal mi je, ker moram povedati naslednje, a bom vseeno povedal,“ je dejal super dr. Gaber (vedno je rad veliko govoril, čeprav ni nikoli kaj prida povedal) in zagrenjeno začel:

„Tovarišija, zmleli so nas v rdeči poper brez ostrine. Gnijoči krompir na zaraščeni njivi ima na šolski sistem več vpliva kot mi in nobena pokalica, ki jo preostali pravoverni kadri vržemo na pot zmagovite desne falange, nam ne more povrniti časti, dnevnic in dodatkov za naporno delo. Pa tako dobro ekipo smo imeli. Katanec je bil v svojih časih sicer dober, imel je Zahoviča, Ačimoviča ..., a Katanec pač ne zveni ravno najbolj domače, mar ne? Mi smo vsekakor boljši. Imamo Marjanovičevu pa Milico Antič Gaber, hm, lahko tudi Gabrič, če hočete, se sliši prav imenitno. Kakor koli, smo zmagovalna ekipa, ki so ji goljufrivo in po krivici odvzeli zmago na volilnem polju nekakšne demokracije, in čas je, da priznamo poraz.“

Poleg tega v tej državi ni prihodnosti. Mladež, ki smo ji tako temeljito prali možgane in jo pazljivo vzgajali v pravoverne levičarje z jasnim razumevanjem človekovih pravic – tu mislim predvsem na pravico, da nekdo drug dela namesto tebe – in še in še bi se našlo tega, da bi se človek kar razjokal, torej, pomislite, taista mladež se očitno sproščeno in veselo podaja v novo šolsko leto. Nahrbtniki so jim lahki in ne krivijo se pod grožnjami stalnega preverjanja, niti ene drobcene pesmice o tov. Titu se jim ni treba naučiti na pamet, kaj šele slovarja tujk in še in še, da bi spet jokali. Katastrofa. Pomislite, kaj mi je zadnjič rekel vnuk – o madona, kako čas beži – rekel je, da mora, pozor, rekel je 'moram!' pomagati rahlo zaostalemu sošolcu pri domači nalogi. Groza! Očitno so mu vcepili občutek dolžnosti, njemu, ki je bil rojen za izkoriščanje pravic ... Šmrc ... Oprostite, moram nehati. Ne zdržim več. Prav zverinsko so nas odstavili in treba bo oditi. Tule imam 12 enosmernih kart za Beograd z možnostjo nadaljevanja na še tistih nekaj preostalih rajskih vrtov, kjer se v imenu ljudstva še da užiti primerna čast in pobrati nagrada za vzgojo otrok v ubogljive, nerazgledane in duševno invalidne tepčke. Gremo.“

Škoda, da niso res odšli (morda pa vseeno bodo), je pa čista resnica, da je že nekaj let najljubši šport večine vsaj približno normalnih Slovencev opazovanje izhlapevanja osivelih mladincev in preučevanje bledenja večno zardelih "združenolistnikov".

H-umor

»Prvič slišim za takšno pisanje. Osebnost, če sem malo ironičen, pa mislim, da je stanje še slabše. Vlada kontrolira vse medije in tem medijem naroča, naj pišejo o tem, kako vlada kontrolira vse medije.«

(Predsednik vlade Janez Janša se je hitro znašel, ko je moral odgovoriti na novinarjevo vprašanje, kako komentira pisanje novinarja Večera Blaža Zgaga, ki je v pismu evropskim predsednikom vlad zapisal, naj bi v Sloveniji vlada omejevala svobodo medijev.)

»Tistih, zame neregularnih 500 podpisov imajo moji ljudje menda namen prodati najboljšemu ponudniku.«

(Predsedniški kandidat Artur Štern bo podpise, ki so jih njegovi privrženci zbrali z izgovorom, da zbirajo za Peterleta ali Türka, porabil koristneje.)

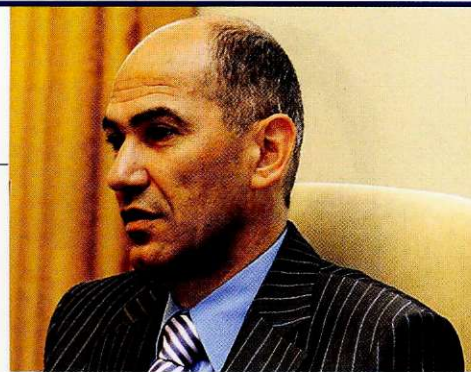
»Nove vere skačejo na plan kot novi predsedniški kandidati: vtis, ki ga dajejo oboji o resnosti svojega početja, pa je podoben.«

(Pisatelj Alojz Rebula vidi povezavo med številom verskih skupnosti v Sloveniji in številom predsedniških kandidatov.)

»To pa ne pomeni, da niso upravičene Miheљjakove kritike takratne jugoslovanske partijske politike, ki je tudi moje mnenje razglasila za kontrarevolucionarno.«

(Tovariš Mitja Ribičič, ki se je končno javno oglašil in pokazal, da se nečesa vendarle spomni, je po novem kontrarevolucionar.)

»V Haag se gre turistično – ali za vselej.«

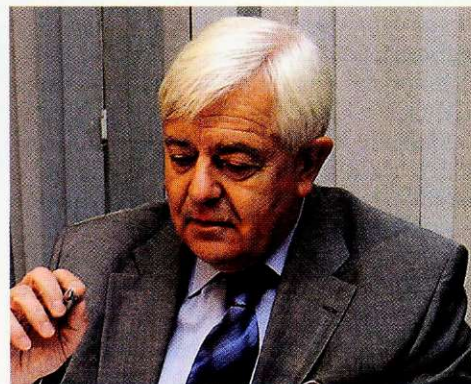
(Kolumnist Boris Jež je prepričan, da je Haag usoden kraj, če nisi tam turist.)

»V Sloveniji, pravijo bolj duhoviti interpreti, ni prva tradicionalna dilema 19. stoletja, kdo je prostozidar, vprašanje je, kdo je prost od Zidarja.«

(Urednik Dela Janez Markeš se sprašuje, ali je v Sloveniji sploh še kdo neodvisen od gradbenega lobija, ki ga pooseblja razvpiti direktor SCT.)

»Navsezadnje tudi DeSUS le brodi po vojaškem poligonu, politike pa ne soustvarja.«

(Poslanec Slavko Gaber ni prepričan, da igra upokojenska stranka kakšno vidnejšo vlogo v vladni koaliciji.)

»Ko mu ljudje odslužijo, jih mirne duše zavrže.«

(Nekdanji predsednik Milan Kučan je komentiral odstop treh ministrov Janšev vlade in ni pozabil izreči nekaj krepkih na Janšev račun. Vedno pa pozabi, da druge sodi po sebi.)

»Grozna, mrzla, siva, umazana, gneča na štiripisovalnicah, mravljišče, megalomanska.«

(Koškark Matjaž Smodiš je slikovito opisal rusko prestolnico, kjer je ta čas njegovo delovno mesto.)

»V trgovini je bolj monotono. Tam ljudje pridejo, vzamejo in gredo. Nič ne vprašajo in to me najbolj jezi.«

(Mesar Danilo Jazbec raje reže pršut na sejnih, ker tam vsaj kdo spregovori kakšno besedo z njim.)

Komu ustreza zaostrovanje?

M. B., foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

V soboto je na območju mejnega prehoda Sečovlje prišlo do zapleta. Skupina petih moških iz društva Hervardi je želela priti po t. i. evropski poti do hiše Joška Jorasa, kjer naj bi mu pomagala pri urejanju fasade.

Jorasova hiša stoji na levem bregu Dragonje, ki si ga lastijo Hrvatje.

Hrvaška mejna policija jim dostopa po poti, ki si jo je Joras uredil sam, da mu ne bi bilo treba čez hrvaški del prehoda, ni dovolila. Skupina se je po dveh urah pregovarjanja razšla.

Problematična korita Kot je dejal Joras za STA, je v odzivu na dogodek vložil kazensko ovadbo proti neznani osebi. Dejal je, da je 27. avgusta letos prejel pravnomočni sklep Okrajnega sodišča v Piranu, po katerem mora Hrvaška umakniti ovire na njegovi poti in v nobenem smislu ne sme ovirati uporabe te poti. »Upal sem, da bo Hrvaška upoštevala odločitev sodišča, a se to ni zgodilo,« je dejal Joras in pojasnil, da je vložil ovadbo proti neznani osebi zato, ker omenjenih policistov ne pozna, zato je v predlogu kazenske ovadbe navedel, naj si pristojne oblasti pomagajo s posnetki TV Slovenija oziroma POP TV, ki sta prišli na kraj dogodka. Meni, da so hrvaški policisti storili kaznivo dejanje, ker so mu preprečili, da bi opravil pripravljala dela za fasado na svoji hiši. Pojasnil je, da policisti niso omejevali gibanja njemu, pač pa njegovim prijate-

ljem. Piransko okrajno sodišče je 4. maja lani izdalo začasno odredbo, po kateri je morala Hrvaška na svoje stroške umakniti cvetlična korita, s katerimi je 21. aprila lani zaprla t. i. evropsko pot, ki omogoča Jorasu dostop do njegove hiše mimo hrvaške kontrolne točke. Sklep sodišča so poskušali izvršiti 27. julija lani, vendar jim to ni uspelo. Okrajno sodišče je 22. januarja letos izdalo še sklep o izvršbi. Ker se je Hrvaška izogibala sprejetju sklepa, je sodišče zaprosilo pravosodno ministrstvo, naj ji sklep izroči po diplomatski poti. To se je zgodilo 24. julija letos, sklep pa je 27. avgusta postal pravnomočen, je pojasnil Joras.

Zrežiran mejni incident? Sobotni mejni incident pa očitno ni naključje. Posamezniki iz društva Hervardi iz Maribora, ki so želeli k Jorasu, naj slednjega prej po mnenju poznavalcev osebno ne bi poznali. Za „obisk“ Jorasa naj bi se bili dogovorili na petkovi okrogli mizi Slovenske narodne zveze pri SLS, ki jo vodi Marjan Podobnik, v Portorožu. Na okrogli mizi je slednji ostro nastopil proti načelnemu dogovoru med predsednikom slovenske in hrvaške vlade, naj bi v primeru, če bodo izpolnjeni nekateri pogoji, državi privolili, naj bi o spornem mejnem vprašanju odločalo Mednarodno sodišče v Haa-

gu. Da je bilo nepotrebno zaostrovanje zrežirano, napeljuje dejstvo, da je vodja skupine, ki je želela priti do Jorasa, Andrej Šiško. V javnosti je znan ne le kot član in vodja skupine Viole, navijačev mariborskih nogometašev, ampak tudi po sodnem procesu za poskus umora, za katerega je bil obtožen skupaj z Matjažem Jeričem in predsednikom SNS Zmagom Jelinčičem. Višje sodišče, ki je potrdilo obsojilni sodbi za Šiška in Jeriča in oprostilo Jelinčiča, je Šišku izrečeno kazen sodišča prve stopnje znižalo za dva meseca, na leto in deset mesecev zapora. Šiško je zapleten tudi v številne druge aktivnosti, ki sodijo bolj v črno kroniko. Leta 2004 je kar vdrl v prostore NK Maribor in želel odnesti dokumentacijo o trenerju Matjažu Keku, ki mu ni bil všeč. Skratka, gre za starega znanca policije, ki je pripravljen narediti marsikaj. Ali bo tako zaostrovanje Sloveniji koristilo, je seveda vprašanje. Prej se zdi, da bodo taki incidenti vrgli slabo luč na Slovenijo, ki jo naslednje leto čaka predsedovanje Evropski uniji. Nerešeno mejno vprašanje bo treba rešiti po pravni poti. A zdi se, da nekaterim to ne ustreza, med njimi nekaterim političnim strankam, ki želijo na tem segmentu še vedno nabirati politične točke. Še posebej takrat, ko jim v javnomnenjskih anketah slabo kaže. **D**

Cvetlična korita na t. i. evropski poti

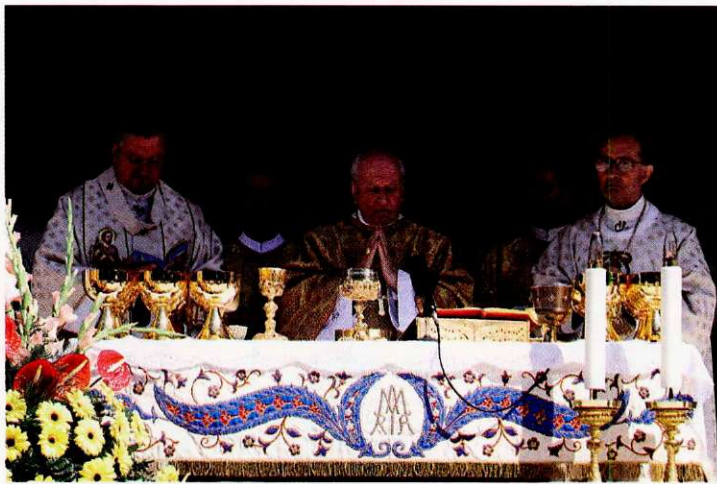
Andrej Šiško in Zmag Jelinčič na sodišču

Stota obletnica kronanja brezjanske Marije

V soboto, 1. septembra, se je na tisoče romarjev iz Slovenije in tudi sosednjih držav zbralo na Brezjah, kjer je potekala slovesnost ob stoti obletnici kronanja milostne podobe brezjanske Matere Božje.

Podobo brezjanske Marije je leta 1814 naslikal slikar Leopold Mayer, leta 1907 pa je tedanji ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič z dovoljenjem papeža Pija X. kronal podobo Marije z Jezusom v naročju. Kroni je izdelal zlatar Ivan Kregar. Prva nedelja v septembru, imenovana angelska nedelja, je od tedaj za Brezje poseben praznik, kraj pa od kronanja naprej velja za slovensko romarsko središče.

Mašo ob stoti obletnici kronanja je ob somaševanju slovenskih škofov daroval nekdanji ljubljanski nadškof in sedanjí prefekt kongregacije za ustanove posvečenega in apostolskega življenja kardinal Franc Rode, obred pa so glasbeno obogatili združeni pevski zbori radovljiške in grosupeljske dekanije ter otroška zbor

Slovesnost na Brezjah je vodil kardinal Franc Rode skupaj s škofi.

iz Zagorja in Tolmina, ki so izvajali Mašo v čast Mariji Pomagaj skladatelja Avgusta Ipavca ter skladbe v čast Mariji.

Kardinal Rode je v svojem nagovoru vse navzoče spomnil, da je med nalogami, ki nam jih postavlja sedanjost, brezpogojno spoštovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti. Poudaril je tudi pomen dru-

žine: »Kakor koli stvari obračamo in vsem spremembam v mišljenju navkljub ostaja neizpodbitno dejstvo, da zdrava, uspešna in srečna družba temeljni na zdravi, trdni družini. Presenetljivo je, da pri vseh raziskavah mladi kot prvi pogoj za osebno srečo navajajo družino. Cerkev ve, da brez krščanskih družin, odprtih za življenje, povezanih v iskreni ljubezni med možem in ženo, ni krščanske družbe.« Rode je poleg družine in nedotakljivosti življenja izpostavil tudi skrb za čisto življenje v letih pred zakonom. »Vsem tem nalogam bomo kos, če bodo naša občestva občestva goreče molitve, čaščenja Najsvetejšega, obiska nedeljskega bogoslužja, prejetja zakramenta sprave, skratka, če bo v nas goreča ljubezen do Kristusa in njegove Cerkve,« je dejal kardinal. G. B.

Draga 2007

Letošnji študijski dnevi Draga na Opčinah pri Trstu so bili že 42. in tudi tokrat so privabili veliko udeležencev. Uvod v letošnjo Drago je bila petkova okrogla miza o pogledih opazovalcev (Peter Brumen, Darka Zvonar Predan, Anton Rupnik) na manjšino, sledil je jesenski del Drage mladih, kjer so kot gostje nastopili primerjalni religiolog Lenart Škof, teolog Jože Marketz in psihoterapevtka Sanja Rozman, govorili pa so o duhovnosti in iskanju »hitrega ozdravljenja« sodobnega človeka. V soboto popoldne je bila okrogla miza ob 60. obletnici priključitve Primorske matični domovini, na njej pa so sodelovali zgodovinarji France Kralj, Tamara Griesser Pečar in Renato Podberšič. V nedeljo dopoldne je nastopil teolog in filozof Robert Petkovšek s predavanjem o tem, kaj krščanstvo lahko ponudi sodobnemu svetu. Osrednje in tudi sklepno predavanje letošnje Drage pa je imel filozof Tine Hribar, ki je predstavil svoje razmišljanje o stanju duha na Slovenskem predvsem v luči odnosa do medvojnih in povojnih dogodkov. Po njegovem mnenju se sedaj končuje doba Milana Kučana, ki je pripomogel k uzakonitvi lažnega nagrobnega napisu »Žrtvam vojne in povojnih usmrtitev«. Po njegovo se bo travma povojnega dogajanja nadaljevala, dokler ne bodo žrtve pomorov dostojno pokopane. Hribar je v svojem nastopu izpostavil tezo, da smo Slovenci sedaj ustvarjalci evropejstva in da končno zmagojuje etične vrednote, s čimer se stanje duha spreminja na bolje. G. B.

Filozof. dr. Tine Hribar (desno)

Za Slovenijo vrednot

Druga največja koalicijska stranka Nova Slovenija je preteklo nedeljo v Veliki Polani v Prekmurju organizirala 5. tabor, na katerem se je zbralo okoli 4 tisoč članov in podpornikov stranke. Zbrane, med katerimi so bili praktično vsi vidnejši predstavniki NSi, sta med drugim pozdravila ministrica za delo, družino in socialne zadeve Marjeta Cotman in pravosodni minister Lovro Šturm. Cotmanova je izpostavila izboljšanje socialne varnosti v Sloveniji, Šturm pa je izrazil prepričanje, da so se razmere v zadnjih letih precej izboljšale tudi na področju delovanja pravne države.

Predsednik NSi Andrej Bajuk se je v svojem govoru med drugim odzval na aktualno vprašanje, kdo bo novi visokošolski minister, in dejal, da ta še ni izbran. Obregnil se je zlasti ob nekdanji komunistični režim, saj je po njegovih besedah Nova Slovenija nastala prav zato, da bi preprečila izginjanje vrednot ljudsko krščanskega gibanja iz slovenskega političnega prostora. Finančni minister je ponovil odklonilni stališči NSi glede širitve igralništva in prevelikega števila pokrajin, glede odnosov s Hrvaško pa je menil, da bi bilo za izhodišče treba vzeti Brionsko deklaracijo. Poleg tega je izrazil prepričanje v zmago predsedniškega kandidata Lojzeta Peterle- ta že v prvem krogu, saj je »pravi človek za naš čas«. Peterle je ob tej priložnosti poudaril, da mora predsednik države skrbeti za Slovence v vseh slovenskih pokrajinah in tudi za tiste zunaj meja. P. A.

Na taboru NSi se je zbralo 4 tisoč ljudi.

Zaradi natolcevanj na sodišče

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven

Janša sprožil tožbo Napoved predsednika vlade Janeza Janše, da bo vložil civilno tožbo zoper nekdanjega premiera Antona Ropa, se je konec avgusta uresničila. Naj spomnimo. V začetku poletja so javnost razburile izjave Antona Ropa, češ da se je tik pred volitvami leta 2004 Janša kot tedanji vodja opozicije s hrvaškim premierjem Ivom Sanaderjem dogovarjal o incidentih v Piranskem zalivu. Pogovore naj bi bila ujela Slovenska obveščevalno-varnostna agencija (Sova). Rop doslej ni ponudil nobenega dokaza za svoje trditve. Edino kar naj bi dokazovalo resničnosti domnevnih prisluhrov, naj bi bili sestanki, ki jih je Rop v tistih dneh imel s tedanjim šefom agencije Iztokom Podbregarjem. Ne glede na to, da se je Rop s svojimi izjavami dokončno politično kompromitiral, je resnost obtožb pripravila predsednika vlade do ukrepanja. Ropu je sprva ponudil »častni izhod«, nato pa napovedal tožbo. Ta se je zdaj udejanjila. Kot je dejal Janša v nedeljskem intervjuju za komercialno televizijo, je nekomu, ki širi laži in jih vztrajno ponavlja, ponudil časten izhod. »Tega ni sprejel, špekulacije so se nadaljevale in obžalujem, da je bilo treba poseči po tej potezi,« je dejal Janša. Pojasnil je tudi, da je po mejnem incidentu v Piranskem zalivu in aretaciji Janeza Podobnika, ko je tedanji premier Rop Hrvaški zagrozil z umikom slovenske podpore vključevanju sosednje države v EU, dobil klic hrvaškega premierja, v pogovoru pa je poskušal razmere umiriti.

»**Nedopusten poseg**« Kot piše v tožbi, je tožena stranka (Rop) »nedopustno posegla v čast in dobro ime tožeče stranke ... tožena stranka je s svojimi izjavami tožečo stranko označila za osebo, ki naj bi z namenom pridobivanja političnih točk načrtno ustvarjala konfliktna situacije, v katerih bi bilo potencialno ogroženo tako življenje ljudi kot premoženje«.

Rop pa domnevne vsebine pogovorov med Janšo in Sanaderjem ni razkril le slovenski javni televiziji, ampak je, kot ugotavlja tožnik, izjave ponovil še večkrat, denimo za hrvaško revijo Globus, povzeli pa so jih številni mediji v obeh državah. Poleg tega iz nekaterih intervjujev izhaja, da je tožena stranka priznala, »da ne ve, ali je to, kar je sama izjavila, res. Navkljub temu je izjavo ... podala na način, kot da so dejstva neizpodbitna«. S tem je Rop po mnenju tožnika ravnal malomarno tako v odnosu do tožečega kot do ugleda države. To, da je bil velik medijski odziv na njegove izjave pričakovano, še dodatno bremeni zlonamernost Ropovega ravnanja. Janševa stran sedaj od Ropa zahteva umik sporne izjave in seveda javno opravičilo na posebej v ta namen sklicani tiskovni konferenci.

Iskreno obžalovanje? Prvenstveno pa so Ropove izjave imele politične posledice, zato se ne čudimo, da so v poslanski skupini SDS načeli vprašanje odnosa Ropove nove stranke – Socialnih demokratov do izjav nekdanjega premierja. Tako je vodja PS SDS Jože Tanko na predsednika SD Boruta Pahorja naslovil javno vprašanje v zvezi s Pahorjevim domnevnim obžalovanjem zloglasne Ropove izjave. Tanko se med drugim sprašuje o ravnanju SD v smislu razčiščevanja sporne izjave, od Pahorja pa pričakuje odgovor na vprašanje,

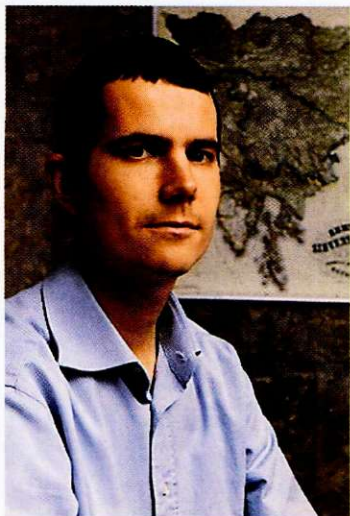
Janez Janša obžaluje tožbo proti Ropu, a je ta zaradi vztrajnega ponavljanja neresnic nujna.

Očitno je, da niti Podbregar niti Rop nimata nobenega dokaza za Ropove trditve, sicer bi ga že zdavnaj uporabila kot politično orožje.

ali predsednik SD meni, »da so nadaljnja ravnanja in vedno nove nedokazane trditve vašega poslanca ... Antona Ropa, potem ko sta oba domnevno obžalovala že njegovo prvo izjavo, v duhu vajinega obžalovanja«. Tanko izpostavlja tudi škodljive posledice tega, da v SD niso preprečili širjenja »nadaljnjih nedokazanih in neargumentiranih trditev, ki še poslabšujejo občutljive odnose med sosednjima državama«.

Medtem je Anton Rop izrazil zadovoljstvo, da bo v sodnem postopku lahko dokazal resničnost svojih trditev. »Prepričan sem, da nobena tožba, nobeni pritiski in aktivnosti ne morejo zakriti bistva celotne zgodbe. To pa je, da se poskuša prikriti katastrofalno vodenje vlade s strani Janše,« je samozavestno izjavil Rop. Glede Tankovega vprašanja Rop pojasnjuje, da se zadeva njegove nove stranke ne tiče, ampak da gre za odnos med njim in Janšo.

Domnevni Ropov up naj bi bile Podbregarjeve izjave, ki naj bi jih podal komisiji DZ za nadzor varnostnih in obveščevalnih služb. Podbregar je minuli torek sicer podal izjavo pred komisijo, vendar ta ni potrdila Ropovih navedb. Očitno je, da niti on niti Rop nimata nobenega dokaza za Ropove trditve, sicer bi ga že zdavnaj uporabila kot politično orožje. ■

Pokrajinski pragmatizem

Mitja Volčanšek

Vrh koalicije se je vrtel okoli regionalizacije Slovenije. Najbolj realna možnost je delitev na 14 pokrajin.

Regionalizacija kot sredstvo za policentričen, skladen razvoj države sodi med prioritete vlade, kot tako pa jo je pripoznala tudi opozicija. Število pokrajin seveda ni edino vprašanje, ki ga izziv regionalizacije postavlja. Tu sta denimo še dilemi o tem, katere pristojnosti države bodo prenesene na nove administrativne tvorbe in koliko bodo novoustanovljene pokrajine bremenile javne finance. Vendar pa je prav število pokrajin za lokalno prebivalstvo in tudi za politične stranke najbolj občutljiva tema.

Vladni predlog je, opirajoč se na dosedanje statistične regije, ki upoštevajo kompleksno geografsko strukturo države, predvidel 14 pokrajin, v zadnjih mesecih pa smo lahko slišali zelo različna števila. »Minimalisti« se bojijo prevelike razpršenosti, finančne šibkosti in posledično neučinkovitosti premajhnih enot, zato predlagajo šest pokrajin, nekako po zgledu cerkvene delitve na škofije. Med stroko se pojavlja tudi število osem. Mnenja so deljena tudi znotraj koalicije, kar ni skrivnost. Za manjše število pokrajin se zavzema predvsem Nova Slovenija.

Po drugi strani naj bi prav število 14 omogočilo razvojni preboj tistim pokrajinam, ki bi sicer ostale zapostavljene in ki si, kot Koroška ali Pomurje, največ obetajo od uvedbe pokrajin. V koaliciji prav ta predlog uživa največ podpore. Tako so se na ponedeljkovem vrhu tudi dvomljivci poenotili. Večje število pokrajin je obveljalo kot »politična realnost«, tako kar se tiče strankarske podpore kot razpoloženja na terenu.

Da je v ozadju takšne odločitve določena mera pragmatizma, ni nobena skrivnost. Politični apetiti na lokalni ravni so v zadnjih letih že poskrbeli za to, da se je število občin nenormalno (in včasih celo škodljivo) razraslo. Večje število pokrajin bo tako bržkone zadostilo ambicijam marsikaterega lokalnega veljaka.

Prav tako pa drži, da je bila regionalizacija sprejeta s ciljem, da se razvojna sredstva ne bi ustavila v večjih centrih, ampak bi od njih imeli koristi manjši, zapostavljeni predeli. Poleg tega ne smemo pozabiti na zgodovinsko pogojeno lokalno pripadnost, ki jo v Sloveniji ponosno gojimo še iz časa srednjeveških dežel. Vprašanje je le, ali bodo vodilni v posameznih pokrajinah znali to tradicijo uspešno prenesti v prakso in pokazati oprijemljive rezultate ter na novo pridobljenih položajev ne bodo izkoristili za prestižni boj in mešetarjenje.

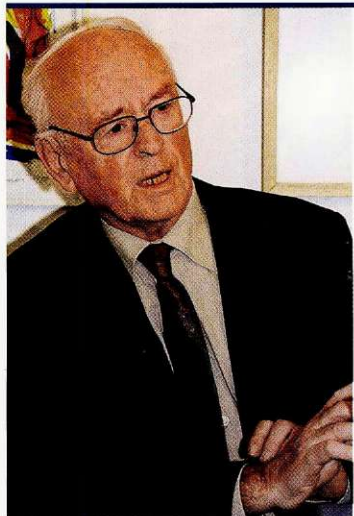
Zgaga brez razloga

Aleš Kocjan

Večerov novinar Blaž Zgaga je evropskim voditeljem poslal pismo, v katerem je opisal medijsko stanje v državi.

Slovensko vlado je obtožil političnih pritiskov na medije in novinarje, evropske voditelje pa pri tem zaprosil, naj pri naši vladi posredujejo, da bo nehala s temi pritiski. V pismu Zgaga navaja, da so se po letu 2004 v Sloveniji zamenjali direktorji v skoraj vseh medijih, kar naj bi bila zrežirala vlada s pomočjo državnih deležev v podjetjih, hkrati pa vlado še obtožuje, da si je naredila neformalno mrežo v obliki piramide, prek katere lahko vpliva na večino medijev v Sloveniji.

Če pustimo ob strani Zgagovo vprašljivo novinarsko verodostojnost in precej očitno obsedenost z Janezom Janšo (leta 2001 je denimo razvijal teorijo, da je dal Janša ugrabiti Ladislava Troho, svoj čas pa naj bi bil zaprisežen član podmladka LDS), lahko ugotovimo, da njegove trditve temeljijo na napačni predpostavki. Temeljijo namreč na predvidevanju, da so bili do leta 2004 mediji v Sloveniji uravnoteženi, da politika ni vplivala nanje in da novinarji niso bili predmet cenzure. Ko se je leta 2004 zamenjala vlada, naj bi se vse to spremenilo. Slednje je seveda daleč od resnice. Splošno znano je, da je do leta 2004 večino pomembnejših medijev v državi nadzirala levica, kar slednja (spomnimo se pisma Dragi Tone, dragi Borut) niti ni skrivala. Prav tako je splošno znano, da je bil medijski prostor vse do leta 2004 neuravnotežen, saj je bila večina medijev levo usmerjena. Prihajalo je tudi do premestitev neposlušnih novinarjev, rezanja prispevkov in podobno. Glede na to je bilo nujno nekaj spremeniti in sedanja oblast je to storila, kot je obljubila, ko je bila še v opoziciji (seveda se ne smemo slepiti, da je to že tako, kot bi moralo biti, ker nekaj lastovk pač ne prinese pomladi). Če je to storila tako, da je izkoristila svoj vpliv, ki ga ima vlada prek državnih deležev v nekaterih podjetjih in medijih, se zaradi tega Zgaga in somišljeniki, ki se včasih že samo zaradi ene spremenjene vejice razglasijo za žrtve političnih čistk, nimajo kaj oglašati. Vprašati bi se morali, kolikokrat so v preteklih letih, ko sta LDS in SD prek državnih deležev v medijih in podjetjih, ki so imela vpliv na njihovo uredniško politiko, protestirali zoper to, da je država še vedno lastnica medijev. Prav tako bi se morali vprašati, ali so kdaj protestirali proti temu, da je svet RTV vodil nekdanji visok partijski funkcionar, pozneje pa predsednik politične stranke, in ali so kdaj protestirali, ko so na RTV in v časopisih na stran odpravili vse novinarje, ki so kakor koli dišali po pomladni opciji. Jasno je seveda, da tega niso storili nikoli, ker so pač te stvari počeli ljudje iz opcije, s katero so tudi sami bolj ali manj simpatizirali. In prav to je tisto, zaradi česar Zgaga in somišljeniki danes nimajo nobene moralne pravice jokati nad domnevno krivico, ki naj bi se jim godila.

Svetopisemsko leto

Dr. Janko Kos

Leto 2007 je bilo razglašeno za leto Svetega pisma. Ob tej priložnosti je v Ljubljani potekal svetovni kongres znanstvenikov, ki preučujejo Staro zavezo. Slovenska javnost je zanj pokazala zanimanje, a samo na ceremonialnem začetku, z vljudnostjo, ki ji je bilo za samo stvar bolj malo mar.

Ko je osrednji časopis napovedal kongres, se mu je zapisalo, da bo razpravljalo o Novi zavezi. Naši novinarji ne ločijo med Staro in Novo zavezo, kar pove dovolj o njihovi izobrazbi in razgledanosti. Med kongresom in po njem v dnevnem časopisu ni bilo nobenih zapisov o dosežkih kongresa, ne pohvalnih ne kritičnih ali vsaj nevtralnih. Bilo je, kot da ga ni bilo. To pove dovolj o stanju slovenske medijske kulture. Ta pisari o zasebnih težavah kake športnice tako prizadevno, kot da gre za dogodek evropskega pomena, o stvareh, ki zadevajo prihodnost Evrope in sveta, ne ve ničesar.

Del krivde za takšno brezbriznost je morda v samih preučevalcih Svetega pisma. So si ga vzeli preveč kot predmet znanstvenega interesa in premalo kot knjigo, ki prinaša univerzalno versko, teološko in moralno sporočilo, veljavno za vse ljudi, za vse čase? Ta univerzalnost mu pripada predvsem v okviru krščanstva, ki je Staro zavezo nadgradilo z Novo zavezo. Stara zaveza sama zase pripada judovski veri, krščanstvo je Staro zavezo doumelo kot predzgodbo, napoved, pripravo Kristusovega evangelija. S tem je razširilo pomen Biblije onstran meja nacionalne religije, kar ostaja judovstvo do današnjega dne, in mu dalo svetovno veljavo. Seveda, tudi islam zatrjuje, da je dedič Svetega pisma, a hkrati razglša biblijska sporočila za neresnico, potvorbo in laž. Problem islama je, da je prevzel stroge predpise Mojzesove »postave«, iz njih je napravil podlago svojega šeritskega prava, odklanja pa tisto, s čimer je Kristus »postav« ne samo nadaljeval, ampak dopolnil. Zametuje duhovno revolucijo, s katero je dalo krščanstvo Stari zavezi nov pomen, razveljavilo formalno strogost Mojzesovih zakonov, predvsem pa dalo prednost notranji veri pred zunanjo konvencijo. V nasprotju s krščanstvom in tudi z judovstvom je v islamu ostalo edino območje verske dejavnosti njena zunanja reprezentacija. Iz duhovne revolucije krščanstva se je rodila Evropa.

To leto je priložnost za premislek o resnicah, razlikah in sporih, ki iz Biblije nič manj kot nekoč segajo še zmeraj tudi v sodobni svet.

Svetopisemsko leto je priložnost za premislek ne samo o aktualnem razmerju krščanstva do islama, ampak tudi do judovstva. Krščanstvo vztraja v prepričanju, da resnica Stare zaveze ni edina, dokončna, zadostna resnica o Bogu, vesolju in človeku, Kristus jo je obnovil in bistveno dopolnil, in s tem je judovstvo preseženo. Od tod se odpira vprašanje, kakšno mesto in pomen pripadata judovskemu narodu in njegovi veri v modernem svetu. Ali je to narod, ki je morda najstarejši od vseh še obstoječih, njegova vera pa najstarejša med vsemi, še zmeraj »izvoljeno ljudstvo«, in kaj mu lahko prizna krščanstvo, ki je bilo od nekdaj nadaljevanje pa tudi nasprotje judovstva? Odgovor se morda ponuja s premislekom o holokavstu med drugo svetovno vojno. Nationalsocializem, ki se je odločil za pomor evropskih Judov, je treba razumeti po Rauschningu kot »revolucijo nihilizma«, uničevanje vsega, kar se mu je postavilo po robu, kot dejanje »aktivnega« nihilizma, o katerem je govoril Nietzsche, nihilizma, ki se ne boji skrajnih posledic »smrti Boga«, ampak jih zavestno s »prevrednotenjem vseh vrednot« udejanja. Zato smemo holokavst razumeti kot nihilistični obračun z ljudstvom, ki najbolj vztrajno ohranja »vero svojih očetov«, in to je vera, iz katere je zraslo krščanstvo. Holokavst ni samo zločinski genocid, za kar ga hoče imeti evropski liberalizem, ampak je svetovnozgodovinski dogodek. Govori nam o najbolj skrajnih posledicah, morda pa že tudi o bližajočem se koncu nihilizma, ki s takšno silovitostjo razjeda zahodno civilizacijo v njenem begu pred krščanstvom. Podobno kot tudi spopad islamskega sveta z izraelsko državo ne odloča samo o naključnem

obstoju neke poljubne države, ampak ima težo svetovnozgodovinskega dogajanja, ki presega »trk civilizacij«. Med drugim odloča o prihodnosti krščanstva. Svetopisemsko leto je zato najboljša priložnost za premislek o resnicah, razlikah in sporih, ki iz Biblije nič manj kot nekoč segajo še zmeraj tudi v sodobni, postmoderni, globalni svet. **D**

REPUBLIKA SLO VLADA REPUBLIKE

Premierjeva odločitev o zamenjavi ministrov je bila po eni strani presenetljiva, po drugi pa ne.

Premierjevo zapiranje front

Aleš Kocjan, Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Predsednik vlade Janez Janša je pretekli teden sprejel odstop treh ministrov in oznanil zamenjavo na vrhu Slovenske obveščevalno-varnostne agencije. Premier očitno poskuša zapreti čim več front pred predsedovanjem Slovenije EU.

Odločitev o sprejemu treh odstopov – ministra za promet Janeza Božiča, ministra za zdravje Andreja Bručana in ministra za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jureta Zupana – je predsednik vlade objavil na četrtkovi tiskovni konferenci točno ob 13. uri. Kot je dejal, je tisti dan prejel odstopne izjave vseh treh ministrov in vse tudi sprejel. Za to se je odločil, ker je po pogovoru z vsakim ministrom posebej presodil, da se lahko s tem izognejo povečevanju neproduktivnih napetosti,

ki onemogočajo nadaljevanje resnega in poglobljenega dela. Kot je dejal Janša, je Slovenija v času intenzivnih priprav na predsedovanje EU, zato nima časa za brezplodne razprave na osebni ravni z opozicijo. Premier je delo vseh treh ministrov ocenil kot dobro, rekoč, da so bili v vseh treh resorjih doseženi pomembni vsebinski premiki, in se vsem trem tudi zahvalil za njihovo delo. Hkrati je dejal, da je predsednika državnega zbora Franceta Cukjatija obvestil o tem, da je sprejel njihove odstopne, in napovedal, da bo

rekonstrukcija vlade končana v desetih dneh.

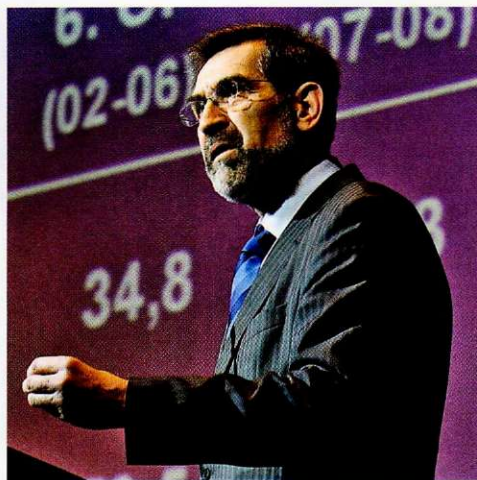
Božičevo pojasnilo Janez Božič je svoj odstop pojasnil v sporočilu za javnost. Kot je zapisal, se je zanj odločil zato, ker je presodil, da bi bilo zaradi nenehnih pritiskov njegovo nadaljnje delo na ministrstvu zelo oteženo, če ne celo onemogočeno. Hkrati je zanikal, da bi na njegovo odločitev vplivali nekateri dogodki, povezani z dvema hudima prometnima nesrečama. Nesreči sta le omogočili povečanje pritiskov in njihov prenos v javno sfero. Sicer pa je svoje

delo ocenil kot dobro. »Prepričan sem, da sem svoje delo na ministrstvu opravljal vestno, odgovorno in pošteno. Objektivni pogled na delo ministrstva za promet za časa mojega mandata to prav gotovo potrjuje. Šele čas pa bo razčistil sliko,« je zapisal Božič.

Bručanovi razlogi Andrej Bručan je svoje razloge za odstop pojasnil prek svoje službe za odnose z javnostjo. Kot so sporočili iz te službe, se je minister za odstop odločil zaradi stalnih napadov in neresničnih očitkov, ki so grozili z diskreditacijo njegovega dela

Minister Andrej Bručan je bil žrtev politikantov.

Jureta Zupana je odnesla neizkušenosť v politiki.

Minister Janez Božič je bil premalo odločen.

in njega osebno. »Čeprav je vedel, da se za tistimi, ki uvajajo spremembe, vedno dviga veliko prahu, ni pričakoval takih manipulacij s strani nekaterih skupin. V takih razmerah je zelo težko delati,« so sporočili. Hkrati so poudarili, da je minister svoje delo opravljal vestno, pošteno in v dobro bolnikov.

Zupanova pojasnila Jure Zupan, ki je svoj odstop edini pojasnil pred novinarji, se je, kot je dejal, zanj odločil zaradi pritiskov nanj in njegovo ministrstvo, hkrati pa je dopustil možnost, da premier z njegovim delom ni bil zadovoljen. »Predsednik vlade je očitno ocenil, da potrebuje več manevrskega prostora, zato sem ponudil svoj odstop. To je normalen postopek v demokracijah, ko vodja ekipe oceni, da ekipa kot celota potrebuje nove igralce,« je dejal Zupan. Na vprašanje, kaj bi lahko bilo tisto, s čimer premier ni bil zadovoljen, je odgovoril: »Če bi ravnal ves čas pravilno in perfektno, potem bi bil verjetno nadnaravno dober. Jasno je, da imamo vsi napake, in gotovo so bile stvari, ki bi jih lahko ali bi jih danes naredil drugače, vendar pa so vsi projekti, ki smo jih začeli, kvalitetni in potrebni, celo nujni za Slovenijo.« Kot pomembne dosežke svojega ministrstva je navedel povečanje vpisa na naravoslovne in tehniške fakultete, ustanovitev slovenske inženirske akademije in nastanek nove univerze.

Zapiranje front? Seveda so se takoj po objavi novice pojavila ugibanja o tem, kaj je premierja vodilo k temu, da se je leto dni

pred volitvami odločil zamenjati tri ministre. Nekateri politični komentatorji so prepričani, da je premier s tem pred predsedovanjem EU želel zapreti vse fronte in odvzeti strelivo opoziciji, drugi pa menijo, da z njihovim delom preprosto ni bil več zadovoljen in ga ni bil pripravljen tolerirati. Resnica je verjetno nekje vmes. Minister Božič se je namreč v zadnjem času res znašel pod velikim pritiskom zaradi dveh tragičnih nesreč, vendar mu zaradi tega še ne bi bilo treba odstopiti (če bi bilo tako, bi se prometni ministri glede na to, da se nesreče dogajajo vsak dan, morali povsod po svetu menjavati kot po tekočem traku). Slišati je, da je na Božičev odstop bolj vpliva-

na. Kot pravijo poznavalci, je bil Bručan eden bolj delavnih in prizadevnih ministrov, vendar pa naj bi imel to napako, da je bil pri svojem delu preveč popustljiv, zaradi česar naj bi mu bile nekatere stvari ušle iz rok. Kljub temu je v tem mandatu veliko naredil, še zlasti če vemo, da mu mediji, predvsem tisti, ki so bili blizu njegovemu predhodniku in LDS, niso bili naklonjeni. Enako naj bi veljalo za ministra Zupana, ki naj bi bil ministrstvo vodil preveč profesorsko, maščevalo pa naj bi se mu bilo tudi to, da na ministrstvu že na začetku ni počistil z eldesovim kadrom.

Kdo jih bo nasledil? V teh dneh se pojavljajo imena morebitnih

Andrej Bručan je s pomočjo svojih sodelavcev pripravil kopico zakonov, številni so bili že sprejeti v parlamentu.

lo premierjevo nezadovoljstvo z graditvijo avtocest, predvsem pa dogajanje na DARS. Tam naj bi bili ob dejstvu, da je graditev avtocest v Sloveniji že tako ali tako pregrešno draga, z izvajalci del sklepali domnevno sumljive pogodbe, s katerimi so se projekti z začetne cene v nadaljevanju podražili za kar dvakrat ali trikrat, pomembno vlogo pri tem pa naj bi bilo imelo tudi ministrstvo.

Razlogi Če je torej Božič najverjetneje moral oditi predvsem zaradi slabšega dela, tega ne bi mogli trditi za Andreja Bruča-

kandidatov, ki naj bi nasledili odstopljene ministre. Tako se za Bručanovega naslednika omenjata direktor Splošne bolnišnice Maribor Gregor Pivec in Bojana Beovič, pomočnica strokovne direktorice Kliničnega centra Ljubljana za kakovost, vendar je hkrati slišati, naj bi novi minister postal nekdo z izrazito menedžerskimi sposobnostmi. Med kandidati za Božičevega naslednika se za zdaj omenjata dva nekdanja prometna ministra iz vrst SLS, Anton Bergauer in Jakob Presečnik, ki pa naj nad tem ne bi bila navdušena. Tudi pri Zupanovem nasledniku sta v igri dva kandida-

ta. Omenjata se evropska poslanca iz vrst NSi Ljudmila Novak in državna sekretarka na ministrstvu za šolstvo Alenka Šverc. Šverčeva nad prevzemom funkcije ni navdušena, po naših informacijah se ji zdi prenaporna, zato je verjetnejša možnost, da ministrstvo prevzame Novakova. Sicer pa SLS in NSI do torka še nista predlagali svojih kandidatov. Lahko pa se tudi zgodi, da bo prišlo do zamenjave resorjev med strankami.

Delo ministra Bručana Minister Bručan je v slabih treh letih na področju vodenja resorja naredil izredno veliko, zato je dejansko stanje v zdravstvu danes drugačno, kot so ga ves čas poskušale prikazati razne politikantske skupine. Ne samo da to potrjujejo Bručanovi rezultati dela, najbolj nazorno je njegovo delo opisal France Cukjati, predsednik državnega zbora, kot je ob napovedani drugi interpelaciji dejal: »Interpelacija zoper ministra Bručana ni upravičena. Če je on upravičen do interpelacije, potem bi bilo do nje upravičenih mnogo, mnogo ministrov iz prejšnjih in prihodnjih mandatorov.« Pritiski so se nadaljevali, poleg SNS, kjer zagovarjajo Vzajemno in svojega kandidata na lokalnih volitvah v mestni svet občine Ljubljana Marka Jakliča (odstavljenega predsednika uprave Vzajemne), so poskušali politične točke na takšen način zbirati predvsem v poslanski skupini nepovezanih poslancev. Pridružili so se jim tudi v Pahorjevi SD, ki so vzeli pod okrilje del nekdanjih zvestih privržencev danes propadajoče LDS. Tudi letos ►

► se je nadaljevala zgodba, ki smo jo poslušali ob zadnji interpelaciji zoper ministra. Očitki so se stopnjevali, interpelacija pa je za vsakega ministra neprijetna že zaradi tega, ker vzame ogromno časa, posebno še, če so očitki v celoti neupravičeni. Zadnja interpelacija, ki je bila decembra lani, je večino stvari, ki mu jih vnovič očitajo, ovrgla. SNS je svoj del k predlogu interpelacije prispevala predvidoma zaradi zakona o preoblikovanju zavarovalnice Vzajemna. Interpelacijo so v stranki napovedali isti dan, ko je bil zakon sprejet. Bručan je prepričan, da sprejeti zakon va-

tolarjev) 1,7-krat večji od obsega v letu 2004 (čas prejšnje vlade). Zelo se je povečal tudi obseg sofinanciranja občinskih investicij v zdravstvene domove in zdravstvene postaje po vsej Sloveniji. Glede očitkov o nezakonitostih in oškodovanju davkoplačevalskega denarja pri izvedbi vseh vrst instalacij v novi Pediatrični kliniki lahko ne glede na vse floskule ugotovimo, da je ministrstvo delalo zakonito, pri javnem razpisu in pogajanjih pa je privarčevalo več kot 700 milijonov tolarjev. Minister je tudi dosegel, da so zdravila danes cenejša. Ocenjena vrednost znižanja

Je razlog za Božičev odstop tudi šentviški predor?

Zupan je v visokošolski prostor prinesel novo kvaliteto. Izboljšale so se tudi bivanjske razmere študentov.

ruje vse zavarovance Vzajemne pred lastninjenjem, ki bi bilo tako ali drugače nepravilno, predvsem pa zanje nepravilno. Spomnimo, da je ministrstvo od prejšnje vlade podedovalo katastrofalno stanje na področju zakonodaje, čakalnih vrst in investicij. Tipičen primer je Onkološki inštitut, ki ga je zgradila prejšnja vlada, zdaj pa so prav njeni predstavniki zaradi vseh nepravilnosti, ki so se zgodile v preteklosti (največ jih je bilo v letih 2002, 2003 in 2004), poskušali linčati ministra Bručana, čeprav je uspešno reševal podedovano situacijo. Poleg tega v mandatu prejšnje vlade ni bil sprejet praktično noben sistemski zakon. Petnajst let se torej v zdravstvu ni zgodilo nič. Poleg tega je minister končal tudi sago o operacijskih mizah, ki se je vlekla več let. Bručan je s pomočjo svojih sodelavcev pripravil kopico zakonov, med katerimi jih je bilo veliko že sprejetih v parlamentu. Urejeni so tudi pogoji dodatnega dela za zdravnike in zdravstveno osebje v času dežurstev in pripravljenosti ter izvajanja razširjenih programov. S tem je bila izpolnjena obveznost, h kateri se je zavezala prejšnja vlada, pa je ni uresničila. K temu je treba pristeti še dva pomembna zakona: o zdravilstvu in o pacientovih pravicah. Če pogledamo naložbe v bolnišnični sistem, je bil njihov obseg v letu 2005 (v višini 11 milijard

cen zdravil na letni ravni je okvirno 32 milijonov evrov. Takšnega znižanja stroškov, ki bi ga dosegli na podlagi katerega koli predpisa, v Sloveniji doslej ni bilo. Veliko kritik je Bručan doživel tudi zaradi podeljevanja koncesij zdravnikom in zobozdravnikom, kar so razni politikanti enačili z divjo privatizacijo zdravstva, čeprav vsi zdravniki koncesionarji ostajajo v mreži javnega zdravstva in bolniki njihovih storitev ne plačujejo. Sicer pa na sekundarni ravni (samo ta je v pristojnosti ministrstva) ni bilo podeljenih nič več koncesij kot v preteklih obdobjih. Pripom-

be na nujno medicinsko pomoč in s tem povezane helikopterske prevoze tudi niso bile nič novega. Na ministrstvu so že večkrat pojasnili, da so se na podlagi potreb in izkušenj v tujini v Sloveniji že leta 2003 po skoraj dveh letih pripravah odločili za pilotski projekt HNMP, ki je v dogovoru med štirimi ministrstvi potekal 17 mesecev, po pripravljeni uredbi pa naj bi pri zagotavljanju HNMP sodelovala AMZS. V obdobju od 1. 12. 2006 do 10. 1. 2007 je bilo opravljenih 19 reševanj s HNMP, opravila pa jih je AMZS. Reševanja so bila opravljena v izjemno zadovoljstvo

medicinske ekipe in uspešna za poškodovance, vendar izvajalec teh storitev še ni dobil plačanih. Po naših podatkih je bila na policijo podana tudi prijava, vendar kriminalisti niso zasledili nobene suma kaznivega dejanja. Po vsem tem je več kot očitno, da je bil minister žrtev posameznih politikantskih skupin, ki so zasledovale predvsem lastne interese. Doživel je pravzaprav svojevrsten medijski umor.

Delo ministra Zupana Minister Zupan je prevzel delo novoustanovljenega ministrstva. Po

Sova z novim direktorjem

Hkrati s tem, ko je oznanil, da je sprejel odstop treh ministrov, je premier sporočil, da je vlada zamenjala tudi dozdajšnjega direktorja Sove Matjaža Šinkovca, na njegovo mesto pa imenovala Andreja Rupnika. Kot razlog za zamenjavo je Janša navedel premike v Sovi in dejstvo, da je prva faza prenove agencije končana, na zamenjavo pa naj bi vplivale tudi nove prioritete, kot je denimo predsedovanje Slovenije Evropski uniji v prvi polovici prihodnjega leta. Šinkovec je bil hkrati z razrešitvijo imenovan za državnega sekretarja v kabinetu predsednika vlade.

Andrej Rupnik, ki naj bi Šinkovčevo mesto prevzel 14. septembra, prihaja iz generalne policijske uprave, kjer je delal kot vodja sektorja za mednarodne odnose. Pred tem je bil od leta 1990 v tedanji upravi za zatiranje kriminala, kjer je bil zadolžen za pripravo in izvedbo informatizacije tedanje kriminalistične službe. Vodil je tudi razvojne projekte s področja kriminalistične informatike in analitike ter vpeljal preiskovanje spletnega kriminala. Ob delu je diplomiral na Pravni Fakulteti Univerze v Ljubljani, študiral pa je tudi na Akademiji Zveznega preiskovalnega urada (FBI) v ZDA.

Matjaža Šinkovca bo nasledil Andrej Rupnik.

Nove ministre bodo na predlog premierja potrdili poslanci.

nam dostopnih podatkih je delo zastavil tako, kot je običajno za poslovna okolja, čeprav gre za politično funkcijo. Na ministrstvu je podedoval številne politično nastavljene kadre prejšnjih vlad, predvsem iz časa kadrovanja Slavka Gabra in nekdanje LDS. Kot dobri stari profesor, kakor so ga nekateri imenovali, naj ne bi bil znal potegniti ostre ločnice, zato so ga ti kadri posredno odnesli z mesta ministra. Na drugi strani se je soočal z vodstvi univerz, ki so praviloma po volji nekdanji nomenklaturi, z ministrstvom pa so bila ves čas

na bojni nogi. Ministru so nasprotovali tudi v Študentski organizaciji Slovenije (ŠOS), katere vodstvo se ne razlikuje bistveno od nekaterih vodstev univerz, zaradi česar je prihajalo do nesoglasij in različnih pogledov na razvoj slovenskega visokošolskega prostora. V ŠOS so trdili, da so študentom odvzete nekatere

pravice, kar pa ni bilo res. V visokošolski prostor je minister prek ustreznih zakonskih podlag seveda prinesel novo kvaliteto, odpravljena je bila šolnina za redni študij v drugem letniku druge bolonjske stopnje in zagotovljena ustanovitev organa za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu. S spremembami so bile prvič

Na področju prometa, cest, železnic, letalstva in pomorstva je bilo v času Janeza Božiča veliko narejenega.

Srečanje naj bi bilo naključno?

V prejšnji številki Demokracije smo poročali o tem, da so se 15. avgusta na posestvu Pule na Drečjem vrhu pri Trebelnem srečali predsednica LDS Katarina Kresal (tam je bila s partnerjem Mirom Senico), predsednik SLS Janez Podobnik in Marko Pogorevc, vodja predvolilnega štaba predsedniškega kandidata Lojzeta Peterleta. V preteklih dneh smo poskušali to preveriti pri vseh treh vpletenih. V LDS in SLS na naše prošnje, naj Kresalova in Podobnik pojasnita, s kakšnim namenom je prišlo do srečanja in kaj so se na njem pogovarjali, nista odgovorila, Marko Pogorevc pa je v telefonskem pogovoru zanikal, naj bi šlo za dogovorjeno srečanje. Kot je dejal, naj bi se bili na posestvu dobili po naključju. Lastnik posestva Jože Anderlič naj bi namreč vsako leto na veliki šmaren organiziral koncert s kosilom, na katerega naj bi povabil bolj znane osebnosti, med njimi vse omenjene. Slednji naj bi bili tako ob koncertu pojedli kosilo, po njem pa izmenjali nekaj besed in se hkrati odpravili domov. O politiki naj ne bi govorili. Da so tisti dan res priredili koncert s kosilom, so potrdili tudi na posestvu.

Pogorevc je ob tem zavrnil tudi nekatera namigovanja, naj bi ga Lojze Peterle zamenjal kot vodjo predvolilnega štaba. Kot nam je dejal, med njima s Peterletom ni nobenih trenj, zato ne vidi razloga za zamenjavo.

v samostojni Sloveniji urejene različne vrste izobrazbe, s čimer je minister sledil priporočilom EU. Tak način velja na primer v Nemčiji, Švici, Češki, Italiji in drugje. Veliko se je premaknilo tudi na področju novih bivanjskih razmer študentov. Lani so na primer odprli vrata trije novi študentski domovi v Ljubljani, v katerih je skupno več kot 900 postelj. V Mariboru je bilo v letu pred tem pridobljenih 410 novih ležišč. Zupanove zasluge so tudi v tem, da se je bistveno povečal vpis na naravoslovne in tehniške fakultete, ustanovili so slovensko inženirsko akademijo, nastala je nova univerza.

Delo ministra Božiča Minister Božič se je za odstop s položaja odločil, ker je presodil, da bi bilo zaradi nenehnih pritiskov njegovo nadaljnje delo na ministrstvu zelo oteženo, če ne celo onemogočeno. Spomnimo, da so njegov odstop zahtevali prebivalci Cirkovc zaradi tragične prometne nesreče na tamkajšnjem železniškem prehodu, v kateri so v trčenju osebnega avtomobila s tovornim vlakom umrle tri osebe. Pritiski na ministrstvo za promet so se nadaljevali tudi po nesreči pod Golovcem, v kateri je umrlo sedem ljudi. Božič je nesreči obžaloval, več o razlogih za tragična dogodka pa pred koncem preiskave ni želel govoriti. Poleg tega so mu očitali tudi nekatere povezave z Darsom (Božič je bil pred tem direktor Darsa) in družbo SCT, kritike pa so se posredno nanašale tudi na zaplete pri graditvi predora v Šentvidu v Ljubljani. Vsi so pri tem prezrli, da se je na področju prometa, cest, železnic in žičnic, civilnega letalstva in pomorstva, kar so pristojnosti tega ministrstva, v času Božičevega vodenja veliko izboljšalo. Navsezadnje je bil minister zadolžen za usklajeno, zanesljivo in stroškovno učinkovito delovanje celotnega prometnega sistema. Delo je bilo zahtevno, neposrednih kritik nanj pa pravzaprav niti ni bilo. Po naših podatkih je morda le premalokrat udaril po mizi in v svoji bližini zadržal kadre, ki bi jih moral prenesti na druga delovna področja, nato pa od njih zahtevati ustrezne delovne rezultate. **D**

Predsednik zveze borcev Janez Stanovnik, nekdanji predsednik države Milan Kučan in predsedniški kandidat Danilo Türk na proslavi v Rodiku

Resen ali navidezen spor?

Gasper Blažič, foto: Dušan Grča, Gregor Pohleven, Bor Slana

Potem ko sta se na leviči pojavila dva predsedniška kandidata, se je postavilo vprašanje, ali bi to utegnilo povzročiti razpoke na leviči. Delno je to možnost povečal predsednik ZZZ s svojim opredeljevanjem, kdo je pravi kandidat levice.

»Izvirni greh« delitve se je zgodil že na začetku, ko so se po Pahorjevi odpovedi predsedniški kandidaturi pojavile precej nenavadne volilne kombinacije, saj sta Gaspari in Türk tako rekoč hkrati vstopila v volilno tekmo, pri čemer je Gaspari dobil podporo LDS, ki jo je v istem času prevzela Katarina Kresal, medtem ko je Türk dobil podporo SD, društva Zares (ki se namerava v kratkem preoblikovati v stranko) in kasneje še DeSUS. Kazalo je že, da bo do-

bil tudi podporo Zveze združenj borcev NOB oz. njenega predsednika Janeza Stanovnika, vendar je slednji podporo Türku odrekel in podprl Mitjo Gasparija.

Stanovnikova ura resnice Türkov »izvirni greh« je nastop, ki ga je imel pred mesecem dni v Rodiku. Tedaj je dejal: »Dejstvo, da je komunistična partija kot ena od organizatoric odpora zlorabila partizanstvo za lastno osvojitve oblasti in da je s partizanstvom legitimirala nedemokratični politič-

ni sistem, je treba priznati.« Omenjeni citat je na proslavi v kočevski Bazi 20 ob 65. obletnici roške ofenzive ponovil Janez Stanovnik in ob tem dejal, da tega stavka ni izgovoril Lojze Peterle, pač pa Danilo Türk. »Türku sem že na Rodiku rekel, da bi bilo boljše, če bi tisto stvar o partizanstvu izpustil. Izjava je polna manipulacij in neresnic, zlasti pa je nesprijemljivo, da po partizanstvu pljuva predsedniški kandidat, čigar sponzor je stranka, kakršna je SD in v kateri so vsi nekdanji člani komunistič-

ne stranke. Če bi Türk govoril le o komunistih, je to njegova stvar. Toda lotil se je partizanstva, pri katerem pa je šlo za obrambo domovine. Reči, da je nekdo zlorabil partizanstvo za lastno osvojitve oblasti, je neumno in neresnično. Res pa je, da so pozneje z manipulacijami in mahinacijami komunisti druge izrinili in sami prevzeli oblast, toda to je povojna oblast, ki se nas ne tiče. V tem pogledu je partizanstvo nedolžno in nedostojno je, da nekdo pljuva po tem zaradi političnega obraču-

navanja,« je za osrednji slovenski časnik dejal Stanovnik. Dejal je še, da se je osebno že opredelil, in sicer za »poštenega in hrabrega« Mitjo Gasparija, medtem ko se borčevska zveza najverjetneje uradno ne bo opredelila za nikogar. Stanovnikov poseg ni ostal brez odmeva, saj je Türk odgovoril, da nikoli ni žalil partizanstva ali odporniškega gibanja, pač pa je opozoril na kršitve človekovih pravic po vojni. Stanovniku se je po robu postavila tudi dr. Spomenka Hribar s pisnim prispevkom v petkovi izdaji Dela (31. avgusta).

Le navidezen spor? Spor med Türk in »očetom naroda« Stanovnikom sproža različna ugibanja. Po nekaterih interpretacijah naj bi bil le navidezen, saj naj bi s tem Türk začel pobirati glasove desnih volivcev, s čimer bi lahko ogrozil prvega favorita Lojzeta Peterleta. Podpora Peterletu z desne strani se je namreč v zadnjih mesecih utrnila, tudi kritičnih glasov iz lanskega leta (na primer dr. Boštjan M. Turk glede Peterletovega razmerja do nekdanje jugoslovanske politične policije, dr. Tine Velikonja zaradi Peterletovega zdravstvenega stanja itd.) ni več slišati. Zadnji, ki je glasno izrazil pomislek glede Peterleta, je bil podmladek SLS Nova generacija

Kandidat »zdravih sil« Mitja Gaspari

Danilo Türk brez podpore ZZB

Lojze Peterle, tarča obtožb

zaradi domnevne negativne Peterletove vloge pri združevanju SLS in SKD, kljub temu pa je SLS Peterleta podprla. To seveda pomeni, da desnosredinska stranka trdno stoji za svojim kandidatom, kar bi utegnili motiti nasprotniki. Zaradi tega se je predvolilni boj že prevesil v drugo, »bolj umazano« polovico. Tako je nedavno eden od »rumenih« časopisov napadel Peterleta zaradi domnevno nečistih poslov v Aeroklubu Lesce, katerega predsednik je, češ kako bo vodil državo, če še kluba ne zna.

Spor znotraj leve Druga različica ozadja spora med Türk in Stanovnikom pa se nanaša na spor med akterji na levi, ki se nadaljuje že vse od poraza LDS na volitvah. Tedaj je namreč prišlo do preloma med Pahorjevo li-

nijo (ki združuje zmernejše levo-sredinske politike) in bolj skrajno levo, ki je povezana z ZZB NOB in t. i. mladolevičarskimi organizacijami. Očitno je namreč, da je glede na svoja stališča Türk veliko bliže Pahorjevi liniji, poleg tega so ga spomladi nekaj časa omenjali kot kandidata, ki naj bi ga podprla Janševa SDS, kar je za mnoge levičarje zelo moteče. Türk in Stanovnik, ki je tudi nekdanji uslužbenec OZN, naj bi bila tudi nekakšna tekmeča. Zato obstaja možnost, da bosta v prihodnjih tednih žrtvi napadov predvsem Türk in Peterle, medtem ko naj bi bil pravi »izvoljenec« leve (ne glede na to, da ga je podprla samo LDS) Mitja Gaspari, katerega družinsko deblo naj bi bilo bliže »zdravim silam«, saj je bila njegova mama Majda Gaspari dolgo časa vključena v partijsko

politiko; v osemdesetih letih je bila članica predsedstva tedanje Socialistične republike Slovenije, zaradi česar je bila tesno povezana s Stanovnikom in tudi z Milanom Kučanom. Po nekaterih informacijah naj bi bila v času afere JBTZ zagovarjala oblastne ukrepe proti obtoženi četverici. Ne glede na to pa kaže, da je spor med Türk in Stanovnikom tudi posledica tega, da se je spor o dogodkih v polpretekli zgodovini prenesel z relacije levo-desnica v notranjost leve, kar je bila tudi ena od ugotovitev na predavanju prof. dr. Tineta Hribarja na letošnjih študijskih dnevih Draga na Opčinah pri Trstu. To pomeni, da bi se utegnili stanje duha v prihodnosti izboljšati, saj bodo zagovorniki skrajnih stališč počasi ostali osamljeni. ■

Jelinčič uradni kandidat

Med uradnimi kandidati za predsednika države je od zadnjega dneva v avgustu dalje tudi prvak nacionalistov Zmago pl. Jelinčič, ki je pridobil podporo petih poslanskih kolegov, ki pripadajo njegovi stranki, to so Barbara Žgajner Tavš, Boštjan Zagorac, Sašo Peče, Srečko Prijatelj in Bogdan Barovič. Jelinčič na volitvah sicer pričakuje čim večji uspeh, ankete pa mu kažejo, da zasleduje »prvo trojico« kandidatov (Peterle, Türk, Gaspari), kar pa bržkone ne bo dovolj za drugi krog. Kljub temu je zelo samozavesten in trdi, da ga drugi kandidati v ničemer ne dosegajo, saj je, kot pravi, patriot in marsikaj pripravljen narediti za Slovenijo. Poslanske podpise za vložitev kandidature je zbrala tudi Elena Pečarič.

Svojo kandidaturo je v soboto, 1. septembra, umaknil Marjan Beranič, ker ga motijo nepravilnosti, ki so se mu dogajale, pa tudi nedorečena zakonodaja. Svoje stališče bo, kot je napovedal, podrobneje pojasnil v prihodnjih tednih, ko bo sklical tiskovno konferenco.

Zmago Jelinčič

Stanovnikova protislovja

Da se je predsednik osrednje borčevske organizacije Janez Stanovnik zapletel v kar nekaj protislovij, kažejo njegovi zadnji nastopi, ko je med drugim dejal, da partizanstvo ni imelo nič skupnega s komunistično revolucijo, kar je seveda groba laž, saj je KPS najprej ustanovila Protiimperialistično fronto, šele po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo se je ta preimenovala v Osvobodilno fronto, vso oblast v njej pa so do konca ohranili komunisti, ki so prav preko partizanstva izvajali revolucijo.

Stanovnik je tudi večkrat ponovil trditev, da partizani niso imeli nič skupnega s poveljnimi poboji, saj naj bi bila poboje izvajala jugoslovanska vojska. Pri tem seveda ne omenja, iz česa je leta 1945 nastala tedanja jugoslovanska vojska, ki ji je poveljeval Josip Broz-Tito. Stanovnik je torej (nehote?) za poboje obremenil Tita. Tega ima levo za pozitivno osebnost, čeprav se na deklarativni ravni poskuša izogniti zagovarjanju pobojev, katerih edini problem naj bi bil, da so bili »zunajsojni«. Nenavadno je, da Stanovnik odreja podporo Türk, ki je izrekel resnico, po drugi strani pa obsoja poboje.

Janez Stanovnik

Udbovske celice zavarovane

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Kmalu potem ko je vladna komisija pri pregledu prostorov na Beethovnovi ulici 3 v Ljubljani odkrila zaporniške celice iz časa med drugo svetovno vojno in po njej, je vlada napovedala, da bo celice primerno zavarovala. Zdaj je to tudi storila.

Gre za edine ohranjene celice iz časa med drugo svetovno vojno in po njej, v katerih je nekdaj politična policija zasliševala in mučila politične nasprotnike komunističnega režima, zato so vsekakor svojevrsten zgodovinski spomenik. Svojo obljubo je vlada formalno uresnila pred dvema tednoma, ko je na predlog ministrstva za kulturo celice razglasila za kulturni spomenik izjemnega državnega pomena. Kot je zapisano v odloku, je vlada takšno odločitev sprejela zato, ker so celice »eno izmed redkih materialnih pričevanj o sistemu zaporov tajnih obveščevalnih služb državne varnosti v Sloveniji«, in zato, ker predstavljajo »redko ohranjeno dokazilo določenega

obdobja iz novejšje slovenske zgodovine«. Odlok pravi, da je s celicami poslej treba v celoti ravnati po določilih zakona o varstvu kulturne dediščine, ki ga je leta 1999 sprejel državni zbor, kar pomeni, da morajo biti poslej celice deležne rednega strokovnega vzdrževanja, kot velja za kulturne in zgodovinske

spomenike. Celice je v okviru tega treba ohranjati v vsej njihovi izvirnosti in neokrnjenosti, z vso izvirno opremo vred (tudi podpisi in datumi na zidovih posameznih celic), pri čemer je treba pri vsaki njihovi okrnitvi poskrbeti za vrnitev v prvotno stanje, prav tako pa je treba pridobiti potrditev za vsak

poseg v celice, kot so denimo obnova, prenova in vzdrževanje.

Zona somraka Kot je znano, je celice aprila letos odkrila vladna delovna skupina za oceno dela Slovenske obveščevalno-varnostne agencije, in sicer medtem ko je raziskovala, zakaj arhivi nekdajne Službe državne varnosti (SDV) še vedno niso v depojih Arhiva Republike Slovenije, in je med drugim obiskala stavbo na Beethovnovi 3, kjer ima danes prostore ministrstvo za notranje zadeve, natančneje njegov direktorat za upravne notranje zadeve. Ko je komisija pregledovala te prostore, je naletela na celice, za katere do tedaj ni vedel skoraj nihče. Gre za sklop sedmih celic, povezanih s skupnim hodnikom.

Vlada je celice razglasila za spomenik izjemnega državnega pomena.

Celice so razporejene levo in desno od glavnega hodnika, tako da njihova okna celic levo od hodnika gledajo na manjše opuščeno dvorišče ob severni fasadi zgradbe, okna celic desno od hodnika pa na Beethovnovno ulico (če se sprehodite od Name proti parlamentu po Beethovnovi ulici, greste tudi mimo celic). Po ocenah poznavalcev naj bi bili dve celici služili kot temnici (to naj bi dokazovala zazidana okna in dejstvo, da je električno stikalo le v predprostoru, ki povezuje obe celici, medtem ko ga v notranjosti ni niti ni vidnih ostankov, ki bi pričali o njegovem nekdanjem obstoju), v enem izmed dveh dodatnih prostorov, ki sta prav tako brez oken, pa naj bi bile sanitarije (o tem naj bi pričal ohranjen betonski umivalnik); druge celice naj bi bile nekakšni dnevni zapori. Po dosedanjem pregledu strokovnjakov s kulturnega ministrstva je bilo ugotovljeno, da notranja oprema celic, razen že omenjenega betonskega umivalnika in lesenih vrat z okroglimi linami, ki zapirajo posamezne celice, večinoma ni ohranjena. Stropi v celicah so narejeni v obliki plitvega banjastega oboka. Ponekod so na zidovih celic vidne linije starega oboka, po čemer sklepajo, da je bil kletni prostor prvotno enoten, s stropom v obliki banjastega oboka, in so ga šele kasneje predelali v sistem manjših prostorov. Zanimivo in dragoceno je, da so celice skoraj v celoti ohranile svoj prvotni videz, o čemer pričajo tako podpisi zapornikov na zidovih kot ohranjene lesene podnice na tleh nekaterih celic. Novejši naj bi bil edino toplovodni cevni sistem, ki naj bi bil po pripovedi tamkajšnjega vzdrževalca urejen v 60. letih prejšnjega stoletja.

Kdo so bile žrtve? V skladu z ustnimi viri na kulturnem ministrstvu domnevajo, da je celice za zasliševanje nasprotnikov takratnega režima uporabljal leta 1944 ustanovljen Oddelek za zaščito naroda (Ozna). Ko se je oddelek leta 1946 razdelil na vojaški oddelek – Kontraobveščevalno službo (KOS) in civilni oddelek – Upravo državne varnosti (Udba), naj bi bila prostora nasledila Udba in v njih nadaljevala z zaslišanji in mučenji vse do leta 1966, ko se je prestrukturirala v SDV. Ali je slednja še uporabljala

prostore, ni znano, prav tako pa o tem ne govori noben javnosti dostopen zgodovinski vir. Prav zaradi pomanjkanja zgodovinskih virov (tudi ustnih pričevanj naj bi bilo malo) še vedno ni natančno znano, kdo so bili zaporniki, ki naj bi jih bili tam mučili in zasliševali, in ali so tam sploh bili zapori. Zgodovinarica Arhiva Republike Slovenije Ljuba Dornik Šubelj ne dvomi, da so v celicah bili zapori, ni pa čisto prepričana, kdo so bili zaporniki. Kot pravi, pri pregledu osebnih dosjejev političnih zapornikov v Sloveniji doslej ni zasledila podatka, da bi bil kateri med njimi v obdobju nekdanjega komunističnega režima zaprt v stavbi na Beethovnovi 3 v Ljubljani. »V dosjejih so omenjeni ljubljanski Centralni zapori, že podrte prisilne delavnice na Linhartovi, zapor na Poljanskem nasipu, kjer je sedaj center za duševno zdravje, ali sodišča, ne pa tudi prostori na Beethovnovi 3.« Čepprav naj bi po njenih besedah ministrstvo za notranje zadeve državnemu arhivu doslej izročilo že veliko dokumentacije, med temi dokumenti ni seznama objektov in naprav, ki bi se nanašali na Beethovnovno 3, zato domneva, da so podatki o tem še v dokumentaciji ministrstva.

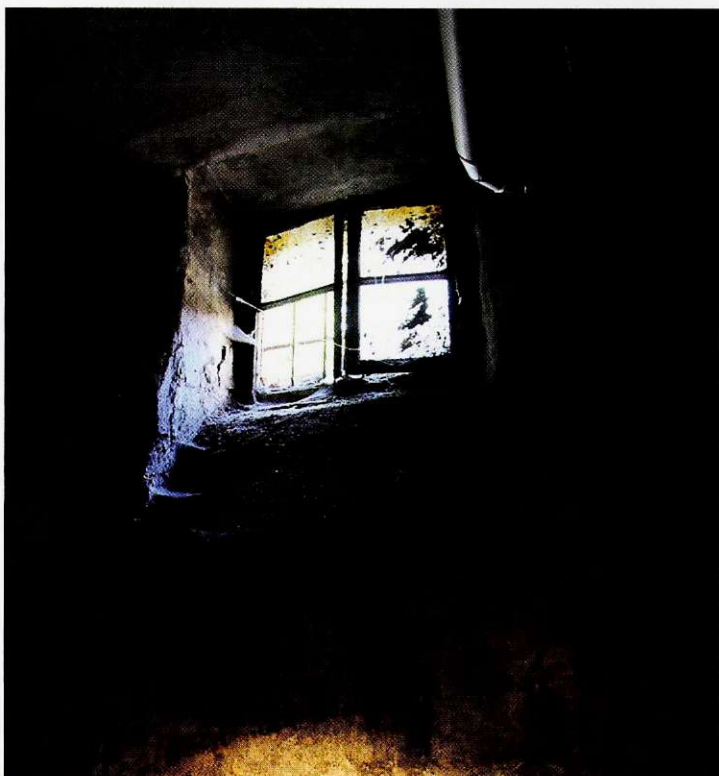
No, na ministrstvu za notranje zadeve, ki je ta čas lastnik vseh prostorov na Beethovnovi 3, v zvezi s celicami nimajo nobenih podatkov. Pravijo, da ne vedo, za kaj so se v preteklosti uporabljale in kdo je bil v njih zaprt, za nadaljnje podatke pa so nas napotili na ministrstvo za kulturo, ki naj bi bilo ob odkritju celic prevzelo celotno zadevo. No, tudi na tem ministrstvu ponavljajo uradno objavljeno razlago, da o tem, kdo je bil zaprt v celicah na Beethovnovi, ni pisnih virov, da pa na podlagi nekaterih prič sklepajo, da je šlo za politične zapornike, ki jih je imela tam zaprte Ozna, pozneje pa Udba in SDV. Tako žrtve in njihova imena še naprej ostajajo skrivnost. Pomembno pa je, da so celice pristni spomenik zgodovinskega in državnega pomena ustrezno zavarovali. Nikoli se namreč ne ve, kdo bo vodil prihodnjo vlado in kakšen bo njegov odnos do slovenske polpretekle zgodovine. Že zdaj pa se zdi, da bi radi nekateri takratne dogodke še naprej rinili pod preprogo. **D**

Na ministrstvu za kulturo pravijo, da o zapornikih obstajajo samo ustni viri.

Na ministrstvu za notranje zadeve ne vedo, kdo in kdaj je uporabljal celice.

Celice na Beethovnovi 3 so spomenik nekega časa.

...državljanska vojna? V poosamosvojitvenem obdobju se srečujemo z oznako kulturni boj, s katero nekateri na demokratični strani pojasnjujejo naravo spopada v razdeljenem in sprtem slovenskem narodu. Zanj sicer ne navajajo dokazov, vsaj ne prepričljivih, presenetljivo pa je poimenovanje že, ker sodi v okolje demokracije. Ker takšen boj ne pojasnjuje razmerja sil v totalitarnih ali posttotalitarnih družbah, sem menil, da je znova uvedena oznaka za sedanje slovenske razmere preoptimistična.

Kulturni boj ali ...

Dr. Ivan Klemenčič, foto: arhiv Demokracije

Kaj tedaj kulturni boj označuje? Kot vemo, je zaznamoval nemško družbo v 70. letih 19. stoletja in približno v istem času švicarsko ter nekaj let prej avstrijsko, in to predvsem kot liberalni boj proti Katoliški cerkvi in za njeno ločitev od države. Na Slovenskem se je v podobnem in poznejšem času iz teh izhodišč širil kot »boj za kulturo nasploh, za vodilno mesto« v njej (Ervin Dolenc, Kulturni boj v Sloveniji, *Zgodovina v šoli*, 14/2005, št. 1–2). To je bil že v 60. letih boj za ločitev duhov med staroslovenci in mladoslovenci, zatem ga je spodbudil teolog in poznejši škof Anton Mahnič kot primarno nazorski boj na področju literature s stvarno kritiko slovenskih literarnih ustvarjalcev. V njej se je zavzemal za krščanske vrednote kot najvišje v življenju in s tem v umetnosti. Nazorsko ločevanje duhov se je zatem vrednostno razširilo na slovensko politiko in spodbudilo delitev duhov med katoliško in liberalno ter z njo še socialnodemokratsko stranjo. Ta legitimni boj – bil je tako ustvarjalen kot neploden – je potekal, ne pozabimo, v razmerah demokratičnega razvoja slovenske družbe po marčni revoluciji 1848. V novih razmerah med vojnama se je specifično obnovil zlasti v prvem desetletju jugoslovanke demokracije, kakršna je že bila.

Da aplikacija prvotnega modela v slovensko prakso več kot stoletje pozneje ni povsem samoumevna, se je bilo mogoče prepričati še nedavno (Niko Grafeanuer v letošnji 6.–7. številki *Ampaka*). Beremo, da bi blokovska delitev, ki jo nenaključno predlaga nekdanji slovenski predsednik Milan Kučan, privedla do »kultorkampfa« oziroma kulturnega boja, kar je zelo evfemističen pojem, ki pod tančico kulture pokriva brezobziren in neskrupulozen boj za oblast z nerevolucionarnimi sredstvi. Vendar če bi to pobudo, ki le ohranja status quo slovenske medvojne in pvojne razdeljenosti, podrobneje pogledali, bi ugotovili, da ne gre ne za kulturo ne za politiko, ne za demokracijo ali liberalizem, marveč za ideologijo daljnosežnega pomena, ki je izvorno nedemokratična, ki izhaja iz kolaboracije slovenskih komunistov s Kominternom, za njeno ekskluzivnost in nasilje

s krvavo predzgodovino. Skratka z izhodiščem v revoluciji in državljanski vojni. Če že ves čas po osamosvojitvi govorimo o kontinuiteti na Slovenskem, potem njena narava ne more biti vsebinsko demokratična. Če nasprotno danes govorimo o kulturnem boju, to posredno pove, da je državljanska vojna končana. Zagovorniki kulturnega boja s tem najbrž predvsem nehotе govorijo v prid posttotalitarnih sil in njihovega konstruiranja demokracije.

Skrivanje državljanske vojne Tako smo pred osrednjim vprašanjem državljanske vojne na Slovenskem, ki jo revolucija predestinira in ki se je začela julija 1942 kot spopad med komunisti in demokrati. Interes postkomunistične oziroma posttotalitarne oblasti je bil od vsega začetka z demokratičnim videzom izbrisati iz zgodovine revolucijo in s tem državljansko vojno (ki ju danes potrjuje s stotinami spomenikov onesnažena slovenska zemlja – nobenega spomenika niso niti simbolično odstranili, kar pomeni, da sta revolucija in državljanska vojna stvarno in vrednostno simbolno še med nami). To sodi h komunistični morali in njenemu pojmovanju resnice. Nenaključno je zato imel prvi predsednik državnega zbora France Bučar za potrebno na prvem zasedanju tega organa izjaviti, da je državljanska vojna končana. To je bila verbalna izjava brez dokazov. Politični propagandi in sprotne spremnjanju zgodovine z brisanjem neustrezne preteklosti je bila namenjena tudi tako imenovana pravna slovesnost v Kočevskem rogu. Tudi ta zgolj na demonstrativni ravni kot še ena komunistična prevara, ki naj pod demokratičnim videzom ohrani verodostojnost zmagovalcev z vsemi častmi in privilegiji ter neverodostojnost tako imenovanih narodnih izdajalcev in kolaboracionistov (še danes, denimo, jih hočejo kot takšne izdajalce odstraniti iz predlaganega zakona o žrtvah vojnega nasilja), čeprav jim teh obtožb ni dokazalo nobeno sodišče. Še več, po osamosvojitvi znova demonizirani, kriminalizirani in žaljeni so bili še enkrat umorjeni. Spet kot kaj? Kot žrtve državljanske vojne. Ker ta še ni končana, jih tudi pokopati ni bilo mogoče.

Težava takšne tranzicije je, da dobi zatečeno totalitarno in nelegitimno stanje navidezno legitimnost, da dobi pečat demokracije, dobi pa ga še vse tisto, kar iz tega izhaja in se prilagaja novi formi demokracije.

To velja še posebno za državljansko vojno, ki je v latentni obliki del naše stvarnosti. Razumljivo, da znotraj demokratičnih ustanov in Evropske zveze fizični spopad ni več mogoč, ali vsaj ne bi mogel biti, zato pa se boj postkomunistične strani nepopustljivo in brezobzirno nadaljuje na

O avtorju

Magistral in doktoriral je na Oddelku za muzikologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer se je habilitiral za docenta. Dlje časa je vodil Glasbeno zbirko NUK in bil do upokojitve dolgoletni predstojnik Muzikološkega inštituta ZRC SAZU. Poleg publicističnega in kritičnega dela se je ukvarjal s preučevanjem novejših in starejših slovenske glasbe. Objavljal je več kot dvesto petdeset predvsem znanstvenih in strokovnih člankov ter več knjižnih publikacij, z uredništvom drugih skupaj petintrideset. Pripravlja drugo izdajo antologije slovenske glasbe *Musica noster amor* (slovenska in angleška različica na 16 zgoščenkah s spremno knjižno publikacijo) in svoje izbrane spise.

drugi ravni, na besedni, na ideološki in s tem vrednostni in na ravni politične propagande, in to z inherentnim nasiljem. Iz državljanskega spopada se vzdržuje razklanost slovenskega naroda, kot v totalitarizmu temelji ta vojna še naprej na neresnici in s tem še vedno na povsem isti nemorali. Popkovina s krvavo preteklostjo ni bila nikoli pretrgana, nasprotno, do zadnjega diha se branijo zločinska stranka in njeni predstavniki s krvavimi rokami. Hudo delci iz državljanske vojne ohranjajo vso legitimnost, s tem pa tudi njihovi legitimni nasledniki, ki prevzemajo s tem soodgovornost in sokrivdo za državljansko vojno, postajajo njeni soudeleženci, se z njimi izenačujejo.

Nedokončana državljanska vojna To ni in ne more biti kulturni boj in družbeno okolje ni vsebinska demokracija. Kvečjemu gre za »nekulturni boj«, za predmoderne posttotalitarne elemente, neprimerljive z Zahodno

Evropo, ki so v funkciji nadaljevanja državljanske vojne. Z njo so postkomunistom na voljo vsa sredstva v miru, tudi umor, kot priča likvidacija predsedniškega kandidata Ivana Krambergerja. Demokrati so v tem pogledu z njimi neprimerljivi. O naravi tega nedokončanega boja govori že strankarska identiteta tako imenovane in samozvane levice, ki jo nekritično sprejemajo tudi nekateri na demokratični strani. Gre za skrajno levo onstran demokratične pahljače strank, ki še ni pretrgala z zločinsko preteklostjo. Kot takšno jo denimo demonstrira liberalna demokracija, stranka brez liberalne in demokratične identitete. Poglavitni eksponent te skrajne levice, nekdanji prvi komunist Milan Kučan, ki simbolizira zlo slovenske razklanosti, bo moral prevzeti odgovornost za bistveni zastoj demokratizacije v Sloveniji in s tem za nedokončano državljansko vojno. Med drugim je kot državni predsednik v pismu državnemu zboru zavrnil poskus demokratizacije Slovenije z *Resolucijo Sveta Evrope* (št. 1096 iz leta 1996 »O ukrepih za odpravo dediščine nekdanjih totalitarnih komunističnih režimov«). Ker zaradi razmerja sil tudi druga takšna resolucija (št. 1481 iz leta 2006 »Potreba po mednarodni obsodbi zločinov totalitarnih komunističnih režimov«) ni bila uresničena, je med nekdanjimi komunističnimi državami Evropske zveze edina Slovenija ostala nedotaknjena, kot vemo danes, vključno s svojo tajno policijo.

Vse to zaznamuje naše življenje. Interes sil kontinuitete ni bil nikoli in ni služiti narodu, marveč ohraniti oblast, s tem pa državljanski spopad, kar pomeni vzdrževati razdeljenost slovenskega naroda za njegovo čimboljše obvladovanje. Z nedokončano državljansko vojno se tudi neformalno vzdržuje oblast, kar omogoča postkomunistom enostransko obravnavo obeh v vojni udeleženih strani z nepietnim, neciviliziranim in evropsko neprimerljivim odnosom do njenih živih in mrtvih ideoloških nasprotnikov. Hrani se iz še vedno istega sovraštva razrednega in siceršnjega boja. Zato politični nasprotniki niso nasprotniki, marveč sovražniki, ki jih je treba uničiti, vsekakor onemogočiti. Zato se tako podajo v ta okvir besede nekdanjega najvišjega predstavnika komunistične oblasti: najprej diskvalifikacija, nato likvidacija. Ta komunistična praksa od leta 1941, ki je samoobrambno izzvala demokratično stran v državljanski vojni, se v raznih oblikah ohranja do danes. Nekdanji partijski predsednik ni mogel iz svoje kože, ko je s svojo komunistično moralo obtoževal nasprotnike metod, ki so nedeljiv del komunističnega nasilja. Ker so domači in tuji sovražniki v tem spopadu neobhodni, ne presenečajo nenehno ustvarjanje afer, kriminaliziranje nasprotnikov, medijski umori (J. Janša kar naprej, posebej v Depali vasi, A. Bajuk in vlada, F. Arhar idr.). To so metode izrednih razmer, ki družbi jemljejo ustvarjalni mir. To niso evropske metode. Treba se bo že vprašati, kdo nenehno potrebuje razredne sovražnike, sovražnike nasploh. Odgovor je jasen. To je tisti, ki je največji sovražnik slovenskega naroda.

Kdaj mirovni sporazum? Posebno simptomatično se obnavlja ideološki spopad s Katoliško cerkvijo kot razrednim sovražnikom, kar pomeni boj s slovensko in prav tako z evropsko identiteto. Ta boj je vzpostavil enosmerno razmerje (agresija in pasivna samoobramba) in danes status quo, ki naj Cerkev ohrani na obrobju družbe in kot državno religijo razglašala laicizem. V siceršnji politični agitaciji za psevdovrednote, surrogat in mite je ključen mit o osvobajanju slovenskega naroda, katerega talec je ta narod še danes. Da ne govorimo o vsej ideološki navlaki v kompleksu revolucionarnih borcev, katerih shode še danes simbolizirajo krvave zvezde revolucije in državljanske vojne. Lahko sklenemo: Bolj ko je bil slovenski narod osvobojen, bolj vemo, da državljanska vojna ni končana.

Zakaj torej še danes državljanska vojna? Od leta 1941 ne gre več za spopad med liberalizmom in katolištvom, gre za temeljni spopad med komunizmom in demokracijo. Glede na razmerje sil, indoktriniranost Slovencev po dolgi in nepretrgani politični propagandi, komunizem na Slovenskem s padcem berlinskega zidu ni bil dokončno poražen, prav tako ne komunisti, današnji postkomunisti in posttotalitaristi. Očitno gre za veliko večji vložek, kot ga dopušča kulturni boj. Zaradi omenjenega razmerja sil – v to so očitno propagandno veliko investirali – se vzdržuje državljanski spopad iz treh razlogov, tako ideološko vrednostno, za ohranitev legitimnosti nelegitimnemu pohodu komunizma na Slovenskem in za nepopustljiv spopad za trenutno oblast. Na oblast so prišli s silo in iz nje gredo lahko le s silo (zdaj demokracije). Da bo državljanska vojna končana, bo potrebna resnica o slovenski preteklosti, v državnem zboru bo potreben – simbolično in praktično – podpis mirovnega sporazuma, da se razdor v slovenskem narodu konča. Potrebni bosta katarza in sprava, če bodo tisti, ki bodo morali končno prevzeti odgovornost, tega zmožni. ■

Najbolj vroč je Telekom

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Aktivnosti pri umikanju države iz gospodarstva se nadaljujejo. Ta čas najbolj vroče je lastninjenje družbe Telekom. V teku je mednarodni razpis, o čemer poročajo tudi v tujini. Država se iz NLB ne umika, banka se bo dokapitalizirala.

Že v prejšnji številki tednika smo pisali o tem, da se država prek svojih skladov pospešeno umika iz gospodarstva. V zadnjih dneh smo pridobili nekatera pojasnila s strani Kapitalske družbe (KAD), ki jo vodi Tomaž Toplak. Pojasnili so nam, da KAD pri prodaji svojih naložb presoja in upošteva vse relevantne okoliščine, ki lahko vplivajo na zasledovanje poslovnih ciljev. »Kot skrben upravitelj pozorno spremlja tržne razmere in se na podlagi analiz trga odloča za primeren čas odprodaje posameznih naložb, hkrati pa sledi sprejetim vladnim smer-

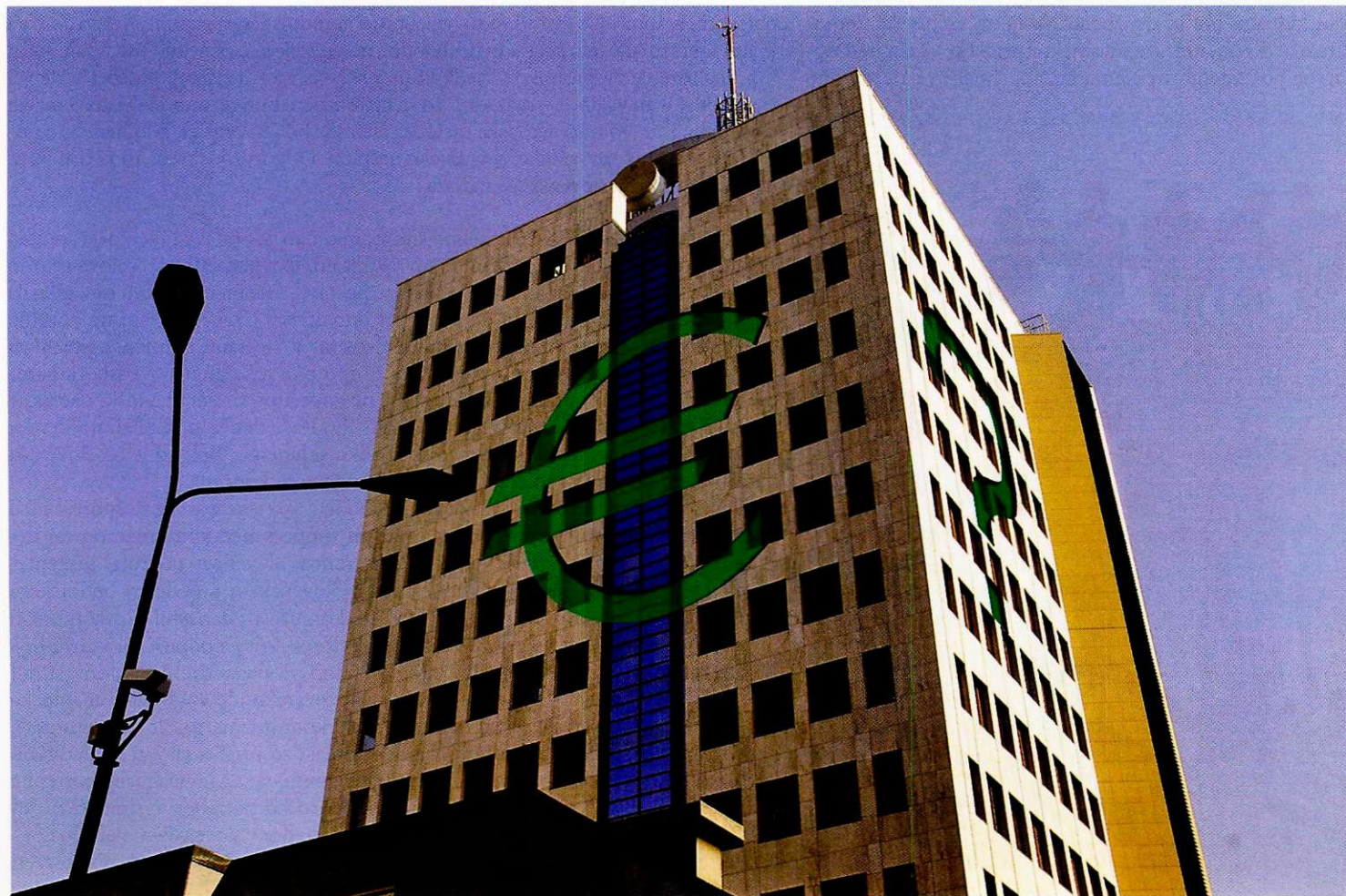
nicam za umik KAD iz gospodarstva oziroma preoblikovanje v portfeljskega lastnika. V zadnjih dveh letih pospešeno izvajamo prodajne aktivnosti z javnim zbiranjem ponudb, ki se lahko zaključijo z neposrednimi pogajanjem med potencialnimi kupci ali z dražbo. Vsi prodajni postopki so izvedeni transparentno, z enakopravnim obravnavanjem vseh potencialnih kupcev in s ciljem maksimiranja prodajnih vrednosti,« je v svojem sporočilu zapisala Vesna Razpotnik, direktorica oddelka za strateško komuniciranje v KAD, poleg tega pa nam je poslala podatke o številu naložb

v zadnjih letih (preglednico objavljamo posebej).

Letošnje prodaje V prvem polletju je KAD v celoti prodala lastniške deleže 23 naložb. Od tega je bilo prodanih 5 tržnih gospodarskih družb v skupni vrednosti 78,3 milijona evrov in 18 netržnih naložb v skupni vrednosti 21,9 milijona evrov. Število aktivnih naložb se je tako do 30. junija 2007 zmanjšalo na naložbe v 111 gospodarskih družbah (od približno 1.350, kolikor se jih je po letu 1992 lastnilo skladno z zakonom o lastninskem preoblikovanju nekdanjega družbenega

premoženja). V prvi polovici letošnjega leta so potekale prodajne aktivnosti po petih izvedenih postopkih javnega zbiranja ponudb, pri čemer je bilo v teh razpisih kupcem na voljo 89 naložb iz portfelja KAD oziroma 130 naložb iz celotnega portfelja naložb skupaj s skladi v upravljanju.

Prodaja Telekoma Država je konec avgusta skladno z napovedmi objavila mednarodni javni poziv za zbiranje izjav o interesu in ponudb v postopku prodaje 49,13-odstotnega državnega deleža v Telekomu Slovenije. Komisija za vodenje in nadzor postopka pro-

Bojan Dremelj

Matjaž Janša

Andrej Vizjak

Marjan Kramar

daje kapitalske naložbe RS v Telekomu bo upoštevala samo tiste nezavezujoče ponudbe registriranih ponudnikov, ki jih bo prejela do 15. oktobra do 15. ure. Tisti, ki jih zanima pridobitev statusa registriranega ponudnika, morajo popolno vlogo vložiti do 28. septembra. Tržna kapitalizacija Telekoma znaša približno 3,1 milijarde evrov, interes za nakup skoraj polovičnega deleža pa naj bi po prepričanju Matjaža Janše, direktorja direktorata za elektronske komunikacije na gospodarskem ministrstvu, izkazalo od 10 do 15 ponudnikov. Z nekaterimi so se na ministrstvu že pogovarjali, minister za gospodarstvo Andrej Vizjak pa je sredi avgusta izrazil prepričanje, da bosta tako obseg prijav kot ponujena cena ustrezna glede na kakovost podjetja. Omejnjeni sveženj delnic, ki jih imajo v lasti država oziroma njeni skladi (KAD, Prvi pokojninski sklad in SOD), bo prodan po dvofaznem postopku mednarodnega javnega zbiranja ponudb. V prvi fazi bodo registrirani ponudniki poslali nezavezujoče ponudbe, v drugi pa bodo nato izbrani registrirani ponudniki povabljeni k oddaji zavezujočih ponudb na podlagi opravljenega skrbnega pregleda družbe, poročila o prodajalčevem skrbnem pregledu in drugih dokumentov v zvezi s transakcijo.

Komisija, ki je poziv objavila skupaj z vlado oziroma ministrstvom za gospodarstvo, si pridržuje pravico, da se odloči tudi za izvedbo tretje faze postopka, in sicer licitacijo. Komisija ima pravico, kot piše v pozivu, da v kateri koli fazi ustavi ali spremeni postopek prodaje ali podaljša postavljene roke.

Poslovanje Telekoma Skupina Telekom Slovenije je v letošnjem prvem polletju ustvarila 380,8 milijona evrov poslovnih prihodkov, kar je za pet odstotkov več kot v istem obdobju lani. Čisti prihodki od prodaje so se prav tako povečali za pet odstotkov, in sicer na 377,3 milijona evrov. Dobiček iz poslovanja (EBIT) je v prvem polletju znašal 64,3 milijona evrov in je bil za 11 odstotkov nižji kot v istem obdobju lani, čisti dobiček pa 46,3 milijona evrov, kar predstavlja 12-odstotno znižanje. Za naložbe je skupina Telekom Slovenije v prvih šestih mesecih namenila rekordnih 145,2 milijona evrov. Glede na svetovne trende in posebnosti v panogi elektronskih komunikacij so v Telekomu že ob predstavitvi rezultatov poslovanja za leto 2006 napovedali začetek novega investicijskega cikla. Prihodki iz naslova fiksne telefonije namreč upadajo, s čimer se soočajo vsi svetovni telekomunikacijski operaterji. Telekomu Slovenije uspeva poveče-

vati prihodke z novimi storitvami, vendar je zaradi same strukture in močnega vpliva regulacije njihova donosnost manjša, kar vpliva na rezultate. Tako poslovanje Telekoma Slovenije v letu 2007 (v skupini je zaposlenih 4.186 ljudi) zaznamujejo predvsem investicije in vlaganja. Med drugim znotraj skupine izvajajo projekte optimizacije procesov in sistemov, ki bodo dolgoročno omogočali dvig konkurenčnosti ter večjo učinkovitost ob zmanjšanju stroškov poslovanja. Vzporedno poteka tudi projekt fiksno-mobilne konvergenca. Ponudili bodo širok nabor telekomunikacijskih in podatkovnih storitev, ki bodo po eni strani poenostavile komuniciranje, po drugi pa optimizirale stroške komunikacij ter investicij in vzdrževanja omrež-

ja. V Telekomu pričakujejo, da bodo s tem pospešili prodajo, povečali prihodke, zmanjšali stroške, predvsem pa vplivali na bogatejšo ponudbo. Dodajmo, da se je promet z delnicami Telekoma, ki kotirajo na trgu vrednostnih papirjev, v zadnjem času zelo povečal; samo pretekli teden so se njihove delnice podražile za 2,97 odstotka, in sicer na 488,01 evra.

V tujini O nameravani privatizaciji Telekoma so pretekli teden poročali tudi v tujini. Tako je na primer ameriška tiskovna agencija AP zapisala, da je država v skladu z napovedmi objavila mednarodni javni poziv za zbiranje izjav o interesu ter ponudb v postopku prodaje 49,13-odstotnega državnega deleža v Telekomu Slovenije. Tržna ▶

Prispevek k razvoju podjetij

Tomaž Toplak, predsednik uprave KAD: »Kapitalska družba uspešno izvaja sprejete sklepe Vlade RS z zmanjševanjem števila naložb in s postopnim preoblikovanjem v portfeljskega vlagatelja ter tako prispeva h konsolidaciji lastniških struktur. To je le eden od prispevkov k razvoju podjetij, ki bodo le tako na vse bolj konkurenčnem trgu lahko izkoristila svoj potencial. Z objavami javnih pozivov, s skupno prodajo s Slovensko odškodninsko družbo in z drugimi lastniki ter z vključevanjem prevzemnih premij v prodajne pogodbe je vzpostavila kvaliteten proces odprodaje lastniških deležev, ki vsem investorjem zagotavlja enake pogoje. Izstop Kapitalske družbe iz lastniških struktur podjetij je lahko tudi velika priložnost za domače podjetnike, da prevzamejo odgovornost za razvoj manjših in srednje velikih slovenskih podjetij. S kvalitetnim nalaganjem sredstev od odprodaje naložb Kapitalska družba ustvarja sredstva, ki bodo največjo vlogo odigrala v prihodnjih desetletjih, ko bo Kapitalska družba bistveno prispevala k pokrivanju primanjkljaja v pokojninski blagajni.«

Podatki o številu prodanih naložb KAD v zadnjih letih:

	2002	2003	2004	2005	2006
Št. družb v portfelju	353	312	256	210	150
Število prodaj v posameznem letu	59	50	56	36	54

Do 30. junija 2007 je bilo prodanih 23 naložb.

Vir: KAD, d. d.

KAD sledi vladnim ciljem.

Poslovanje NLB letos rekordno.

► kapitalizacija Telekoma znaša približno 3,1 milijarde evrov, interes za nakup skoraj polovičnega deleža pa naj bi izkazalo od 10 do 15 ponudnikov. O tem so pisale tudi francoska AFP, avstrijska APA, beograjska Beta in srbski Tanjug.

Dogajanje v NLB Nova Ljubljanska banka (NLB) se bo dokapitalizirala, zato je pretekli teden javno objavila prospekt za ponudbo novih delnic banke. To pomeni, da do prodaje ne bo prišlo, pač pa bodo zdajšnji lastniki imeli možnost, da svoje deleže povečajo ali vsaj obdržijo. Cena nove delnice NLB znaša 307 evrov, osnovni kapital NLB pa se bo v postopku dokapitalizacije povečal za 2,719 milijona evrov, na 66,831 milijona evrov. Nove delnice NLB bodo v odkup najprej ponudili obstoječim delničarjem. Če predkupne pravice ne bodo v celoti izkoristili, jih bodo nato v odkup ponudili še javnosti. Obstoječi delničarji, ki so upravičeni do vpisa novih delnic, bodo lahko predno-

stno pravico izkoristili od vključno 4. do 17. septembra. Prednostno pravico v sorazmerju z deleži v osnovnem kapitalu NLB imajo tisti delničarji, ki so bili 22. avgusta, na dan izdaje odločbe Agencije za trg vrednostnih papirjev o potrditvi prospekta (presečni dan), vpisani v delniško knjigo. Vodstvo banke pričakuje, da bodo delnice izdane in vpisane na račune imetnikov delnic pri KDD do konca novembra, nekateri pa napovedujejo, da bodo šle delnice NLB »za med«. Ob tem v NLB pravijo, da banka z delnicami ne predvideva trgovanja na organiziranem trgu. Predmet javne ponudbe NLB je sicer 325.733 novih navadnih delnic, ki bodo izdane v nematerializirani obliki. Prodajna cena vseh novih delnic NLB je dobrih 100 milijonov evrov. Največji delničarji NLB so država (35,41 odstotka), belgijska skupina KBC (34 odstotkov), Slovenska odškodninska družba (5,05 odstotka), Kapitalska družba (5,01 odstotka) in Evropska banka za obnovo in razvoj (5 odstotkov). Kot navaja NLB, nameravajo vsi imetniki obstoječih delnic, ki imajo več kot 5-odstotni delež NLB, izkoristiti predkupno pravico z namenom, da ohranijo obstoječi lastniški delež. NLB se je za dokapitalizacijo odločila, ker je banka že izčrpala vse vire financiranja dodatnega kapitala za nemoteno rast poslovanja, nove kapitalske naložbe, uresničitev projekta pripojitve bank ter za zagotavljanje kapitalske ustreznosti banke, tudi v povezavi z učinki uvedbe standardov Basel II, so spomnili v banki. Dodajmo, da je poslovanje banke uspešno, predsednik uprave NLB Marjan Kramar pa letošnje poslovne izide ocenjuje kot rekordne. »Rezultati so velika zaveza upravi za to, da gre po tej poti naprej,« je dejal Kramar. **D**

Na kratko

AVGUSTOVSKA INFLACIJA Po zadnjih objavljenih podatkih SURS so se cene življenjskih potrebščin avgusta povišale za 0,3 odstotka, medletna rast cen pa se je umirila in je znašala 3,5 odstotka. K višjim cenam življenjskih potrebščin so znova največ prispevale višje cene hrane in počitnic, na drugi strani pa so se znižale cene prevoznih ter obleke in obutve. Na Uradu za makroekonomske analize in razvoj (Umar) so primerjali gibanja cen v prvih osmih mesecih letos in v preteklih dveh letih. Primerjava kaže, da večina skupin cen še vedno raste oziroma se znižuje podobno kot v istem obdobju preteklih dveh let, izjemi sta visoka rast cen v skupini hrana ter rekreacija in kultura. »Visoka rast cen hrane je delno posledica naraščanja cen na tujih trgih, relativno večji učinek v Sloveniji pa pripisujemo togosti našega trga,« je pojasnil Boštjan Vasle z Umarja. Gibanje cen v avgustu potrjuje ugotovitve, da rast ni posledica neustreznih ekonomskih politik, še ugotavljajo v Umarju.

USPEŠNA INTEREUROPA Nadzorni svet družbe Intereuropa je obravnaval in sprejel poročilo uprave o poslovanju koncerna Intereuropa (vodi jo Andrej Lovšin) za prvo polletje leta 2007, v katerem je koncern dosegel čiste prihodke od prodaje v višini 119,3 milijona evrov in tako dosegel 12,1-odstotno rast v primerjavi s prvim polletjem leta 2006, ter čisti poslovni izid v višini 24,7 milijona evrov. Čisti donos kapitala za prvo polletje 2007 je bil kar 16,8-odstoten. Pomembno je, da so vsa poslovna področja dosegla rast glede na prvo polletje preteklega leta. Sicer pa je bilo prvo polletje v koncernu Intereuropa zaznamovano predvsem z visoko investicijsko aktivnostjo, saj je bilo v različne nove projekte in posodobitve osnovnih sredstev vloženih skoraj 50 milijonov evrov.

NAKUP TE-TO ROUSSE Holding slovenskih elektrarn (HSE), ki ga vodita Jože Zagožen in Damijan Koletnik, je z Republiko Bolgarijo podpisal pogodbo o nakupu 100 odstotkov (oziroma 4.813.367 državnih delnic) Toplikacije, d. d., Rousse, Bolgarija. Nakup je skladen s strateško usmeritvijo HSE, da postane eden vodilnih trgovcev z električno energijo na območju JV Evrope, saj ta z vidika lege in povezave s Slovenijo predstavlja pomembno območje za širitev dejavnosti, hkrati pa zagotavlja stabilno in cenovno sprejemljivo preskrbo Slovenije z električno energijo. HSE si je s podpisom pogodbe zagotovil pravico za trgovanje z električno energijo iz te elektrarne, zaradi česar vodstvo družbe izraža zadovoljstvo. Nakup TE-TO Rousse je projekt, pri katerem so številni strokovnjaki HSE delali več mesecev, s podpisom pogodbe pa so se končala dolgotrajna pogajanja, katerih začetki segajo v avgust leta 2006. V. K.

Radio VIVA
FM 102.1
99.5
stereo
RDS
M. Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavžar 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim
naročnikom¹ **vsak mesec podarja**
23 aparatov GSM Motorola F3.

Vsi dosedanja naročniki² tednika
Demokracija pa sodelujete v žrebanju za
20 dodatnih aparatov GSM. Nagradna igra
traja do 31. avgusta 2007.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani
www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena
tudi pravila nagradne igre).

1. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.

2. Naročniki do 1. 9. 2006.

Motorola F3:

- teža: 70 g
- velikost: 114x47x9 mm
- čas pripravljenosti: do 300 ur
- čas pogovora: do 500 minut
- glasovna pomoč v menijih
- privlačen tanek design
- visoko-kontrasten zaslon z odlično
vidljivostjo na dnevni svetlobi in soncu
- velike črke in številke za lažjo berljivost
- SMS
- budilka

slika je simbolična

tednik
DEMOKRACIJA

☐ Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

- ☐ mesečno* ☐ 4 x letno ☐ 2 x letno ☐ 1 x letno
(9 % popusta) (10 % popusta) (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

- ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec:

☐ NE

☐ DA

ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**

ali na faks 01 230 06 61.

*Podpisani/a se zavežujem, da bom
naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj
eno leto od datuma naročila.*

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša
2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so
preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT.
Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

V ljubljanskih domovih za starejše občane je gneča največja.

Drugi dom starostnikov

Peter Avsenik, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je pretekli mesec objavilo razpis za podelitev koncesij za institucionalno varstvo starejših oziroma za graditev domov za starejše občane, s čimer bi v teh ustanovah zagotovili 1.200 novih mest.

V prihodnjih letih bo ministrstvo nove zmogljivosti v domovih zagotavljalo tudi na podlagi javno-zasebnega partnerstva. Glede na potrebe je največ mest razpisanih v Ljubljani in Mariboru – 300 oziroma 150, še 150 v okolici prestolnice in 600 za območje preostalih upravnih enot v Sloveniji. Vse nove domove bodo začeli graditi prihodnje leto, zgrajeni pa bodo predvidoma do konca leta 2010. Razpis bo odprt do prvih dni novembra, za prvo polovico prihodnjega leta pa ministrstvo pripravlja še enega. Starejših prebivalcev je namreč že danes 320 tisoč, njihovo število pa še narašča.

Posodabljanje domov Politika na področju graditve domov za

starejše občane je opredeljena v Resoluciji o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje od 2006 do 2010 in predvideva 5-odstotno vključitev oseb, starejših od 65 let, v institucionalno varstvo. Čez tri leta naj bi bilo tako zagotovljenih 16.600 mest v domovih, poleg Ljubljane in Maribora, kjer primanjkuje mest v domovih za starejše, pa bodo tokrat prednost imele tiste upravne enote, ki teh ustanov še nimajo.

V Sloveniji ta čas deluje 73 domov za starejše občane, od tega je 55 javnih zavodov in 18 koncesionarjev oziroma zasebnikov. To omogoča bivanje za okoli 4,5 odstotka starostnikov nad 65 let. Kot so nam dejali na ministrstvu, so razmere v domovih zaradi prostorskih razmer sicer različne,

vendarle pa so oskrbniki dolžni za starostnike skrbeti po določenih normativih. "V prihodnje bo treba zagotoviti sredstva za

obnovo obstoječih javnih zavodov, predvsem starejših, ki so bili grajeni v 70. letih in jih bo treba posodobiti skladno z novimi normativi," so dejali na ministrstvu. Dobro pa je poskrbljeno tudi za starostnike iz socialno ogroženega okolja, saj stroške bivanja v domovih, ki se gibljejo med 13 in 25 evri na dan (v domovih s koncesijo pa za 10-15 odstotkov več), deloma ali pa tudi v celoti pokrije občina, iz katere prihajajo.

Dolge čakalne vrste Vse to se sliši lepo, vendar pa morajo starostniki v večini primerov čakati na sprejem v domove. Glede na posamezne regije so čakalne vrste različne; odvisne so predvsem od števila vlog in strukture stanovalcev, večinoma pa se

Tomaž Čebulj

gibljejo med 6 in 12 meseci. Na ministrstvu pravijo, da je najdaljša doba za sprejem v Ljubljani, v Mariboru in na Gorenjskem, kjer starostnik lahko čaka tudi več kot eno leto, sicer pa so čakalne dobe krajše, lahko tudi le nekaj tednov. "Glede na staranje prebivalstva število starostnikov, ki čakajo na sprejem v domove, narašča. Povpraševanje po prostih zmogljivostih v domovih je tako veliko tudi zato, ker se oblike za pomoč starostnikom na domu ne razvijajo v skladu s pričakovanji in sprejetimi cilji," menijo na ministrstvu.

No, za podatek o čakalnih vrstah smo se obrnili tudi na dom starejših občanov v ljubljanski Šiški, kjer nam je Marija Ocepek iz socialne službe dejala, da je na sprejem v dom treba čakati okoli dve leti, v čakalni vrsti je kar 1.800 kandidatov. Vseh čakajočih na ljubljanski območni enoti je blizu 6 tisoč. In kako je drugod po Sloveniji? Na območju Maribora so na predzadnji dan avgusta imeli 1.423 prošelj za sprejem v dom, v Celju 150 manj. Območna enota Koper ima registriranih 645 prošelj, pri čemer je največja gneča za obalni dom. Približno toliko jih imajo tudi na območju Novega mesta in na Koroškem, skoraj trikrat več pa na Gorenjskem. Manjše težave s sprejemanjem v upokojske domove imajo na območju Krškega (325 čakajočih) in Murske Sobote, kjer na prostor v domu čaka 330 starostnikov.

Postelja na zalogo K dolгим čakalnim dobam v nekaterih primerih pripomore tudi dejstvo, da si marsikateri starostnik posteljo v domu rezervira za prihodnost, čeprav je še ne potrebuje, ker pač sklepa, da bo do nje, potem ko jo bo potreboval, težko prišel. Na ministrstvu menijo celo, da prostora v domu ne potrebuje takoj več kot polovica prijavitel-

V Sloveniji je 73 domov za starejše občane.

Domovi za starejše niso edina oblika pomoči starejšim; država spodbuja tudi razvoj pomoči na domu in oskrbovanih stanovanj.

nih: "Starostniki, ki so še sposobni samostojnega življenja, so le potencialni kandidati, ki pa si želijo zagotoviti mesto v domu za nujen primer." Kdaj je sprejem nekega starostnika v dom nujen, odloči pristojna domska komisija, zato po njihovem mnenju število prošelj ne kaže dejanskega stanja. Na drugi strani pa se, kot pravi Marija Ocepek, v njihovem domu število takšnih prosilcev manjša. "Največji problem, ki ga opažam, je, da kljub temu, da ima neka oseba vlogo pri nas vsaj 3 leta in po vseh kriterijih izpolnjuje pogoje za sprejem v dom, vanj ne bo sprejeta, saj tisti hip, ko je potreba po nujnem sprejemu, verjetno pri nas ne bo proste postelje," opozarja Ocepova.

Dom ni edina možnost Glede na trende staranja slovenskega prebivalstva lahko v prihodnje v domovih za starejše pričakujemo še večjo gnečo. Oskrba v teh domovih je v večini primerov zgledna, zato je logično, da so čakalne vrste že danes dolge. A zdi se, da v večini primerov ni najbolj smiselno vnaprej pošiljati prošelj za sprejem v dom, saj o primernosti za vstop v dom v končni fazi tako ali tako odloči komisija.

Država spodbuja razvoj pomoči starejšim na domu.

Ob takšnem navalu na domove za starejše pa se postavlja tudi vprašanje, zakaj družine, katerih svojec prebiva v tej ustanovi, niso sposobne poskrbeti zanj. Odgovor je po mnenju socialne delavke Marije Ocepke preprost: zaradi tega, ker so vsi zaposleni. »Vsak dan znova se srečujem bodisi osebno, po telefonu ali prek elektronske pošte z obupanimi svojci, ki bi zelo radi poskrbeli za starostnika, vendar ne zmorejo. Pri tem velikokrat zapostavljajo svoje družine in v nekaterih primerih – predvsem hčere – dobijo take in drugačne zahteve od svojih najbližjih, naj nekaj ukrepejo,« opisuje svoje izkušnje Ocepova in dodaja, da mnogim ultimatum postavljajo tudi delodajalci. Tako se nemalokrat zgodi, da je nepo-

kreten in dementen starostnik prepuščen sam sebi vse do poznega popoldneva – do 16. ali 17. ure. Dnevne centre, ki jih domovi sicer imajo, starostniki lahko obiskujejo, vendar pa ti ne ponujajo pomoči nepokretnim.

S socialno delavko se strinjajo tudi na ministrstvu. Za sodobno družbo pač tudi na tem področju veljajo drugačne značilnosti, kakršne so veljale v preteklosti. Ena od razlik je med drugim v tem, da je vse manj večgeneracijskih družin, ko skupaj živijo tri ali celo štiri generacije. »Sodoben način življenja (v večini primerov so vsi mlajši zaposleni, op. p.) to otežuje, zato je tudi vse več potreb po nastanitvah v domovih za starejše in drugih oblikah varstva in pomoči starejšim,« sta v odgovoru zapisala Tomaž Čebulj in Aleš Kenda z ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Slovenija si po njunih besedah prizadeva prav za to, da bi starejši čim dlje ostali v svojem domačem okolju. Tako so domovi za starejše vse manj edina oblika varstva oziroma pomoči starejšim, temveč le ena od mnogih. »Tako v Sloveniji med drugim spodbujamo tudi razvoj pomoči na domu, varovanja na daljavo, oskrbovanih stanovanj in oskrbnih domov,« pišeta Čebulj in Kenda.

Sistemska ureditev zavarovanja za starejše v okviru zakona o dolgotrajni negi in oskrbi, ki omogoča enakovredno oskrbo tako v domovih za starejše občane kot tudi na domu, je ena od zaslug ministra za zdravje v odstopu Andreja Bručana. A za zdaj so takšne oblike pomoči v večini primerov zelo drage. ■

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loko pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitev 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kabelsko komunikacijski sistemi
- grafitne ščetke
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

http://etv.elektroprom.si
komercialna:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

Koliko pokrajin – 14 ali 6?

Vida Kocjan, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Ustanavljanje pokrajin postaja prvovrstno politično vprašanje. Medtem ko se večina od 210 občin strinja s predlogom vlade, da bi imeli 14 pokrajin, so nekatere politične stranke začele izražati drugačna mnenja in zagovarjajo ustanovitev 6 pokrajin.

Pred parlamentarnimi počitnicami, natančneje 13. julija letos, je večina poslank in poslancev državnega zbora po opravljeni splošni razpravi sklenila, da je sveženj pokrajinske zakonodaje – zakoni o pokrajinah, o volitvah v pokrajinah in njihovem financiranju – primerna podlaga za nadaljnjo obravnavo. Pred tem je t. i. pokrajinsko zakonodajo sprejela vlada, do začetka avgusta pa so se do predloga morale opredeliti vse slovenske občine. V naslednjih tednih se torej obeta nadaljevanje razprave o tej temi. V zadnjem času so se do pokrajinske zakonodaje opredelile tudi politične stranke.

Kaj je pokrajina? Predlog zakona o ustanovitvi pokrajin, ki naj bi začele s delom 1. januarja 2009, opredeljuje pokrajino kot raven lokalne samouprave med državo in občinami in kot teritorialno politično upravno skupnost s položajem pravne osebe z izjemnimi pristojnostmi, z lastnim premoženjem in lastnimi

viri financiranja ter neposredno izvoljenim predstavniškim organom in lastno upravo. Pokrajine bodo izvajale tudi določen del nalog državne uprave, ki jih sedaj opravljajo upravne enote. Gre za posamezne naloge iz državne pristojnosti, kot so odločanje o zadevah na področjih gospodarstva, kmetijstva, turizma, gostinstva, graditve objektov in posegov v prostor. Na pokrajine bo prenesen tudi del inšpekcijskih nalog. Predlog zakona ureja postopno

uvajanje enotirnega upravnega sistema, ki je po mnenju ministra za lokalno samoupravo Ivana Žagarja za Slovenijo kot majhno državo dolgoročno edini sprejemljiv način izvedbe decentralizacije države. Konkreten prenos nalog v pristojnosti pokrajin s 1. januarjem 2009 pa bo opredeljen v zakonu o prenosu nalog, ki je že v pripravi. Vlada bo z uredbo natančno določila kadrovske, prostorske in druge pogoje za začetek delovanja pokrajin, s predlogom

Poslanci SDS se strinjajo z vladnim predlogom.

zakona o pokrajinah pa je določeno, da se kadrovsko jedro pokrajinske uprave zagotovi s prehodom javnih uslužbencev, zaposlenih v organih državne uprave.

Večina občin za Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, v katere pristojnost sodi to področje, vodi pa jo minister Ivan Žagar (SLS), je do 13. avgusta k vladnemu predlogu za določitev območij pokrajin, njihovih sedežev in imen prejela 180 mnenj občinskih svetov. Večina (83 odstotkov) občinskih svetov (svojega mnenja ni posredovalo 30 občin od 210) vladni predlog načeloma podpira, 17 odstotkov pa ne. Poročilo o mnenju vsake občine posebej je objavljeno tudi na spletnih straneh službe za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

Pripombe Pripombe občin, ki vladni predlog podpirajo, se večinoma nanašajo na imena, sedeže in število pokrajin. Po mnenju 17 odstotkov občin, ki se s predlogom ne strinjajo, je pokrajinska zakonodaja premalo dodelana, izražajo pa tudi bojazen, da bi ustanovitev pokrajin povzročila še večjo razliko v razvoju posameznih regij. Primorske in pomurske občine so poudarile predvsem potrebo po uveljavitvi pravic narodnostnih manjšin glede dvojezičnosti v pokrajinah.

Kaj pa drugi? S predlogom se večinoma strinjajo v Podravju oziroma v Osrednještajerski pokrajini. Najbolj se ukvarjajo z imenom pokrajine, ki bi po mnenju večine moralo biti Štajerska oziroma Osrednja Štajerska. Z imenom se zatika tudi v Spodnjepodravski pokrajini; približno polovica tamkajšnjih občinskih svetov predlaga ime Spodnje Podravje, druga

polovica pa Vzhodna Štajerska. Glede na mnenje občinskih svetov se z vladnim predlogom večinoma strinjajo v Pomurju, zatika se le pri poimenovanju.

Mnenja o tem, kje bo sedež pokrajine, so najbolj zdeljena na Koroškem. Vladni predlog predvideva sedež na Ravnah, precej občinskih svetov pa se zavzema, da bi bil sedež v Slovenj Gradcu. Občinski sveti na območju Gorenjske načeloma soglašajo z vladnim predlogom, pričakujejo pa členitev na osem pokrajin. Občine v Notranjski pokrajini se večinoma zavzemajo za sedež pokrajine v Cerknici, v Ilirski Bistrici pa se želijo priključiti Primorski pokrajini, kjer so občinski sveti z vladnim predlogom večinoma zadovoljni. V Goriški pokrajini so nezadovoljni predvsem z imenom; predlagajo ime Severna Primorska oziroma Zgornje Posočje. Na območju jugovzhodne Slovenije naj bi nastali dve pokrajini, Dolenjska s sedežem v Novem mestu in Posavska s sedežem v Krškem. V Posavski se z vladnim predlogom strinjajo, na Dolenjskem pa se pojavljajo predvsem predlogi o vključitvi v Osrednjeslovensko pokrajino. V tej z vladnim predlogom soglašajo, zavzemajo pa se, da bi imela Ljubljana status samostojne pokrajine. Tudi v Savinjski pokrajini se občine z območjem pokrajine večinoma strinjajo, zatika pa se pri imenu. Med predlaganimi imeni vodita Celjska in Zahodnoštajerska pokrajina. V Savinjsko-šaleški pokrajini nasprotujejo tako sedežu kot imenu in številu pokrajin. Z vladnim predlogom so večinoma zadovoljni v Zasavski pokrajini, tri občine, ki so vanjo vključene, pa predlagajo oblikovanje širše pokrajine. Dodajmo, da name-rava vladna služba vse predloge podrobno preučiti in se do njih opredeliti, ugotovitve pa bodo upoštevali pri pripravi predloga zakona o ustanovitvi pokrajin.

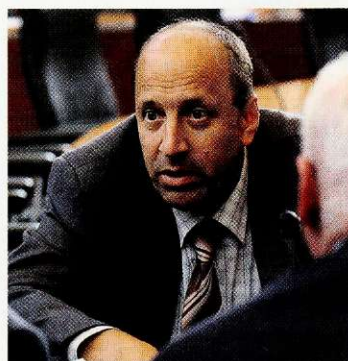
Stališča strank Kakšna pa so stališča političnih strank? Različna. Poglejmo, kakšna so, saj je navsezadnje odločitev o številu pokrajin, njihovih območjih in sedežih politična odločitev. V SLS načelno podpirajo dogovorjeno število 14 pokrajin in me-

Minister Ivan Žagar

Jožef Horvat, poslanec NSi

Jakob Presečnik, vodja PS SLS

Pavel Gantar, nepovezani poslanec

nijo, da število ne sme biti večje. Jakob Presečnik, vodja poslanske skupine SLS, pravi, da morajo tisti, ki se zavzemajo za manjše število pokrajin, jasno povedati, katerih pokrajin ne bo. Če bodo o tem dosegli dogovor tudi na terenu, se SLS to ne zdi problematično. V Novi Sloveniji (NSi) so še 30. julija dejali,

Pokrajina kot škofij?

Predlog NSi - šest pokrajin in glavno mesto.

Koalijska NSi se je pretekli teden zavzela, da bi Slovenija imela šest pokrajin in ne 14, kot predlaga vlada in kot so se v stranki strinjali še julija. »NSi danes daje v javno razpravo in premislek vsem akterjem, da se odločimo za manjše število pokrajin, konkretno šest,« je na petkovi tiskovni konferenci dejal poslanec Jožef Horvat. Stranka po njegovih besedah ne nasprotuje ustanavljanju pokrajin, vendar je ta čas do tega projekta zadržana. Zadnje želje NSi, da bi bilo pokrajin le šest, pa naj bi tudi poslanski skupini nepovezanih poslancev dale nov zagon, kot zatrjuje Pavel Gantar. Šest pokrajin se, zanimivo, ujema s šestimi škofijami in nadškofijami. Glede na to, da je mnenje občin povsem drugačno od mnenja nekaterih vodstev političnih strank – ta si želijo več pokrajin, stranke pa vse po vrsti obljublajo, da bodo upoštevale voljo lokalnih skupnosti –, bo razprava o tem še zanimiva.

da so pripravljeni podpreti vladni predlog o ustanovitvi 14 pokrajin. Tako je za STA izjavil vodja poslanske skupine NSi Jožef Horvat in ob tem poudaril, da je število 14 zadnje, ki so ga v NSi pripravljeni podpreti. »Če bi se število povečalo na 15 ali več, bi bila to za NSi nesprejemljiva rešitev,« je dejal in dodal, da so se v stranki zavzeli za razmislek o predlogu šestih pokrajin in posebnem statusu Ljubljane kot glavnega mesta, kljub temu pa vladnemu predlogu ne bodo nasprotovali. V SDS se strinjajo z vladnim predlogom ter mnenjem premierja (in predsednika stranke), ki je dejal, da je politično realna številka 14, spodnja meja pa ne more biti dosti nižja. V SD pravijo, da si prizadevajo za ustanovitev pokrajin, vendar takih, ki bodo služile svojemu namenu. O številu pokrajin pa se niso izrekli. Združenju Zares se zdi 14 pokrajin za Slovenijo preveč. Strokovne vidike omenjene problematike je na tiskovni konferenci predstavil znanstveni svetnik Znanstveno-

raziskovalnega centra SAZU Marjan Ravbar, ki meni, da je manjše število pokrajin cenejša in učinkovitejša ureditev, ki spodbuja rast in inovativnost regij; po njegovih besedah je primerna rešitev osem pokrajin. V LDS imajo pomisleke glede 14 pokrajin, natančno pa se do tega vprašanja niso opredelili, prav tako ne v SNS. Franc Žnidaršič iz DeSUS pa je dejal, da omenjena problematika ni med glavnimi področji njihovega delovanja, zato bodo kot majhna parlamentarna stranka podprli tisti predlog, ki bo dobil večino, osebno pa meni, da je šest pokrajin zagotovo boljša rešitev kot 14. Predsedniki koalicijskih strank pa so na ponedeljkovem vrhu vladne koalicije izrazili podporo projektu decentralizacije države. Govorili so o številu pokrajin, kjer edino politično sprejemljiv ostaja izhodiščni vladni predlog 14 pokrajin. NSi se sicer še vedno zavzema za manjše število, vendar ne vztraja pri svojem prvem predlogu šestih pokrajin. ■

Sumljiva igra donacij

Peter Avsenik, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

V ljubljanskem mestnem svetu je minuli teden prišlo do prvih večjih trenj med Zoranom Jankovičem in največjo opozicijsko svetniško skupino SDS, ki županu očita politiko izsiljevanja investitorjev, saj naj bi od njih zahteval donacije.

Kot je dejal vodja svetniškega kluba Dimitrij Kovačič, je Jankovičev način vodenja Ljubljane v nasprotju z demokratičnimi načeli. Župan namreč mestnim svetnikom ni poročal in jih obveščal o spremembah, ki so se zgodile po sprejetju posameznih odločitev v mestnem svetu.

Izsiljevanje ali neumnost? Med spremembami je tudi županova strategija pridobivanja sredstev v mestni proračun. Vodja ljubljanske SDS Peter Sušnik je na tiskovni konferenci v zvezi s tem izrazil zadovoljstvo, če se zasebni sektor z donacijami odzove na potrebe javnega. "Izsiljevanja investitor-

Vodja ljubljanske SDS Janez Sušnik

jev pa v demokratičnih družbah ne sme biti. S tako politiko bi moral župan takoj nehati, preveriti pa bi jo moralo računsko sodišče." Pri vsem pa Jankovič in njegova družina mestu nista da-

rovala nič. V SDS še menijo, da donacij ni korektno izsiliti, saj so razpisni pogoji za pridobitev določenega projekta vnaprej znani.

Ljubljanski župan Jankovič je očitke mestne SDS označil za neumnost. Po njegovo ga namreč menedžerskih izkušenj ne bi smeli učiti ljudje, ki o tem vejo le tisto, kar so prebrali v časopisih. "Le čevlje sodi naj kopitar," je pesniško pristavil župan in pojasnil, da se donacije zbirajo na posebni postavki mestnega proračuna, o porabi tega denarja pa bo vsaj enkrat letno obveščen tudi mestni svet. Dejal je tudi, da je mestna občina doslej pridobila že milijon

evrov donacij, podpisanih pogodb oziroma izjav o donacijah pa je še trikrat toliko.

TriGranit, Gratel, Šumi ... Da bi izvedeli, za kakšne primere je šlo, smo poklicali Petra Sušnika. Dejal je, da je takšnih primerov pravzaprav veliko. Med drugim je navedel primer podjetja TriGranit, ki namerava v partnerstvu s Slovenskimi železnicami in Agencijo za železniški promet graditi Potniški center Ljubljana. 8. avgusta MOL in TriGranit podpisala pogodbo o sodelovanju in o opremljanju pri navedenem projektu. A še pred tem je po Sušni-

Ali ljubljanski župan Zoran Jankovič donacije podjetij izsiljuje?

Igor Šoltes

govih besedah generalni direktor madžarskega podjetja Csaba Toth moral podpisati izjavo o donaciji dveh milijonov evrov za športne in kulturne aktivnosti v Ljubljani. "Drugi primer je denimo Gratel," navaja Sušnik, "pogodba z njim je bila zelo čudna – nihče v mestnem svetu je ni nikoli videl, tudi v javnosti je dokaj dobro varovana skrivnost." Župan je kmalu po nastopu mandata njihove gradbene stroje ustavil. Ko so sedli za pogajalsko mizo in je Jankoviću uspelo pridobiti 500 tisoč evrov donacije, pa je bila, tako Sušnik, zadeva urejena.

Najočitnejši primer napačnega pojmovanja donacije je po Sušnikovem mnenju primer Šumija. "Šumiju je bil odmerjen komunalni prispevek (ta je pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja, op. p.), a ker je župan sklepal, da bi jo Šumi na ta način prepoceni odnesel, je šel znova na pogajanja, na koncu pa objavil, da bo investitor dal donacijo za ljubljanski grad." Seveda bi že na podlagi plačanega komunalnega prispevka Šumi moral dobiti vsa potrebna dovoljenja, vendar se je stvar zapletla. Kasneje pa je investitor očitno ugotovil, da si želi dobrih odnosov z županom, in privolil v igro danacij, je prepričan mestni svetnik SDS.

Sušnik navaja še en primer, in sicer donacijo Jožeta Anderliča, ki naj bi mestu podaril 300 tisoč evrov, pri čemer je jasno, da gre v ozadju za »boljšo« obravnavo

njegovega projekta Kolizej. "Najočitnejše pa je po Sušnikovih besedah župan svoj princip donacij razložil 21. avgusta ob odprtju nekega trgovskega centra, ko je dejal, da bi trgovsko podjetje Spar lahko gradilo tudi v Šiški, vendar pa bi bilo treba kaj darovati. Tudi pri projektu Tobačna, kjer se pripravlja urbanistična dokumentacija, je bilo po mojih informacijah Imosu precej jasno namignjeno, da se od podjetja pred nadaljnjimi pogovori pričakuje donacija," dodaja Sušnik.

Tisti trenutek, ko je podjetjem dano vedeti, da ne bo pogodbe brez donacije, ali ko se zahteva donacija zaradi sklenjene pogodbe, gre za kaznivo dejanje.

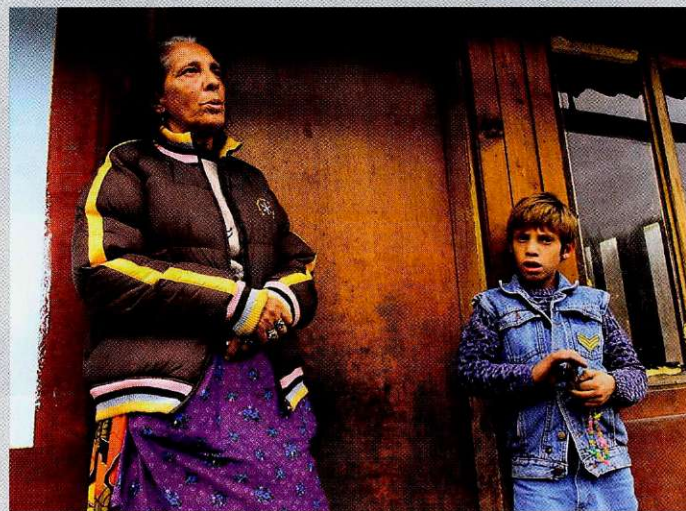
"Donacija je prostovoljna in ne more biti predmet še enega posla ali pogodbe, ki obravnava čisto drug posel. Pogodbo o donaciji lahko podpišeš le v primeru, če ima podjetje interes darovati," pravi ljubljanski mestni svetnik.

Korupcija? Ker so se v SDS vzeli, da bi te stvari obravnavalo tudi računsko sodišče, smo predsednika sodišča Igorja Šoltesa vprašali za stališče o obravnavani problematiki. Dejal je, da o konkretnem primeru sicer ne more govoriti, saj stališča o poslovanju posameznih občin – tudi ljubljanske – obravnavajo prek revizijskih poročil. Vendarle pa je dodal, da donacije ne smejo biti zahteve za protiuslugo. "To ni namen donacij in ne sme predstavljati konkurenčne prednosti, ker potem to ni več donacija," pravi Šoltes in navaja tudi primer tako imenovane kvazidonacije oziroma sponzoriranja. "Podjetje je denimo dalo določena sredstva zavodu, hkrati je pa v pogodbi o sponzoriranju zahtevalo, da zavod kot naročnik 80 odstotkov svojih storitev naroča pri tem podjetju. To je seveda nedopustno," meni predsednik računskega sodišča, vendar še enkrat poudarja, da se omenjeni primer ne nanaša na konkretno vprašanje in okoliščine.

Podobno zatrjuje tudi predsednik komisije za preprečevanje korupcije Drago Kos. "Tisti trenutek, ko je podjetjem dano vedeti, da ne bo pogodbe brez donacije, ali ko se zahteva donacija zaradi sklenjene pogodbe, gre za kaznivo dejanje korupcije," pravi Kos in dodaja, da je problem v tem, da za zdaj v zvezi s konkretnim primerom niso dobili še nobene prijave. "Nihče ne želi tega potrditi oziroma izjaviti, da je bila donacija postavljena kot pogoj," pravi predsednik ko-

misije. Če so trditve mestnih svetnikov iz vrst SDS resnične in če bo tudi katero od podjetij pripravljeno to javno priznati, utegne imeti ljubljanski župan težave. Res je sicer, da verjetno ni veliko podjetij, ki bi si želela z županom imeti slabe odnose, zato bo takšna dejanja tudi računskemu sodišču težko dokazati. Na drugi strani pa je kljub vsemu težko verjeti, da je Zoran Janković tako naiven, da bi svoj ugled razprodajal na tak način. ■

Zemljišče za Strojanove?

Potem ko se je pravni zastopnik romske družine Strojan Aleksander Čeferin pred časom sešel s predsednikom urada za narodnosti Stankom Baluhom, s katerim sta govorila o mogočih lokacijah za naselitev Strojanovih, je minuli teden, kot kaže, vendarle prišlo do konkretnjših predlogov. Minister za okolje in prostor Janez Podobnik je namreč ljubljanskemu županu Zoranu Jankoviću predlagal novo lokacijo za naselitev romske družine Strojan. Minister je predlagal zemljišče na Gmajnicah na Viču, ki je v lasti države, z njim pa upravlja Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov. Iz ljubljanske mestne občine so v zvezi s tem sporočili, da se bodo glede zemljišča posvetovali s tamkajšnjimi občani in preverili možnost spremembe namembnosti zemljišča. V MOL ugotavljajo, da se v devetih mesecih bivanja Strojanovih v Ljubljani ni zgodil noben incident, otroci so v preteklem šolskem letu šolo in vrtec obiskovali brez težav. Župan je z lokacijo že seznanil predsednika četrtne skupnosti Ljubljana Vič Danila Šariča in ta večjih pomislov glede naselitve romske družine na Gmajnice ni imel. Kljub temu na ministrstvu za okolje in prostor zagotavljajo, da bodo v zvezi z omenjeno problematiko vse vpletene strani pravočasno seznanili z rešitvami.

Gratel naj bi bil MOL daroval pol milijona evrov.

Večni razsodniki

Mitja Volčanšek; foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Minuli teden je bila napoved, naj bi se desnosredinski župani Trsta, Gorice in Čedad neformalno pogovorili o tem, ali naj podprejo uresničevanje zaščitnega zakona za slovensko manjšino na ozemlju svojih občin, nadvse zaskrbljiva.

Sestanek treh županov v Gorici je simptomatična ostalina Slovincem nenaklonjenih časov.

Pravzaprav tudi pozitivni izid pomenjenih pogovorov, ki so potekali prejšnjo sredo v Gorici, nosi v sebi izhodiščno napako. O tem, v kolikšnem obsegu in v katerih občinah naj se vsaj za italijanske nacionalistične »zloglasni« zakon št. 38 uresničuje, seveda ne morejo samovoljno odločati župani, ki jih skrbi predvsem finančna plat ukrepov.

Šestletna zamuda O mučni poti, ki je od sprejetja zakona leta 2001 vodila prek preštevilnih obstrukcij paritetnega odbora oziroma same rimske vlade in letos pripeljala do končnega sprejetja seznama 32 občin, kjer se bo zakon izvajal (zadnji, le formalni korak je podpis predsednika italijanske republike Napolitana), smo v naši reviji

že pisali. Seveda so bili vseskozi glavni nasprotniki prav v jedrih večjih mest, ker naj bi tu vidna slovenščina (dvojezični napisi, uradi ipd.) domnevno najmočnejše razburjala večinsko prebivalstvo in po nepotrebnem zbuja sovražno čutenje. Zanimivo je, da s podobno »skrbjo« za mirno sožitje med narodi utemljuje svoja stališča nestrpni koroški deželni glavar Jörg Haider.

Država veliko prihranila Na smešnost takega postavljanja nad zakone je v sporočilu za javnost opozoril predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) za Tržaško pokrajino Igor Gabrovec. Na pomisleke, s katerimi je tržaški župan Dipiazza pred srečanjem županov strašil v medijih (pred njim je na po nje-

govo nesprejemljivo vključitev Trsta na seznam dvojezičnih občin opozoril predstavnik neofašistično obarvanega Nacionalnega zavezništva Roberto Menia), je odgovoril precej tehtno. Za rabo slovenščine v javni upravi, kot jo določa zakon, bi morale oblasti nameniti slabih šest milijonov evrov na leto. Ker zakon ni bil udejanjen že leta 2001, Gabrovec ugotavlja, »da je država doslej res veliko prihranila«. Po njegovo

Tržaški župan Roberto Dipiazza

župan za lepo kuliso ne ponuja prav veliko vsebine, saj »se rad širokousti z odličnimi odnosi z Ljubljano, s Sežano in morda celo z Zagrebom, vendar pa se avtohtonim Slovincem, ki na Tržaškem živijo že vsaj štirinajst stoletij, ne sme priznati nobene pravice do izražanja v materinem jeziku!«

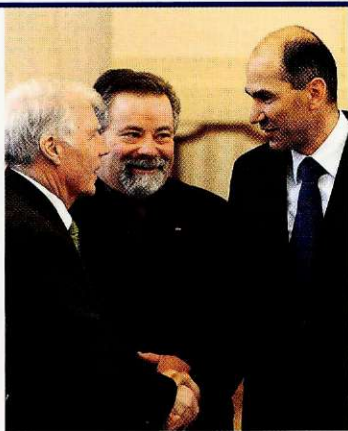
Skrbijo jih (le) finance? Kot rečeno so župani Roberto Dipiazza, pobudnik srečanja Ettore Romoli (Gorica) in Attilio Vuga (Čedad) sprejeli odločitev, da bodo vendarle »blagovolili« izvajati zakon, četudi imajo o njem precej pomislekov.

Tako bi bilo za Romolija treba zakon izvajati postopno, da ne bi ustvarjali trenj med večino in manjšino. Dipiazza, ki zagovarja zakon, ki ne bo »v škodo italijanskemu večinskemu prebivalstvu«, pa skrbi v prvi vrsti finančni vidik. Novo množično zaposlovanje občinskih uradnikov z znanjem slovenščine je fantazma, s katero je pomahal novinarjem. Zato bi se morali po njegovo tako država kot dežela obvezati, da bosta k izvajanju zakona prispevali svoje. Nazadnje je Vuga, ki ima, če sodimo po priimku, več kot očitne slovenske korenine, dejal, da Čedad preprosto ni slovensko mesto, čeprav v njem deluje vrsta slovenskih ustanov in časopisov.

Med drugim je Dipiazza govoril o izvajanju pravic Slovencev v središču Trsta, ki bi »pomenilo, da hoče manjšina prevladati nad večino«, in izrazil bojazen, da bi se v Trstu postopno razvil nekakšen babilon jezikov. Župan je na vprašanje, kdaj bo mestna uprava začela izdajati dvojezične osebne izkaznice, krivdo za zamudo zvalil na birokrate v Rimu, čes da niso še poskrbeli za posebne slovenske črke. Prav hecno, če vemo, da je zdaj že nekdanji goriški

Igor Gabrovec, SKGZ

Predsednik SSO Drago Štoka (levo)

župan Vittorio Brancati izkaznice s strešicami na pravih mestih uvedel že pred časom. Romoli je izrazil tudi stališče, da bi morali s seznama dvojezičnih četrti v Gorici spustiti določena predmestja, nikakor pa ne četrti Sveta Gora – Placuta, ki jo je na seznam uvrstil paritetni odbor.

Hinavščina županov V stranki Slovenska skupnost opozarjajo, da stališče župana Romolija, naj se zaščitni zakon izvaja samo v nekaterih predelih Gorice, slovensko prebivalstvo mesta spravlja v geto. Ne nazadnje bi bil tak ukrep v nasprotju z realnostjo, saj so Slovenci zgodovinsko in družbeno navzoči prav v vseh mestnih predelih Gorice. To dokazujejo tudi občinske volitve, saj so bili slovenski predstavniki izvoljeni v vse t. i. rajonske svete. Z realnostjo pa je po njihovo skregan tudi strah pred navlado manjšine.

Za podrobnejša mnenja smo poskušali priklicati pregovorno zgovornega Dipiazzo, vendar kljub obljubam iz njegove pisarne ni našel časa, da bi nam odgovarjal na vprašanja o tem, kakšno

grožnjo naj bi predstavljala slovenska manjšina.

Za stališče smo vprašali Draga Štoka, predsednika Sveta slovenskih organizacij (SSO), ene od obeh krovnih organizacij zamejcev v Italiji (druga je SKGZ). Ob nujnosti uveljavitve zaščitnega zakona opozarja na veljavne mednarodne pogodbe (londonški sporazum, osimski sporazumi), ki Italijo obvezujejo k zaščiti slovenske manjšine. »Zakon morajo spoštovati vsi, od navadnega državljana do predsednika republike,« je jasen Štoka, ki opozarja na širok manevrski prostor županov pri izvajanju tega zakona. Navzočnost slovenske manjšine so občinski sveti ugotovili v vseh treh omenjenih občinah, pristavi Štoka, ki v sestanku Dipiazzo, Romolija in Vuge vidi značilno držo, ko sicer nobeden načelno ne nasprotuje zakonu, si pa zato izmišlja vrsto praktičnih pomislov, v prvi vrsti v zvezi z denarjem. »Zame je to hinavščina,« predsednik SSO ocenjuje odnos treh desnosredinskih županov, saj po njegovo delajo s figo v žepu; po eni strani obiskujejo slovenske vasi, spregovorijo nekaj slovenskih besed, v svojih občinah pa ne naredijo ničesar za uveljavitev slovenščine. Kot priznava Štoka, bi župani utegnili vzeti za svojega poziv Roberta Menie in se odkrito zoperstaviti zakonu, pa tega vendarle niso storili. »Glede dvojezičnih osebnih izkaznic se Dipiazzo ne more izgovarjati na Rim,« je kategoričen Štoka, ki je prepričan, da bodo morali Slovenci sami pritiskati nanj. »Naši župani se morajo zavedati, da slovenska narodna skupnost živi v jedru mesta ... vse naše organizacije imajo sedeže v mestu,« dodaja. ■

Tedenski utrip

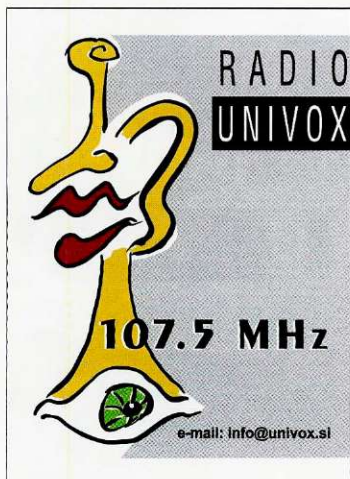
ČERNIGOJEVA RAZSTAVA V NEMČIJI Osmega septembra se bodo v nemškem Hildesheimu na Spodnjem Saškem poklonili enemu najpomembnejših umetnikov slovenske avantgarde Avgustu Černigoju kot predstavniku tržaške slovenske konstruktivistične skupine in evropske likovne avantgarde. Ta dan bodo namreč v dvorani tamkajšnje katoliške gimnazije Marienschule slovesno odprli razstavo njegovih del. Osrednji govorec bo direktor muzeja Bauhaus iz Weimara Michael Siebenbrodt, navzoči pa bodo tudi dekan škofije Hildesheim, italijanski generalni konzul iz Hannovra in slovenska veleposlanica v Berlinu Dragoljuba Benčina. Černigojev sin Teodor je v bližnjem Baddeckenstedtu pred kratkim odprl zasebno galerijo z deli iz očetovega opusa.

ŠOLA V ŠPETRU SE ŠIRI Italijansko šolsko ministrstvo je končno privolilo v ustanovitev dvojezične nižje srednje šole v Špetru Slovenov v Benečiji. V tem kraju že zdaj delujeta dvojezični vrtec in osnovna šola. Slednja v Italiji zajema prvih pet razredov obveznega šolanja, nižja srednja šola pa naslednje tri razrede oziroma v grobem ustreza zadnji triadi slovenske devetletke. Ministrstvo je svojo privolitev posredovalo deželnemu šolskemu ravnatelju Furlanije – Julijske krajine Panetti, ki jo mora še sam podpisati, vendar gre pri tem za formalnost. Deželne oblasti so na pobudo staršev otrok predlog pred časom že podprle, prav tako pristojna komisija deželnega zbora FJK in paritetni odbor. Zanimivo pri tem je, da je ustanovitvi nasprotovalo občinsko vodstvo. Dežela bo tudi priskrbela potrebna finančna sredstva za dvojezično šolo. Šolski center v Špetru uspešno deluje že dvajset let.

Priznanje vloži slovenske skupnosti v Benečiji

Korejsko premikanje ločnic

Ana Müllner, foto: Reuters

Severna Koreja s svojim ekscentričnim voditeljem Kim Jong Ilom kaže čedalje več pripravljenosti za opuščanje svojega spornega jedrskega programa. Dokaz za to je predvsem okrepljeno sodelovanje z mednarodno skupnostjo.

Na Korejskem polotoku v zadnjih mesecih prihaja do številnih premikov v politiki obeh držav. Severna Koreja, najbolj izolirana država na svetu, se začinja počasi odpirati in kaže čedalje več pripravljenosti za sodelovanje z mednarodno skupnostjo. Pri tem pa slednja lahko le ugiba, kje so vzroki za to nenadno spremembo politike. Ali gre za trenutek dobre volje samosvojega predsednika Kim Jong Ila ali pa je ta zaradi čedalje večje revščine v državi primoran spremeniti svoj odnos do zunanjega sveta? Hkrati v Južni Koreji ne skrivajo želja po čim večjem sodelovanju s svojimi obuboža-

nimi severnimi sosedi. Državi na razdeljenem polotoku sklepata čedalje več poslov, te pa v večini primerov financira Južna Koreja.

Odpiranje države Ko je Severna Koreja oktobra lani izvedla testiranje svojih jedrskih zmogljivosti pred očmi vsega sveta, se je zdelo, da je dokončno zapečatila svojo usodo kot najbolj samosvoja in nepredvidljiva država na svetu. A le slabo leto zatem diktatorski režim s sedežem v Pjongjangu čedalje bolj poudarja svojo pripravljenost na vnovično vključitev v mednarodno skupnost. Pri tem se očitno zaveda tudi cene, ki jo mora pla-

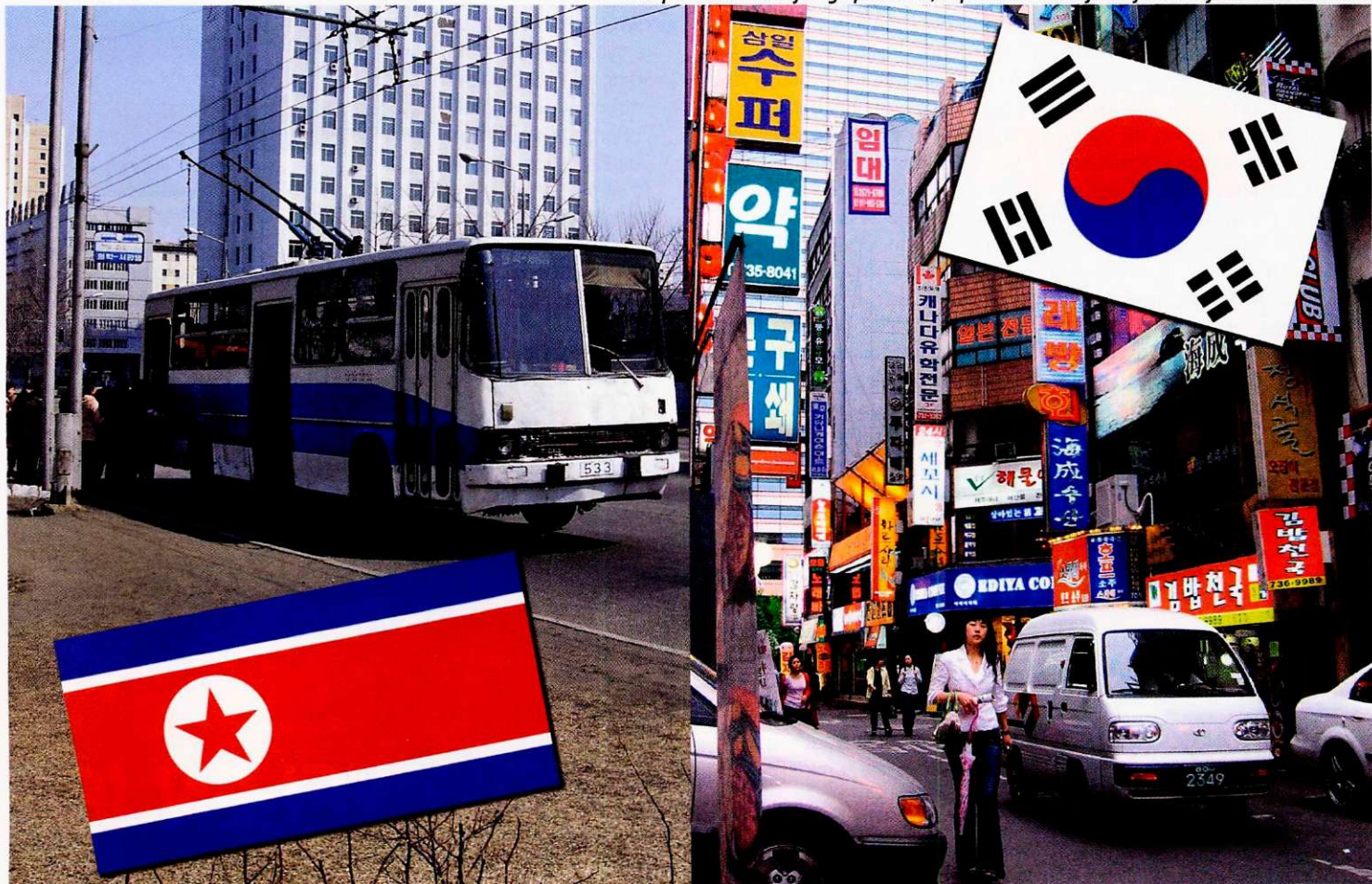
Ali Kim Jong Il spreminja politiko?

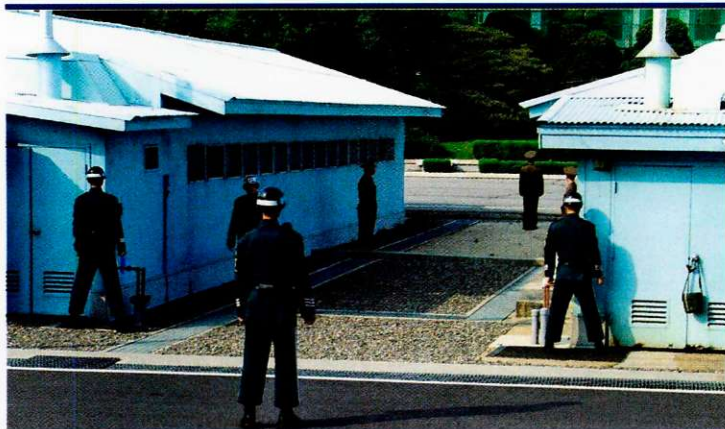
čati: takojšnja in trajna opustitev jedrskega programa. Brez slednjega verjetno Severna Koreja ne bi nikoli vzbujala tolikšnega zanimanja zunaj svojih močno zastraženih meja. Mednarodna skupnost z ZDA na čelu je proti severnokorejskemu jedrskemu programu

sprožila ofenzivo predvsem takrat, ko se je začela zavedati, da lahko Pjongjang vsak trenutek proda svoje jedrske zmogljivosti drugim državam (npr. Iranu) ali terorističnim skupinam.

ZDA imajo v zadnjem času na Korejskem polotoku še večje interese kot doslej. Medtem ko je oba mandata predsednika Georgea W. Busha zaznamoval polom z imenom Irak, bi bila rešitev severnokorejske krize ena najsvetlejših točk v zunanjepolitični zapuščini aktualne ameriške administracije. Bela hiša sicer še vedno ne skriva svojega prezira do ekscentričnega Kim Jong Ila, ki namesto da bi

Dve prestolnici korejskega polotoka, ki pričata o čedalje večji razdvojenosti obeh držav.

Sredi polotoka poteka najbolj zastražena meja na svetu.

se bojeval proti revščini v svoji državi, raje namenja milijone za svoje čudaške hobije. A ZDA so v znak dobre volje vseeno naredile prvo potezo pri stabilizaciji odnosov med državama. Washington je poskrbel, da so na bančnih računih v Macau odmrznili 25 milijonov dolarjev severnokorejskega denarja, ki je bil večinoma pridobljen iz ilegalnih poslov. V zameno je »ljubljeni vodja« Kim Jong Il obljubil zaprtje jedrskega reaktorja v Yongbyonu, kar pa še zdaleč ne predstavlja vseh jedrskih zmogljivosti v državi.

Skriti interesi? Že dolga leta na vsako potezo, ki jo napravi režim v Pjongjangu, druge države gledajo z nezaupanjem. Severna Koreja se je le redkokdaj pokazala kot verodostojen in zanesljiv pogajalec in v večini primerov je brez večjih zadržkov prelomila svojo besedo. Zato tudi ob aktualnem dogajanju marsikdo dvomi o njeni pripravljenosti, da opusti svoj jedrski program, razen če za to nima res tehtnih razlogov. Pri tem se že širijo spekulacije, da je stanje v državi na najnižji točki v zadnjih desetletjih, zato naj bi bil samosvoj politični vrh pripravljen požreti svoj ponos in sodelovati z zunanjim svetom. 22-milijonska Severna Koreja spada med najrevnejše države na svetu, in to zaradi svojih politikov, ki jim je uspelo državo s precej ugodnimi življenjskimi razmerami spraviti na kolena v zameno za njihove vojaške in jedrske ambicije. Pri aktualnih dogodkih naj bi šlo po ugibanju političnih analitikov predvsem za nujni klic bankrotiranega režima, ki mu je zmanjkalo denarja celo za njegove »temeljne« cilje, kot sta vojska

in orožje. Severna Koreja se kljub vsemu zaveda, da najzanesljivejša pomoč vselej prihaja s strani njenih južnih sosedov ...

Zbliževanje s sosedi Da se uradni Pjongjang vsakokrat, ko potrebuje (denarno) pomoč, obrne na svoje sosedo v Seulu, dokazuje predvsem nedavno dogajanje na Korejskem polotoku. Potem ko so Severna Koreja letos poleti prizadele hude poplave, je režim v Pjongjangu brez kakršnih koli pogajanj privolil v vnovični vrh dveh Korej. Naj spomnimo: prvo srečanje voditeljev obeh držav na polotoku je bilo leta 2000 in Južna Koreja si je vseskozi prizadevala za ponovitev tega zgodovinskega dogodka, kar pa je Severna Koreja vstrajno zavračala. V skupni vrh je privolila šele po letošnjih ujmah, kar je najboljši dokaz za to, kako Pjongjang izkorišča svoje južne sosedo za svoje interese. Vrh obeh Korej bi moral potekati pretekli teden, a je bil prestavljen na oktober.

Južna Koreja ima tako skupaj s Kitajsko, ki je bila dolga leta glavna zaveznica Severne Koreje, zadnje čase pa se hitro odmika od

Washington ne skriva svojih interesov na Korejskem polotoku.

svojih tradicionalnih stališč, še vedno glavno vlogo pri reševanju severnokorejske krize. Obramba severnokorejskih interesov Kitajski ni prinesla prav nič koristi, temveč je samo še bolj očrnila njen ugled na Zahodu. Tako je na pleča Južne Koreje padel večji del odgovornosti glede prihodnjih političnih potez na polotoku. Pri tem pa se mora soočiti z izsiljevanjem samovoljnega despota s severa. Kim Jong Il za vsako potezo, ki bi lahko prinesla okrepitev sodelovanja med državama,

darsko stabilnost Severne Koreje. Nestabilnost severnokorejskega režima, ki še vedno lahko vsak trenutek doživi kolaps, bi namreč pomenila katastrofo za Južno Korejo, saj bi morala poskrbeti za večino obubožanih prebivalcev severno od svoje meje. A čeprav je zблиževanje držav na Korejskem polotoku ena glavnih ambicij južnokorejskih politikov, pa so prebivalci Južne Koreje glede tega precej bolj skeptični. Če je bila želja po združitvi polotoka še pred desetimi leti njihova velika

Politiko Severne Koreje bi lahko spremenila le večja obubožanost države.

izsiljuje velike količine denarja. Južna Koreja je morala na primer za železniško povezavo, ki jo nujno potrebuje za trgovanje s Kitajsko in ki poteka prek Severne Koreje, svoji severni sosedo obljubiti za več kot 80 milijonov dolarjev surovin na leto. In čeprav je Pjongjang še lani odkrito grozil Seulu s svojim jedrskim orožjem, še vedno ne izpusti nobene priložnosti, ki bi elitnemu političnemu vrhu prinesla nova finančna sredstva.

Polotok nasprotij Izsiljevanje se Severni Koreji skoraj vedno posreči tudi zaradi tega, ker Južna Koreja ne okleva pri pomoči svoji revni sosedo. Modra hiša v Seulu (kakor imenujejo južnokorejsko predsedniško palačo) se prav tako zaveda, da je treba nujno obdržati politično in gospo-

želja, se sedaj večina boji, da bi ta korak ogrozil njihovo (čedalje bolj) stabilno demokracijo.

S počasnim reševanjem korejskega vprašanja pa se čedalje bolj pogloblja prepad med obema državama na Korejskem polotoku. Medtem ko je Severna Koreja ena najrevnejših držav na svetu, saj je več kot očitno obtičala v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, se Južna Koreja počasi uvršča med najbolj razvite države na svetu. Že sedaj je 12. gospodarsko najrazvitejša država na svetu in trendi kažejo, da bo svoj izhodišni položaj še izboljševala. Zato ne preseneča, da večina prebivalcev Južne Koreje zagovarja status quo oz. razdeljenost polotoka tudi v prihodnje. Čeprav gre za isti narod, ki je bil razdeljen v petdesetih letih prejšnjega stoletja, je med obema državama vse manj skupnih točk in vse več razlik. In glede na avtoritarni režim v Severni Koreji bo tako ostalo tudi v prihodnje. ■

Zgodovinsko srečanje voditeljev obeh držav leta 2000

Obnova Karlovega mostu

V češkem glavnem mestu bodo začeli z deli na eni tamkajšnjih glavnih srednjeveških znamenitosti, 650 let starem Karlovem mostu. V prvi fazi obnove kamnitega zidu, ki ga krasijo baročni kipi, se bodo delavci osredinili na konstrukcijo mostu pod rečno gladino. Obnova naj bi potekala do junija 2010 in je ocenjena na 8,1 milijona evrov. Druga faza, ki naj bi jo po načrtih končali leta 2020, predvideva zunanje popravke, cena pa še ni znana. Lokalni oblastniki so se odločili, da most, ki je ena glavnih praških turističnih atrakcij, ostane odprt za javnost, med obnovo pa bodo potekale tudi arheološke raziskave.

Požari Grško državno tožilstvo je sprožilo preiskavo, s katero namerava ugotavljati, ali bi lahko dejanja požigalcev, ki naj bi bili v državi zanetili več požarov, uvrstili med teroristična dejanja. Obravnavanje požiga kot potencialnega terorističnega dejanja bi preiskovalcem dalo večja pooblastila pri aretacijah in zasliševanjih osumljenih. Večje število požarov v Grčiji je namreč zahtevalo več deset življenj, mnogo ljudi pa je bilo ranjenih. Oblasti sumijo, da

je bilo vsaj nekaj požarov podtaknjenih, zato so že napovedali, da bo država storila vse, da bi prijala odgovorne in jih kaznovala. Grška vlada je v ta namen razpisala tudi nagrado v višini milijon evrov za informacije, ki bi pripeljale do odgovornih za požare. S požari pa se niso ukvarjali samo v Grčiji, ampak tudi v Italiji in Bolgariji, kjer je tudi umrlo nekaj ljudi, uničenih pa je bilo več sto hektarjev gozdov in polj. Zgorelo je tudi nekaj hiš v nekaterih vaseh. Italijanske oblasti menijo, da je bila večina požarov, ki so v zadnjih tednih izbruhnili v Italiji, podtaknjena.

Korak naprej Ruske oblasti so v zvezi z odmevnim umorom ruske novinarke Ane Politkovske

aretirale deset oseb. Ob tem je ruski tožilec dejal, da so na tožilstvu zelo napredovali pri preiskavi umora novinarke. Napovedal je, da bodo v bližnji prihodnosti

aretirani obtoženi tega resnega zločina. Raziskovalna novinarica je bila brutalno umorjena 7. oktobra lani na stopnišču svojega bloka v središču Moskve. Novinarica neodvisnega tednika Nova Gazeta je bila ena redkih v Rusiji, ki je preiskovala vojne zločine v

Čečeniji. Poleg tega je napisala vrsto knjig, kritičnih do Putinove vladavine. Umor Politkovske je odmeval tudi v tujini, mednarodna skupnost pa je začela opozarjati na nevarnosti, s katerimi se med svojim delom soočajo ruski novinarji. Po podatkih Mednarodne zveze novinarjev je bilo od leta 1993 zaradi dela ubitih več kot 80 ruskih novinarjev.

Vodilna Senatorica iz New Yorka Hillary Clinton je kot prva demokratska predsedniška kandidatka dobila podporo večjega sindikata za volitve leta 2008. Podporo Clintonovi je izrazilo vodstvo transportnega sindikata (UTU) s sedežem v Clevelandu, ki ima 125.000 članov. Dejstvo, da je med prvimi dobila podporo

TUJI TISK

Daily Telegraph

Kriza vere

Pri prebiranju pisem in dnevnikov Matere Tereze se je oblikovala slika njenega življenja, ki je precej drugačna kot uradna. Kot so sporočili iz Rima, bodo morali njeno biografijo znova napisati in pri tem upoštevati nova odkri-

tja. Mati Tereza iz Kalkute je leta 1958 zapisala: »Moj nasmeh je velika maska, ki skriva ogromno bolečine.« Redovnica se je ves čas smehljala in vsi so po njenih besedah mislili, da »me vera, upanje in ljubezen napolnjujejo ter da moje srce napolnjuje božja bližina in Njegova volja. Če bi le vedeli ...!« V nekem drugem pismu Mati Tereza piše: »Tisti, ki so vrženi v pekel, so obsojeni na večno trpljenje samo zato, ker so se odločili izgubiti Boga. V svoji duši čutim pekočo bolečino te izgube, zdi se mi, da me Bog ne potrebuje, da Bog ni Bog in da v resnici ne obstaja.« Rimski dnevnik *Il Messaggero* piše: »Mati Tereza je bila ženska, ki je eno leto imela videnja, naslednjih 50 let pa je dvomila – skoraj do smrti.«

The Guardian

Tajna zgodovina

Pisatelj in zgodovinar iz Bombaya Amareš Misra v knjigi *Vojna civilizacij: Indija, 1857* zatrjuje, da je takratna vstaja Sipajev v Indiji proti Britancem povzročila genocid nepredstavljivih razsežnosti. V desetih letih so Britanci pobili sko-

raj deset milijonov ljudi, upornikov, ki so si drznili nasprotovati njihovi nadvladi. Zgodovinarji sicer govorijo o smrti 100.000 indijskih vojakov, nihče pa ne šteje ubitih civilistov, ki so jih pobili Britanci v obupnih poskusih, da bi vzpostavili red. »Z vidika Britancev je bil ta genocid neizogiben, menili so, da je edini način, da zmagajo, če pobijejo vse prebivalce mest in vasi, ki so proti njim. Razsežnosti pobojev so hranili v tajnosti,« pravi Amareš Misra, ki je za določitev števila ubitih uporabil tri vire: dva sta zapisa islamskih mudžahedinov ali indijskih vojakov asketov, ki so hoteli izgnati Britance iz dežele, tretji vir pa so britanski podatki o delovni sili, ki kažejo, da se je število delavcev v mnogih indijskih pokrajinah močno zmanjšalo.

večjega sindikata, potrjuje vodilni položaj Clintonove, ki velja za institucionalno kandidatko med demokrati in vse bolj dobiva pridih neizogibnosti. Sindikalna podpora je pomembna, vendar bolj na zunaj kot dejansko. Podpora izraža vodstvo sindikata, članstvo pa se lahko na volitvah spet odloči po svoje.

Imena otokov Indonezija, največji arhipelag na svetu, se je odločila, da bo poimenovala skoraj

5.000 svojih otokov, ki so bili brez imena, da bi dobila boljši položaj v ozemeljskih sporih s sosednjimi državami. Indonezijo sestavlja več kot 17.000 otokov, od katerih jih je naseljenih 11.000. Vlada v Džakarti je zaradi suverenosti nad nekaterimi otoki že dlje časa

v sporu s sosedi, med drugim z Malezijo, s Singapurjem, Filipini in z Vietnamom.

Preobilni Delež preobilnih Američanov se je v zadnjem letu dni povečal kar v 31 zveznih državah, v nobeni pa ni nazadoval. Na vrhu je že tretje leto zapored država Mississippi, kjer je predebelih 30,6 odstotka vseh odraslih. Suih ljudje pa še naprej prevladujejo v Coloradu, kjer delež odraslih s preveliko telesno težo znaša 17,6 odstotka. Sicer pa je prevelika telesna teža kriva za številne bolezni, med njimi diabetes, srčna obolenja in nekatere vrste raka. Položaj glede debelosti in fizične nedejavnosti je najslabši na jugu ZDA, kjer zaradi razdalj brez avtomobila ni mogoče preživeti. Na jugu ZDA imajo težave s preveliko telesno težo tudi otroci od 10. do 17. leta starosti, tam pa je tudi največ primerov diabetesa. V ZDA je skupaj kar 25 milijonov otrok s preveliko telesno težo. Največ

preobilnih otrok ima prestolnica Washington, in sicer 22,8 odstotka, najmanj pa država Utah, kjer ta delež znaša 8,5 odstotka.

Zasegli kaviar Ruska policija je v več trgovinah v Moskvi zasegla skoraj dve tona črnega kaviarja, vrednega okoli 1,5 milijona evrov. Policija je izvedla obsežne racije v prestolnici zaradi suma nezakonite prodaje te dobrate.

V racijah je sodelovalo okoli 137 policistov, preiskali pa so več poslovalnic dveh največjih verig supermarketov v Moskvi. Zasegli so 1.833 kilogramov črnega kaviarja, med drugim 466 kilogramov visoko kakovostnega in zelo dragega vrste Sevruga. To vrsto kaviarja pridobijo iz jesetrov, ki živijo v Kaspijskem morju in katerim po mnenju strokovnjakov grozi izumrtje.

Vozovnice za prvi A 380

Za prvi komercialni let Airbusovega potniškega velikana A 380, ki bo 25. oktobra poletel iz Singapurja v Sydney, vlada veliko zanimanje. Spletna dražbena družba Ebay je v okviru dobrodelne dražbe začela sprejemati ponudbe za vozovnice na tem letu; najvišja ponudba je bila 8.159 dolarjev za sedež v poslovnem razredu. Neki drugi ponudnik je za sedež v ekonomskem razredu ponudil 5.000 dolarjev. Singapurska letalska družba se je odločila večino sedežev, vseh je 471, na prvem letu (letalo se bo v Singapur vrnilo 26. oktobra) postopno prodati prek dražbe na spletu. Začetna ponudba za sedež v ekonomskem razredu je bila 3,80 dolarja, za sedež v poslovnem razredu 38 dolarjev in za sedež v prestižnem razredu 380 dolarjev. Izkupiček dražbe bodo razdelili singapurski dobrodelni organizaciji, dvema otroškima bolnišnicama v Sydneyju in mednarodni organizaciji Zdravniki brez meja.

VIR: STA

TUJI TISK

Tagesspiegel

Dopust in ločitve

V Nemčiji se vsaka tretja vloga za razvezo zakona zgodi po poletnem dopustu. Za mnoge zakonske pare so v poletni dopust vključene tri sestavine: sonce, plaža in prepiri. Nikakor ne morejo najti skupnega jezika: ona bi lenarila, on bi se

spustil po reki navzdol. Oba sta se že zdavnaj odvadila preživeti ves dan skupaj, saj je po statistiki pri sedanjem tempu povsem običajno, da se zakonci pogovarjajo le po deset minut na dan. Tako jim na dopustu hitro zmanjka tem za pogovor, spet pridejo na dan stari, nerazrešeni konflikti. Nevarnost, da bo kateri od zakoncev po dopustu vložil tožbo za razvezo, preti predvsem starejšim parom, ker so se njihovi odnosi že sprevrgli v rutino. Mnogi že na začetku dopusta čutijo, da z njimi ni vse v redu, in se preventivno obrnejo na družinskega terapevta. Pri tem terapevti poudarjajo, da imajo mnogi prevelika pričakovanja, kar zadeva dopust, in da ni nujno, da med dopustom zakonca počneta vse skupaj.

International Herald Tribune

Državni nadzor

Izpraznjena stavba v središču Moskve, v kateri je nekoč deloval JUKOS, je mračni simbol dejstva, da so se pod Putinom ruske oblasti zmagovito vrnile v gospodarstvo. Napad na JUKOS leta 2003 je bil prvi primer napada Puti-

nove administracije na zasebno podjetje, potem pa je ruska oblast samo še krepila nadzor nad viri energentov in zasnovala »varstvo nacionalnih interesov« na področju letalstva in poletov v vesolje, začela upravljati s tovarnami avtomobilov in začela s pet milijard dolarjev vrednim projektom za razvoj nanotehnologije. Zdaj ko se v državi začena predvolilna kampanja, se industrialci in bankirji sprašujejo, kako se bo ta državni prevzem odražal v poslih. Bojijo se namreč, da bo vplivno in nikomur podrejeno uradništvo nesposobno regulirati lastno dejavnost. Mnogi uradniki namreč mešajo svoje dolžnosti z osebnimi interesi, kar odpira pot korupciji.

INTERVJU

Ivan Simič

V enem letu smo naredili revolucionarne premike

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Ivan Simič, dolgoletni davčni svetovalec, zdaj pa generalni direktor Davčne uprave Republike Slovenije (DURS), v svoji dolgoletni delovni praksi velja za enega najboljših poznavalcev tako davčne zakonodaje kot dela ustanove, ki jo vodi. Njegovo delo večina ocenjuje za zelo uspešno. Sam je za naš tednik povedal, kaj vse je prevzel z nastopom te funkcije, kaj se je dogajalo prej, kaj je spremenil, kaj se spreminja, izognil se ni niti medijsko razvpitemu primeru enega od inšpektorjev. Pogovor je zanimiv za vse, ki jih zanimajo novosti na področju dohodnine in davka na dodano vrednost ter načrtovane informacijske, morebitne organizacijske in kadrovske spremembe.

Pred leti so nekateri strokovnjaki z davčnega področja dejali, da bi, če bi prevzeli vodenje DURS, morali glede na stanje predvsem v informacijskem sistemu imeti vsaj leto dni časa, da bi to uredili, pri tem pa ne bi delali nič drugega. Kakšno stanje ste prevzeli od svojega predhodnika?

Funkcijo vodenja sem prevzel od kolegice Zvezdane Geržina, ki je bila na tem mestu leto in pol, prej pa je upravo vodil Stojan Grilj, ki je, mislim, pustil precej negativen vtis pri davčnih zavezancih. To poznam, ker sem bil prej dolga leta davčni svetovalec, in vem, kako je bilo. Ko sem prišel, nisem naredil posebnega pregleda in nadzora, v kakšnem stanju smo, saj bi to bila izguba časa. Preprosto sem zavihal rokave. Vedel sem, kaj lahko naredimo, kaj lahko poenostavimo, in dejansko smo v enem letu naredili revolucionarne premike. Za nazaj me stvari niso zanimale. Tako smo v letu 2006 precej povečali izterjavo, izterjanih je bilo za 38 odstotkov več davkov kot leta 2005. Tudi z dohodnino, predizpolnjenimi obrazci in hitro izdajo dohodninskih odločb smo naredili nekaj popolnoma drugega, kot je bilo v praksi v preteklih letih. Poleg tega smo odpravili upravno takso v teh postopkih, in kar je najpomembnejše, spremenili odnos do davčnih zavezancev. Zanima me torej samo to, kaj lahko izboljšamo. Dobro vem, kako je bilo zavezancem do leta 2006. Bilo je veliko nepravilnih odločb, veliko zavezancev je propadlo, veliko je bilo uničenih družin in podobno.

Kako ravnate v postopkih, ki ste jih omenili, ko vračate denar?

Zavezanec vloži pritožbo na drugo stopnjo in ta potem odloči. Če druga stopnja odloči, da se zadeva vrne v vnovični postopek, pride zadeva znova k nam, kar pomeni, da jo mora inšpektor znova vzeti v roke. Ti vnovični postopki nam jemljejo čas, ker v tem času ne moremo obravnavati drugih zavezancev, ampak se ukvarjamo z nečim, kar je že bilo. Najhuje pa je, če pri teh postopkih po navodilih druge stopnje, upravne ali pa vrhovnega sodišča, ugotoviš nižjo davčno obveznost, ker je inšpektor v preteklosti odmeril preveč davka. Gre torej za izgubo časa, pa še denar moraš vračati skupaj z zamudnimi obrestmi. Veliko teh postopkov je prav iz časa, ko je davčno upravo vodil Stojan Grilj.

Želite reči, da je njegova odgovornost v tem, da se je vtikal v postopke ali da ni poskrbel, da bi inšpektorji pravilno delali?

To ve le on. Jaz danes zahtevam, da je pregled zakonit, in to pravico kot generalni direktor imam. Zahtevam, da se zavezancem odmeri samo toliko davka, kot zahtevajo predpisi, in če je inšpektor v dvomu, odloči v korist zavezanca. To je sicer splošno pravno načelo, ki je zdaj tudi zapisano v zakonu o davčnem postopku.

Lahko navedete primer iz osebne prakse?

Recimo primer, v katerem sem sam zastopal zavezanca. Šlo je za pripojitev enega podjetja k drugemu. V tem primeru je davčni inšpektor odločil, da je prenos osnovnih sredstev obdavčen kot nov promet in da davčni zavezanec, ki se pripaja, izgubi vse davčne olajšave, ki jih je imel. Upravno sodišče RS je odločilo, da to ni nov promet, ampak gre za univerzalno pravno nasledstvo. Grilj se s tem ni strinjal in je takrat kot generalni direktor DURS vložil pritožbo na Vrhovno sodišče RS. Spor je trajal sedem let, DURS ga je na koncu izgubil in potem je bilo treba zavezancu vrniti nekaj več kot 120 milijonov tolarjev glavnice in obresti ter nekaj čez 120 milijonov tolarjev zamudnih obresti za čas, ko je čakal na rešitev spora.

In to je šlo iz proračuna?

Seveda. In nihče se za to ni razburjal, po dru-

gi strani pa se nekdo razburja za nekaj evrov. Glede na to pravim, da je treba gledati, kje lahko nastane največja škoda, in temu primerno ukrepati. Naj vzamem samo omenjeni primer. Če ta zavezanec ne bi bil tako finančno močan in če ne bi mogel najeti posojila, s katerim je plačal 120 milijonov tolarjev davka in obresti, bi propadel. Najhuje pa je, da se s tem nihče ne bi obremenjeval. Zadnjič sta bila na primer pri meni kot generalnem direktorju DURS mož in žena, pri katerih je inšpektor pred leti zavzel stališče, da nista opravila izvoza, ko sta avtomobile izvozila v Bosno, čeprav sta mu pokazala izvozne carinske deklaracije. Odmeril jima je davek, dolg je v vseh teh letih s 13 milijonov narasel na 60 milijonov, onadva sta propadla in podjetje se je zaprlo. Da sta lahko preživela, sta najela posojilo pri banki, ker pa ga nista mogla vračati, jima bodo zdaj zaplenili še hišo. No, po vseh teh letih jima je zdaj le uspelo dokazati, da jima je bil davek nepravilno odmerjen. Toda to jima ne pomaga več prav veliko.

Leta 2000 so v javnost prišli sezname podjetij največjih državnih dolžnikov. Kako je zdaj s temi seznamami?

Tisti sezname so bili, kot veste, sezname neizterjanih davkov pred letom 2000. Na njih je bilo tudi nekaj mojih takratnih strank, ki jim je davčna uprava napačno vodila postopek in so po končanih davčnih postopkih imele davčno obveznost nič tolarjev oziroma precej manj, kot je bilo objavljeno. Lahko pa si predstavljamo, kako se počutiš, ko te objavijo kot enega največjih dolžnikov, davčni postopek in odmera pa sta napačna.

To pomeni, da so plačali ...

Nekateri so plačali, pa so potem, če jim je uspelo, dobili denar nazaj z obrestmi, nekateri niso plačali, pa potem, če jim je uspelo, ni bilo plačila. Menim, da se je s takimi seznamami občutljivo igrati, saj je bilo posebej v tistem času vedno zelo dvomljivo, kdo je bil davčni dolžnik. Takrat je bilo tako, da je lahko inšpektor prišel k nekomu, mu včasih kar tako naračunal davek, zavezanec pa je moral dokazovati nasprotno. Nekateri so, kot rečeno, zaradi tega propadli, drugi pa so najemali posojila, da so

► lahko živeli naprej. To se je dejansko dogajalo in lahko potrdijo tudi zavezanci.

Ste kje zasledili, da je davčna uprava kateremu od večjih dolžnikov s tega seznama odpisala dolg?

Dolgovi se odpišejo skladno s predpisi.

V mislih sem imela izredne odpise?

Ne, da bi se odpisovalo na kakšni prijateljski bazi, tega ni. To se ne dela. Obstajajo pravila, normalno pa je, da dolg po desetih letih zastara.

Kako je z informacijskim sistemom? Vi ste računskemu sodišču naročili revizijo le-tega ...

Ko sem prišel na DURS, sem se v prvih mesecih z zadevo podrobneje seznanil, sredi aprila pa sem odšel na računsko sodišče in rekel: Glejte, vsi vemo, da je ta informacijski sistem problematičen, torej želim, da ga pregledate in poveste, kaj je z njim narobe. Računsko sodišče je prišlo v času, ko smo ravno izdajali dohodninske odločbe za leto 2005. Pri tem

To je pač stanje, kakršno je menda že 18 let. Ko sem prišel na DURS, sem se nagibal k temu, ampak to je zmeraj težko narediti, da bi morala davčna uprava ali pa država imeti svoje podjetje, v katerem bi imela zaposlene svoje ljudi, ki bi opravljali to delo, kajti nesporno je, da moraš te programe plačati drugače, kot jih plačaš v državni upravi. Ker pa jih je v državni upravi nemogoče toliko plačati, bi bilo smiselno ustanoviti podjetje, katerega lastnik bi bila država, v njem pa bi opravljali tudi obračune dohodnine. Zdaj jih dela zunanji izvajalec, ker je pogodbo nemogoče kar tako odpovedati, saj gre za zelo velik projekt. Pri dohodnini gre za milijon do milijon sto tisoč zavezancev. Od tega smo odvisni. Ko pa bo uveden nov informacijski sistem, bomo zagotovo čim več zadev prenesli nase.

Pojdimo k vašemu domnevemu odstopu. Kaj ste dejansko dejali?

Novinarju spletnega portala sem rekel, da se po vsem tem, kar se je dogajalo v letošnjem letu

Nisem ga videl kot vodjo kakšnega davčnega urada ali svojega namestnika, kar je on pač pričakoval. Ker je ugotovil, da se to ne bo zgodilo, se je obrnil proti meni.

pa je treba povedati, da je za določen odstotek težav kriva tudi uvedba velikega števila sprememb dohodnine. Nemogoče je namreč v tako kratkem času spremeniti toliko računalniških programov, a kljub temu je nesporno, da računalniški sistem ne deluje najbolje oziroma tako, kot bi moral, saj so njegove korenine v koncu osemdesetih let prejšnjega tisočletja. Na drugi strani, če primerjamo dohodnino za leto 2005 in 2006, smo dohodninske odločbe za leto 2006 izdali brez večjih težav. Se je le poznalo, da so bile izdane leto pozneje, saj v tem času ni bilo sprememb zakonodaje in smo zadevo lahko speljali, res pa je tudi, da smo podatke zbiral na popolnoma drugačen način kot v preteklih letih. Zadeve so šle bolj elektronsko. Treba je povedati, da smo z istimi ljudmi in isto opremo naredili revolucionarne premike. Nesporno pa je, da nov informacijski sistem nujno potrebujemo. Načrtujemo, da bi sistem – razpis naj bi končno izšel v naslednjih tednih – uredili čim prej, tako da bi s 1. 1. 2009 že uvedli prvi del spremembe informacijskega sistema v davčni upravi, kajti 1. 1. 2009 je datum, ko bodo morali vsi davčni zavezanci (pravne osebe in samostojni podjetniki, op. p.) z DURS poslovati elektronsko, kar pomeni, da ne bo nobenih poročil več v papirni obliki. To torej pomeni, da mora DURS do takrat ta sistem imeti.

V revizijskem poročilu o delu DURS je mogoče prebrati, da podatke o dohodnini vodi zunanje podjetje. Se vam zdi to v redu?

z vsemi neutemeljenimi obtožbami, ko sem dobil informacije tudi od svojih kolegov s terena, da celo ljudje, ki so izobraženi, verjamejo časopisnim člankom in predstavitev na televiziji, človek res vpraša, kaj je bilo vsega tega treba. Končno sem prišel na to funkcijo, da lahko nekaj spremenimo in naredimo, da se ne bi za zavezance dogajali tako hudi postopki, kot so se v preteklosti. In lahko rečem, da sem na neki način žrtvoval tudi svoj čas in zaslužek. V svojem podjetju sem namreč zaslužil več kot tukaj pa tudi bolj svobodno je bilo. Kot generalni direktor davčne uprave si nenehno pod drobnogledom, nimaš svojega življenja, ne smeš nikamor iti, ker te vsak z nekom poveže. S komer koli se boš pogovarjal, bodo rekli: Aha, spet nekaj čudnega delata in spet se bo nekaj zgodilo. Tako sem novinarju pred tedni dejal, da sem razočaran nad takšnim razmišljanjem davčnih zavezancev, to je zavezancev, zaradi katerih sem prišel sem, in da dejansko razmišljam o tem, da bi se vrnil nazaj v podjetništvo, ker se mi zdi noro, da greš nekam zato, da bi zadevo nekomu olajšal, potem pa ta oseba o tebi tako grdo govori. Nikoli pa nisem rekel, da bom odstopil zaradi inšpektorja Perića ali Gaka. Zame je bilo veliko presenečenje, ko so potem skoraj vsi mediji poročali, da odstopam zaradi Perića in Gaka. V resnici ne vem, kje so novinarji dobili to informacijo.

Od vaše izjave je preteklo že nekaj časa. Še vedno razmišljate, da bi odstopili? Minister Bajuk vas je namreč javno podprl.

Minister Andrej Bajuk me je podprl in mislim, da brez njega, brez sekretarja Andreja Šircija in brez te podpore, ki jo imamo s strani ministrstva za finance in vlade, davčna uprava ne bi mogla delati tako, kot dela. Prepričan sem, da nikoli v zgodovini ni bilo tako dobrega sodelovanja med davčno upravo in ministrom za finance. Z ministrom delava dobro, svojo odločitev glede tistega, kar sem rekel novinarju, pa bom sporočil konec septembra.

Pa sva že pri primeru Perić. Zakaj je prišlo do tega primera in kaj je v njegovem ozadju?

Zadeva Perić je preprosta. Gre za davčnega inšpektorja, ki si zelo želi napredovati in je glede na to, da sva se poznala iz preteklosti in sva bila nekoč tudi kolega, upal, da bo z mojim prihodom na to mesto dobil višjo funkcijo. Pri meni je bil kar nekajkrat. Tudi kadar sva se srečala na kakšnem notranjem seminarju DURS, me je spraševal, kdaj mu bom dal kakšno funkcijo in kdaj bo napredoval. Jaz sem to na neki način odlagal iz preprostega razloga, ker ga nisem videl kot vodjo kakšnega davčnega urada ali svojega namestnika, kar je pričakoval. Ko je ugotovil, da se to ne bo zgodilo, se je obrnil proti meni. Konec leta 2006 sva se srečala na novoletni zabavi Davčnega urada Ljubljana. Imela sva precej neprijazen pogovor, v katerem mi je nenehno govoril, 'kdaj ga bom dal naprej', jaz pa sem mu odgovarjal, zakaj bi ga dal naprej jaz, če ga prej nihče ni dal. Potem sva nehala in je šel. Po mojem mnenju je potem čakal na prvo priložnost, da bo imel zavezance, katerega pooblaščenca bodo iz podjetja Simič & partnerji. To je izkoristil in naredil to, kar je naredil. Še toliko bolj pa mu je zadeva šla na roko, ker se je pojavila oseba, ki se da vsaj navidezno povezati z vlado. Če pogledate zgodovino njegovih nastopov, lahko opazite, da si vedno izmisli nekaj novega. Najprej so bili neki domnevni astronomski zaslužki, potem je bila Pediatrična klinika, potem je nekaj časa govoril, da sem preprečil pregled v Pediatrični kliniki, pa spet, da v sklepu o razširitvi pregleda res ne piše nič o Pediatrični kliniki, in podobno. Ampak človek se bo moral odločiti, kaj bo govoril, imel pa bo priložnost, da bo vse to dokazal na sodišču. Moj odvetnik namreč pripravlja tožbo, tako da bova na sodišču razčistila, kdo je kaj rekel, predvsem pa, kdo je kaj naredil. Jaz nisem zahteval, da se pregled ustavi ali kar koli prepreči, zahteval sem samo, da se pregled dela strokovno in zakonito ne glede na to, za koga gre – za mojo ženo, mene ali kogar koli drugega. S tem namreč nimam nobenih težav; če nekdo ni plačal davka, ga pač mora plačati.

Kaj pa je z ovadbami, ki jih je vložil proti vam? Ste jih dobili?

Ne, še ničesar nisem dobil. Ovdabe, ki jih je vložil inšpektor Perić, bo moral dokazati. Da jih je vložil, vem samo iz medijev. Njegova pravica je, da jih vlaga, mora pa se zavedati, da ne sme

vlagati krive ovadbe. Jaz nisem naredil popolnoma nič narobe. Dobra stran teh ovadb je, da bodo takrat, ko bodo obravnavane, nastopile priče in takrat se bo ugotovilo, kaj je res in kaj ne. V medijski gonji zoper mene so me namreč mnogi spraševali, zakaj nisem javno nastopal. Preprosto nisem želel nastopati iz razloga, ker te pri takšni medijski vojni, ko nekdo to poveže s politiko (Domen Zavrl, Simič, podjetje in tako naprej), nihče ne bo poslušal. Pusti času čas, da se zadeva usede. Je pa zelo težko in boleče. Tudi Milan M. Cvikel, poslanec SD, me je v državnem zboru nenehno obtoževal, da sem preprečil pregled, da odpuščam inšpektorje, pa je bil govor samo o enem inšpektorju, a to je pač njegov način govora. In ko sem mu rekel, naj mi že pokaže sklep o razširitvi pregleda Pediatrične klinike, iz tega ni bilo nič. To je bila pač politična gonja, kjer je nekdo računal, da bo iz tega nekaj potegnil. Na koncu se bo izkazala resnica in to resnico bom dokazoval na sodišču. Vložil bom devet tožb.

Kako pa je bilo s Peričevo odpustitvijo?

Zadeva v zvezi s Peričevo odpustitvijo je zame kristalno jasna. Šlo je za delovni postopek. Na DURS smo šele po več kot dvajsetih dneh, bilo je 23. 2. 2007, izvedeli, da je Perič vložil kazensko ovadbo, te pa po naših notranjih pravilih ne more podpisati sam inšpektor. Kazensko ovadbo pa je napisal, podpisal in vložil sam. Naj pri tem še navedem, da je komisija za preprečevanje korupcije nato izdala načelno mnenje, da sem ravnal koruptivno, ker naj bi bil vplival na vsebino ovadbe. Naj mi nekdo, prosim, pove, kako sem lahko vplival na ovadbo, za katero sploh nisem vedel, da je vložena. V tem primeru »Kosova« komisija ni ravnala pravilno, zato sem zoper

predsednika komisije vložil kazensko ovadbo. Tukaj gre torej celotna zadeva v politični kontekst. Po naših notranjih pravilih in navodilih Perič ovadbe ni mogel vložiti sam zato, ker jo mora podpisati direktor pristojnega urada. To, da ima v pogodbi o zaposlitvi zapisano vlaganje ovadb, je mogoče, vendar ovadbe ne more podpisati. Da je neki inšpektor samovoljno vložil ovadbo, se je zgodilo prvič v vsej zgodovini DURS. Do zdaj nikoli ni nihče sam vložil ovadbe, niti Perič ne. Zmeraj je šla prek pravne službe in podpisal jo je direktor davčnega urada. Ko smo vse to izvedeli in preučili, je bila odločitev dokaj preprosta – izredna odpoved, saj je šlo za težjo kršitev. Perič se je pritožil, vladna komisija pa je navedla, da je bil to prehud ukrep. Prišel je nazaj v službo, vse drugo niti ni pomembno. To je prav tako kot prej, ko sva se pogovarjala o tem, da je davčni inšpektor odločil narobe in je zavezanec moral plačati davek. Zavezanec se je pritožil in je dobil denar nazaj. Tudi v primeru druge izredne odpovedi je vladna komisija odločila, da smo človeka neupravičeno odpustili, saj naj bi prej morali izvesti disciplinski postopek, kar pa ni bilo mogoče, ker je šlo za dejanje, ki je bilo storjeno pred sedmimi leti in zanj do zdaj nismo vedeli. Zame je to zelo nenavadna odločitev. Drugi razlog pa je bil, da pred izrekom izredne odpovedi ni bilo opravljeno zaslišanje davčnega inšpektorja. Postopek je vodila pravna služba in ne vem, zakaj ga ni zaslišala. Imela je dovolj časa.

Druga odpoved je bila povezana s podkupninami, o katerih se tudi sicer veliko govori.

Ne, druga odpoved je bila povezana s sumom storitve kaznivega dejanja spolnega nadlegovanja davčne zavezanke, ki je bila v davčnem

postopku. O tem je govorila ena od davčnih zavezanek. Osebo se z njo nisem pogovarjal. Ko je prišla na DURS in ko so me sodelavci seznanili s primerom, sem se spomnil, da sem v preteklosti sodeloval v tem primeru, in to kot davčni svetovalec, saj sem v konkretnem primeru napisal pritožbo, za katero sem imel samo dva dni časa, da jo napišem. Moža zavezanke je k meni pripeljal prav inšpektor Perič, kar je bilo zame takrat zelo nenavadno. To razumem kot dokaz, da je Perič nekaj počel. Če nekdo zavezanko z avtomobilom nekam pelje in ima ta zavezanka nato pogum, da to pove na televiziji, ji verjamem. Posebno glede na dejstvo, da sem imel več pogovorov z drugimi davčnimi zavezanci in so mi ti povedali, kaj so delali, kaj in koliko so plačevali in podobno. A dokler ne bo nihče od njih tega povedal javno, ne morem nič.

Zakaj se davčni zavezanci bojijo povedati, komu in koliko so plačevali?

Ne vem in jih ne razumem. Vsi pravijo, da se bojijo maščevanja.

Ali niso nekateri v parlamentu pričali o podkupovanju inšpektorjev, pričanja pa so še napovedovali ...

Ja, to je rekel obrtnik Pavel Omahen. Dejal je, da je dal 10.000 mark, da se mu uredi davčni postopek, in 1.500 evrov za nekega predavatelja iz Kragujevca.

Inšpektor Perič se zelo rad hvali s svojim doktoratom, opravljenim na Univerzi v Kragujevcu. Na njej so pred kratkim zaradi izdajanja lažnih spričeval aretirali več profesorjev, univerzo pa zaprli. Grčija njenih diplom ne priznava. Ste na DURS preverili Peričeva spričevala?

To se preverja že ob predložitvi doktorata. Perič ima pač potrdilo, da ima doktorat. Doktorat je nostrificiran, kar pomeni, da je zadeva za nas končana, prav gotovo pa bi se moral kdo v Sloveniji vprašati, kaj je s tem doktoratom in kako je Perič do njega prišel. A s tem naj se ukvarja kdo drug. Nesporno pa je, da nekatere stvari bodejo v oči.

Se vam ne zdi, da bi bilo treba uradno preveriti doktorat v Kragujevcu, kajti če bi bil ta ponarejen, tudi nostrifikacija ni veljavna ...

Za to imamo v Sloveniji pristojne ustanove. Naj te preverijo, če se jim zdi doktorat ali način doseganja doktorata sporen. Preverijo pa lahko tudi, zakaj se je Grčija odločila, da ne priznava diplom, magisterijev in doktoratov Pravne fakultete iz Kragujevca.

Ste na DURS preverjali dokumente o izobrazbi svojih zaposlenih?

To je ustaljen postopek v državni upravi. Vse diplome se preverijo.

(Celotni intervju je objavljen na spletni strani www.demokracija.si)

Novo mesto je nekoč varoval okljuk reke Krke.

Prestolnica halštatskih knezov

2. del

V. M.

V Novem mestu so arheologi odkrili izjemne najdbe iz starejše železne dobe, ki se imenuje tudi halštat. Drugod po Evropi bi tak kraj povzdignili v kulturno znamenitost, v Novem mestu pa se namesto tega še vedno oklepajo dvomljivega NOB.

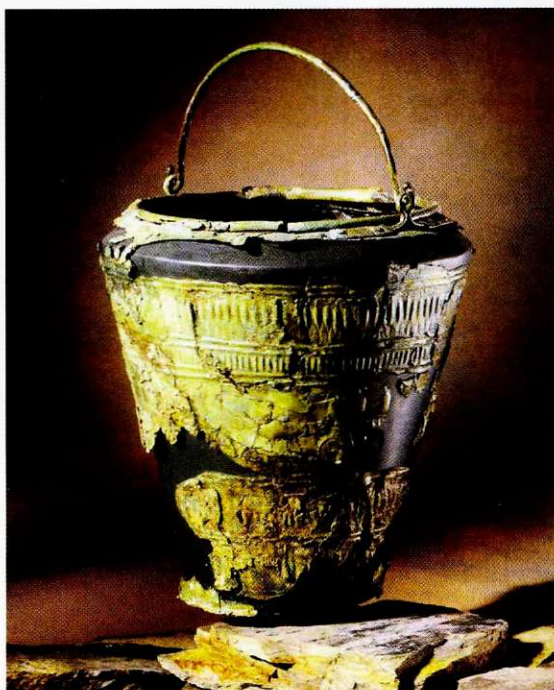
Čeprav je bil prostor Novega mesta intenzivno poseljen skozi nekaj tisočletij, pa je čas prvega tisočletja pred Kr. obdobje, ki mu je vtisnilo najmočnejši arheološki pečat. V času starejše (halštat, 8. do 4. stol. pred Kr.) in mlajše (laten, (3. do 1. stol. pred Kr.) železne dobe je Novo mesto predstavljalo enega najbolj pomembnih

centrov tako v jugovzhodni alpski halštatski kulturi kakor tudi v latenskem času ob prihodu keltskih Tavriskov v 3. stol. pred Kr.

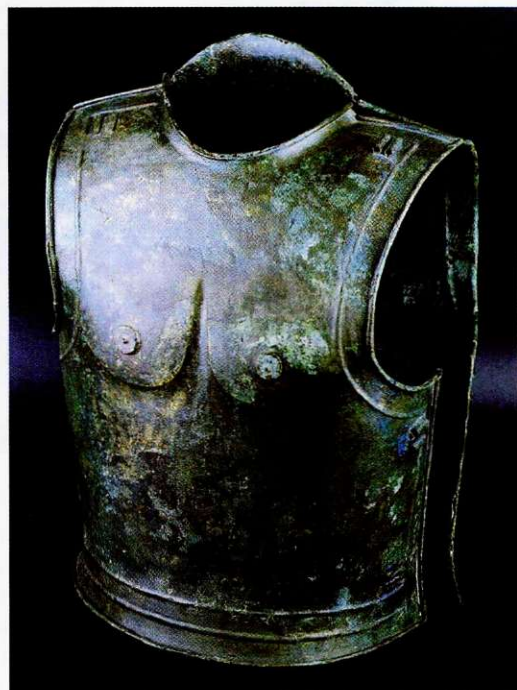
700 halštatskih grobov Močno in prostrano je bilo utrjeno naselje–gradišče, železarsko predelovalno območje, kjer so samo na glavnem arheološkem najdišču,

na Kapiteljski njivi, kjer je bila nekropola poznobronastodobnih in železodobnih ljudstev, do zdaj izkopali več kot 200 žganih grobov iz pozne bronaste dobe ter 30 gomil, v katerih so našli približno 750 skeletnih grobov. Bogati grobnoprdatki, ki Novo mesto povezujejo z mediteranskim (grško-etrusčanskim) svetom, s panonskimi

ljudstvi in z alpskim prostorom, nakazujejo močno ekonomsko bazo in premožnost tukajšnjih prebivalcev, ki so imeli poleg kmetijske in obrtne dejavnosti razvito tudi metalurško proizvodnjo, in kot potrjujejo zadnje najdbe, je na tem prostoru potekala tudi intenzivna proizvodnja stekla in iz njega izdelanega nakita.

Bronasta figuralno okrašena situla iz okrog leta 400 pred Kr.

V grobu so našli bronast prsni oklep iz 7. stol. pred Kr.

sicer solidno bogatimi grobovi. Knežjih grobov od drugih ne loči njihova lega v gomili, saj leže skupaj z drugimi, le da so nekoliko večji, loči jih število in značaj pridatkov. V moških knežjih grobovih Novega mesta se postavlja bronasta ali železna oprema za jezdnega konja, obrambno orožje (oklep, čelada, ščit), kovinsko posodje, med katerim posebno mesto pripada figuralno okrašenim situlam, in izjemni uvoženi izdelki. V ženskih knežjih grobovih pa se ob kovinskih posodah in uvoženih predmetih pojavljajo zlati ter množica bronastih, steklenih in jantarnih okrasnih predmetov.

Enajst knežjih grobov V Novem mestu je kar enajst grobov, ki jih pripisujejo knežjemu sloju.

To so v Kandiji grob z oklepom in čelado, grob s trinožnikom in situlo, grob s čelado, z dvema situlama in cisto ter z bogatimi nakitnimi pridatki ter grob s konjsko opremo, cisto in situlo iz Malenškove gomile.

S Kapitelske njive so to grobovi z mahairo in skledasto čelado ter centralna iz kamena in lesa grajena grobna kamra, ki je bila povečini že izropana; grob s figuralno okrašeno situlo in z enakim bronastim pasom; grob, ki je vseboval bronasto cedilo na dolgem ročaju in lesen ščit z osrednjo železno ploščo (ohranila se je seveda le ta); grob z zlatimi deli diadema in množico steklenega in jantarnega nakita; grob, ki je vseboval bronasto okrašeno situlo, cisto, dele oklepa, konjsko opremo

ter grško-ilirski čeladi. V še enem grobu so našli dve bronasti, vendar še nerestavrirani posodi.

Situle Med doslej najdenim halštatskim gradivom iz Novega mesta je vrsta izjemnih najdb. Našli so kar šestnajst spomenikov situlske umetnosti (situle so vedrice; najznamenitejša je vaška situla), od tega jih je devet ornamentiranih. Samo na Kapitelski njivi so izkopali sedem situl, od tega so tri okrašene. Izkopali so primerke vseh tipov bronastih čelad, ki so bile v uporabi v tistem času na jugovzhodnem alpskem območju, ter dve grško-ilirski čeladi. Arheologe so presenetile in razveselile najdbe bronastega prsnega oklepa, zlat nakit, uvoženo lončeno posodje, ►

Halštatski knezi Novo mesto je bilo sedež halštatskih knezov, saj kar nekaj grobov izstopa s svojimi izjemnimi pridatki med

Foto: Zvone Pelko

Modre čelade prihajajo.

EUROPA CUP
2007

EVROPSKO
CVETLIČARSKO
PRVENSTVO

EUROPEAN FLORIST COMPETITION

VELENJE, SLOVENIJA
od 27. do 30. septembra 2007.

Obrtna zbornica Slovenije, Celovška cesta 71, 1000 Ljubljana

Kraj letošnjih raziskovanj na Kapiteljski njivi

Stekleni ovnovi glavici (5.–4. stol. pred Kr.), izredna najdba na Kapiteljski njivi

► izdelano v grškem in etruščanskem svetu, uvožena bronasta izdelka, trinožnik in cedilo na dolgem ročaju.

Najdišča Novega mesta pa se posebej odlikujejo z množico steklenih in jantarnih jagod, ki po svoji obliki, okrasju, velikosti in številčnosti izstopajo od preostalega dela sočasne Evrope. Način izdelave in okraševanja drobnih steklenih figuric je za današnje steklarje nedosegljiv.

Stekleni zaklad Najstarejši primerki steklenih predmetov v Novem mestu izvirajo iz žganih, poznobronastodobnih grobov, ki so bili najdeni najprej na Mestnih njivah, nato pa še na Kapiteljski njivi. Steklene predmeti so naki-

tnega značaja, saj se pojavljajo izključno v obliki steklenih jagod, ki so večinoma izdelane iz modrega stekla v več odtenkih. Steklene jagode so različnih velikosti, prevladujejo asimetrično izdelane majhne jagode z večjo luknjo za pritrditev. Drobne jagode večinoma niso prosojne, večje pa so pogosto prosojne in izdelane iz svetlejšega modrega stekla.

V času pozne bronaste dobe se pojavljajo še modre steklene jagode z očesci iz manj obstojnega belega ali rumenega stekla, ki pogosto izpade, v jagodi pa ostanejo kanalčki v obliki sklenjenih krogov-očesc. Zelo dragocene so redke jagode z izrastki, in sicer v grobovih skupaj z vretenci,

kar je značilnost ženskih grobov. Med 615 poznobronastimi grobovi v Novem mestu je le devet grobov s steklom, ki vsebujejo več kot sto steklenih jagod. To so tudi najbogatejši grobovi na grobiščih tega obdobja. V grobovih iz bronaste dobe pa ni jantarnih jagod, ki jih najdevajo v grobovih iz železne dobe.

Steklo in jantar Če so v bronasti dobi, ki je trajala do 8. stol. pred Kr., pokojnike najprej sežgali, potem pa pokopali, so iz železne dobe (od 8. do 3. stol. pred Kr.) grobovi skeletni. Ker pa je zemlja na glavnih novomeških arheoloških najdiščih, kot so Kapiteljske in Mestne njive, zaradi kislin zelo agresivna, kostnih ostankov ali

drugih predmetov organskega izvora razen le v sledih ne najdejo. V tej zemlji so se ohranili le kovinski, stekleni, jantarni, lončeni in kamniti predmeti.

Z zamenjavo načina pokopa in morda z novimi prišleki na Dolenjsko od 8. stol. pred Kr. količina steklenega in jantarnega gradiva v grobovih zelo naraste. To obdobje, poimenovano z imenom Halštat, traja do sredine 4. stoletja pred Kr., ko se s keltsko okupacijo spet spremeni način pokopavanja. Iz skeletnega pokopa pod velikimi zemljenimi gomilami v starejši železni dobi (halštatu) je pokop v mlajši železni dobi (latenu) spet žgan in plan, kot je bil že v bronasti dobi.

Vsekakor je to čas največjega razcveta in moči dolenjske halštatske skupine. V tem čas se v Novem mestu močno poveča tako število grobišč kot grobov. Število pridatkov v grobovih in njihova vrednost v očeh sodobnikov priča o ekonomski moči prebivalcev.

Nakit Med okrasne predmete sodi raznovrsten obročast nakit: zapestnice in nanožnice, izdelane iz brona, svinca in železa, redkeje prstani. Zapestnice in nanožnice so pogosto okrašene z vrezi, pikami in rebri. Sem sodijo tudi lasni obročki, uhani, izdelani iz brona in redkeje iz zlata.

Bronasti valjasti uhani so večinoma okrašeni s pikami in z buncicami, včasih pa tudi v situlskem slogu. Dokaj številni pridatki v ženskih grobovih so fibule, ki so izdelane iz brona ali železa.

Najpogostejši nakit v halštatskih grobovih so ogrlice iz raznovrstnega stekla in jantarja, ki

Bronasti ilirsko-grški čeladi (5.–4. stol. pred Kr.), najdeni na Kapiteljski njivi

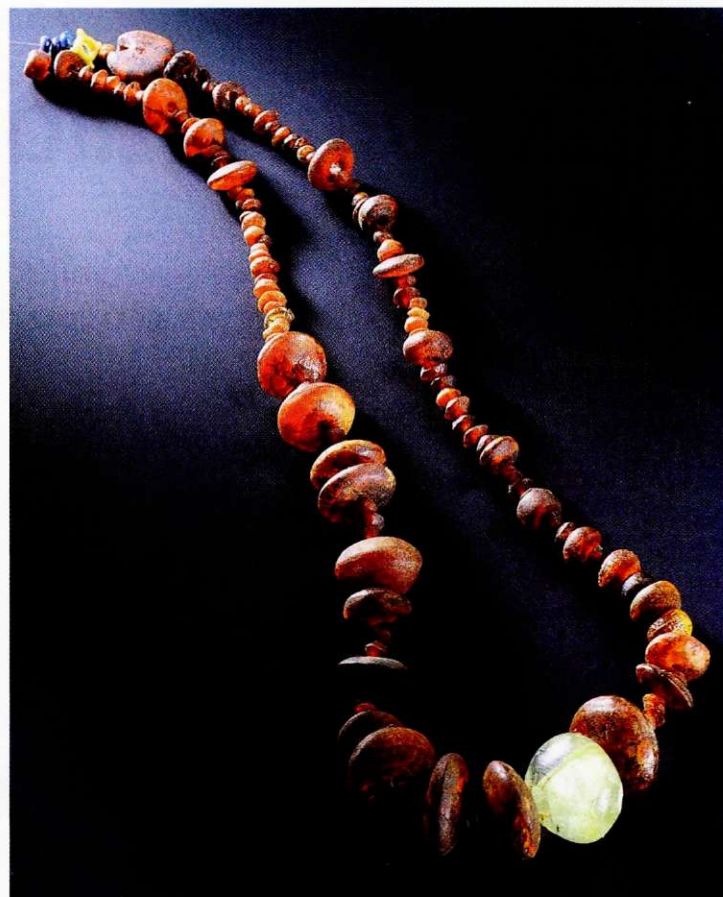
Steklene in jantarne jagode s Kapitelske njive

se pojavljajo v velikih količinah v celi vrsti bogatih pa tudi v revnejših grobovih. Dokaj pogoste so ogrlice, izdelane iz koščenih jagod. Presenetljiva je tudi velika količina jantarnega nakita. Izdelki se pojavljajo od začetka starejše železne dobe in se nadaljujejo tudi v mlajši do začetka našega štetja. Jantar so vozili z Baltika po t. i. jantarni poti.

Keltski Tavriski V začetku 3. stol. pred Kr. je Dolenjsko zasedlo keltsko pleme Tavriski. Oko-

li 750 latenskih žganih grobov na Kapitelski njivi in 60 grobov v Kandiji potrjuje nadaljevanje intenzivnega poseljevanja območja Novega mesta tudi v tem času. Kelti so spremenili način pokopa, ki zdaj ni več skeletni in v gomilah, ampak je plan in žgan. Kelti so za svoja pokopališča uporabili iste lokacije, ki so jih pred njimi uporabljali halštatski prebivalci.

NOB ali halštat Za arheologijo Novega mesta skrbi Dolenjski mu-

Jantarna ogrlica

zej v Novem mestu. Do svoje smrti je izkopavanja vodil Tone Knez, po njem pa jih vodi Borut Križ.

Za popolnejšo sliko novomeške arheologije je treba povedati, da je imela smolo, ker je deželo po drugi svetovni vojni obveloval komunistični režim, ki je poudarjal druge teme, predvsem ikonografijo NOB, zanemarjal pa arheologijo oziroma halštatske dragotine, ki imajo širšo, ne le slovensko vrednost. Izjemne halštatske najdbe so prav gotovo lahko zaščitni znak Novega

mesta in tega bi se morali vsi akterji kulture in politike tako v lokalnem novomeškem okolju kot tudi na državni ravni zavesti. Če bi imeli na primer v Italiji, Avstriji ali v Nemčiji takšne arheološke najdbe, kot jih imajo iz halštatskega obdobja v Novem mestu, bi tam kraj in širšo regijo z njimi promovirali v vrhunsko kulturno in turistično znamenitost. V Novem mestu pa se še vedno oklepajo NOB, ki je zaradi svoje revolucionarne narave zelo dvomljive vrednosti. ■

Rumena nevarnost se bliža.

**EVROPSKO
CVETLIČARSKO
PRVENSTVO**
EUROPEAN FLORIST COMPETITION

VELENJE, SLOVENIJA
od 27. do 30. septembra 2007.

Obrtna zbornica Slovenije, Celovška cesta 71, 1000 Ljubljana

Junaki organizacije TIGR

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Italijanski fašisti so ustrelili devet članov organizacije TIGR, ob vseh padlih v spopadih in desetinah zaprtih pa jim po drugi svetovni vojni nove oblasti niso priznale zaslug za boj proti fašizmu.

Med najbolj znanimi borci za pravice Slovencev vidno mesto vsekakor zavzema četverica pripadnikov organizacije TIGR: Zvonimir Miloš, Ferdinand Bidovec, Fran Marušič in Fran Valenčič. Leta 1930 so jih namreč fašistične oblasti spoznale za krive nasprotovanja državi in jih že jutro po razsodbi na Bazovici ustrelile. Več njihovi-

vih kolegov je bilo obsojenih na dolgoletne zaporne kazni.

Po porazu avstro-ogrske monarhije v prvi svetovni vojni in njenem razpadu se pričakovana slovenskega naroda niso izpolnila. Razkosanje nekdanjega ozemlja dvojne monarhije je prineslo stanje, v katerem je bilo slovensko narodno ozemlje razkosano med tri države. Po plebiscitu v

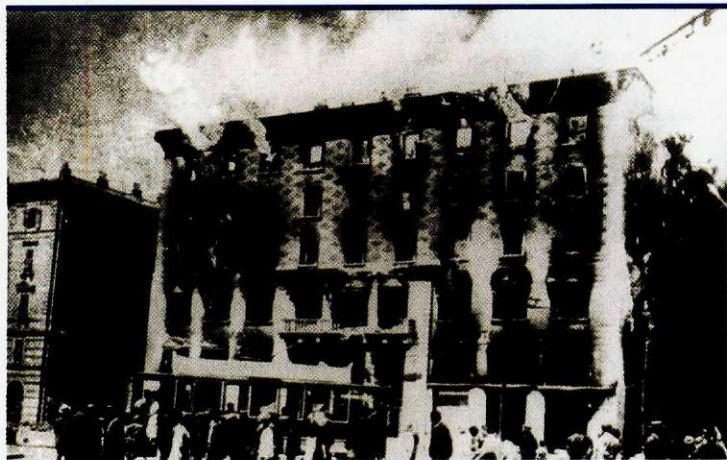
novonastali republiki Avstriji je del slovenskega narodnega telesa ostal pod germanskim vplivom. Kar brez plebiscita, na podlagi vojnega plena, ki si ga je Italija izgovorila z londonskim sporazumom leta 1915 kot plačilo za izdajo svoje dotedanje zaveznice Avstro-Ogrske, so Slovenci na Tržaškem, Goriškem in v Istri pa tudi v notranjosti še naprej od Postojne prišli pod oblast Italijanov. Večina Slovencev je sicer ostala v okviru nove Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, a nova država se je izkazala za popolnoma mačehovsko do Slovencev, ki so ostali zunaj nje. Resnici na ljubo nova država niti

Ustreljeni po tržaških procesih; v zg. vrsti žrtve z Bazovice (z leve): Ferdo Bidovec, Fran Marušič, Zvonimir Miloš in Alojz Valenčič. V spodnji vrsti ustreljeni na Opčinah (z leve): Viktor Bobek, Ivan Ivančič, Simon Kos, Pino Tomažič in Ivan Vadnal.

V komunizmu pripadnikom organizacije TIGR let, prebitih v zaporu ali internaciji, niso priznali v pokojninsko dobo.

do tistih v svojem okviru ni imela dosti boljšega odnosa.

Nasilno poitalijančevanje Najhuje se je godilo Slovincem, ki so prišli pod italijansko oblast. Že takoj po priključitvi, se pravi še pred nastopom fašizma, je italijanski nacionalizem pokazal, da mu gre ne le za priključitev ozemlja,

Že leta 1920 so italijanski nacionalisti zažgali slovenski Narodni dom v Trstu.

Fašistične škvadre odhajajo na razbijaške pohode v slovenske vasi.

ampak tudi za njegovo popolno poitalijančenje.

Slovenska društva so bila šikanirana in nekatera tudi kot državi nevarna prepovedana. Že leta 1920 je drhal zažgala slovenski Narodni dom v Trstu in celo streljala na ljudi, ki so poskušali pobegniti iz gorečega poslopja.

Kaj hitro so se znašli na udaru tudi slovenski podjetniki, predvsem posojilni zavodi, da bi Slovencem na tak način vzeli iz rok tudi gospodarsko moč. Najbolj na udaru pa so bili državni uslužbeni, saj so jih hitro začeli z dekreti pošiljati v notranjost Italije, na njihova delovna mesta pa so uvažali Italijane iz notranjosti. Zavrnitev dekreta je seveda pomenila izgubo službe in pokojnine. Začelo se je tudi premeščanje še enega pomembnega slovenskega elementa, duhovnikov, ki so jih prav tako premeščali v notranjost, na njihova mesta pa pošiljali italijanske.

Uzakonjeno nasilje Zadeve so se korenito poslabšale leta 1922, ko je po pohodu na Rim fašistični vodja Benito Mussolini dobil

mandat za sestavo vlade. Poslej je bil namreč lov na slovensko manjšino odprt in uzakonjen.

Nasilje je postalo rutina, v slovenske vasi so fašisti pošiljali svoje razbijače, da so napadali vaščane. Pogosto je bilo pri teh napadih precej vaščanov ranjenih, ni pa manjkalo niti smrtnih žrtev. Oblasti se na vse te nasilne izgrede niso odzivali in napadalci so jo odnesli brez kazni. Če so morda le začeli preiskavo, če je bil na primer kdo mrtev, navadno ni nihče nič vedel in zadeva je bila zaradi pomanjkanja dokazov kar se da hitro ustavljena. V nasprotnem primeru, če so bili napadalci poraženi, pa so oblasti hitro našle dokaze ter vaše fante in može, ki so se pretepa udeležili, obsodile na dolge zaporne kazni.

V takšnem ozračju nasilja seveda ni bilo čudno, da so se Slovenci odločili na obrambo. Na nasilje naj bi poslej tudi oni odgovarjali z nasiljem. Nastala je organizacija TIGR. Kratice je dobila po začetnicah krajev (Trst, Istra, Gorica, Reka), ki so si jih Italijani prilastili v roparskem pohodu v zadnjih dnevih prve svetovne vojne.

Glede na slabe izkušnje z italijansko ali, bolje rečeno, s fašistično policijo so se na ustanovnem sestanku nove organizacije leta 1927 (posamezne samozaščitno organizirane skupine so sicer delovale po različnih primorskih krajih že nekaj časa) odločili, da bo konspirativnost organizacije kar se da močna. Pripadniki so se organizirali po sistemu trojk; le eden od trojke je poznal zvezo s sosednjo trojko ali z nadrejenim. Odločili so se tudi, da bodo v organizacijo, v njene bojne enote, načelno sprejemali le mlajše ali pa vsaj neporočene moške. Ker jim ne bi bilo treba skrbeti za družino, bi bili bojevitejši in predani nalogi. Poleg tega bi bili takšni moški manj ranljivi, saj jih v primeru razkritja ne bi mogli izsiljevati z represalijami proti njihovim svojcem. Dogovorili so se tudi, da bi v bojne skupine načeloma sprejemali samo tiste moške, ki bi že imeli nekaj bojnih izkušenj oziroma so že odslužili vojaški rok.

Drugače pa omejitev za pristop ni bilo. Član organizacije TIGR je bil lahko univerzitetni profesor ali pa dijak. Lahko je bil nepi-

smen ali književnik. Lahko je bil bogat trgovec, podjetnik ali posestnik, lahko pa siromašen kajzar ali delavec. Sprejeli so duhovnike pa tudi ateiste, ni bilo pomembno niti to, kakšnega političnega prepričanja je bil kdo, konservativec, liberallec, socialist ali celo komunist, le fašist ni smel biti. Prav zaradi tega je propadla tudi povezava Tigra z Orjuno. Orjuna, ki je na začetku propagirala boj proti italijanski iredenti, je kmalu obrnila svojo politično naravnost in je v jugoslovanskih okvirih poskušala posnemati fašiste, zato so pripadniki obeh organizacij kmalu pretrgali vse stike.

Štirje ustreljeni na Bazovici

Največji del oboroženega boja so pripadniki Tigra namenili šolam, še posebej tistim v tržaški okolici. V šolah so videli največje centre poitalijančevanja, zato so jih požigali. Naslednji cilj so bili tisti slovenski rojaki, ki so se raje udinjali italijanskim oblastem kot držali s svojim ljudstvom. Poleg tega so pripadniki organizacije sprožili tudi manjše ►

Rdeča armada na pohodu.

EVROPSKO
CVETLIČARSKO
PRVENSTVO

EUROPEAN FLORIST COMPETITION

VELENJE, SLOVENIJA
od 27. do 30. septembra 2007.

Obrtna zbornica Slovenije, Celovška cesta 71, 1000 Ljubljana

► akcije proti pripadnikom fašistične milice, v nekaj primerih celo proti vojaškim objektom.

Na civilnem področju pa so organizirali šolanje za slovenske otroke in tudi odrasle, prek meje tihotapili propagandno in poučno literaturo ter podobno.

Na začetku leta 1930 so začeli s silovito bombno kampanjo. Najprej so podtaknili eksploziv na svetilniku zmage v Trstu in razjarili fašiste, potem prav v istem mestu februarja 1930 še bombo v prostore fašističnega časopisa *Il popolo di Trieste*. Bomba je ubila enega od novinarjev in jih več ranila.

Odgovor je bil v akciji tajne policije, ki ji je s pomočjo vrinjenih ovaduhov uspelo prebiti varnostno mrežo organizacije. Aretirali so več sto članov in simpatizerjev in jih med preiskavo hudo mučili. Aretirali so tudi skoraj celotno vodilno garnituro, med njimi omenjene štiri vidne člane ter jih 1. septembra skupaj s še štirinajstimi drugimi kolegi postavili pred sodišče v Trstu. Obsodba je padla zvečer 5. septembra, že naslednji dan ob zori pa so na Bazovici štiri na smrt obsojene ustrelili. Dvanajst tigrovcev je dobilo dolge zaporne kazni, dva, eden od njiju je bil Ciril Kosmač, pa so oprostili.

Dva atentata na Mussolinija

Po tem neuspehu seveda organizacija ni nehala delovati. Odločili so se le, da bodo poslej delali še bolj previdno in tajno, kot so doslej. Novi vodja organizacije Danilo Zelen je tudi sklenil, da bo boj zaostрил. Slovencem je bilo treba po prvem tržaškem procesu dvigniti samozavest, poleg tega

Bazovica, kjer so ustrelili četverico tigrovcev leta 1930

Skupina pripadnikov Tigra na Suhi planini nad Bohinjskim jezerom leta 1932

pa se seveda po možnosti še množiti za bazoviške žrtve.

Leta 1934 je organizacija tako pripravljala načrt, da udari fašizem naravnost v glavo, in sicer z ubojem njegovega voditelja Mussolinija. Idejo je dal neki slovenski vojak, ki je služil vojsko v enem od pehotnih polkov rimske garnizije. Bilo je napovedano, da bo fašistični vodja v nekaj tednih pregledal te čete, zato je slovenski vojak predlagal, da mu, ko bo prišel na dopust, priskrbi kakšno orožje, pištolo ali bombo, da bo dučjeja ubil. Smola je hotela, da je prav tistega pripadnika Tigra, ki bi moral izročiti orožje, po naključju ujela policija in akcija je propadla.

Tigrovci so drugič poskusili ubiti italijanskega diktatorja 18. septembra 1938, ko je le-ta obiskal Posočje. Zelen je najprej menil, da bi se on in še trije strelci s puškami razpostavili nad ozko cesto proti Kobaridu in potem streljali na diktatorja. Streljal bi pač tisti, ki bi imel najboljši položaj za čisti strel. A način akcije so spremenili, kajti bali so se, da bi zaradi oddaljeno-

sti vseeno lahko spodletela. Tedaj se je drugi član organizacije prijavil, da se bo v Kobaridu približal odru z Mussolinijem, pri sebi bi nosil bombo in potem razstrelil tako diktatorja kot sebe. Oborožen z bombo je res prišel v bližino Mussolinija, a si je premislil. Pod odrom je bila namreč množica slovenskih otrok, ki bi jih eksplozija bombe prav tako raztrgala.

Zelen je iskal pomoč v boju zoper fašizem tudi drugje. Tako se je za sodelovanje dogovoril z italijanskimi komunisti, a to ni bilo prav plodno. Stopil je v stik z obveščevalno službo jugoslovanske vojske in predlagal, da bi pripadniki organizacije, če jim vojska seveda da orožje, v primeru vojne lahko organizirali gverilo in sabotaže v italijanskem zaledju. Nekaj orožja je bilo dostavljenega, potem pa se je sodelovanje z jugoslovansko vojsko kar nenadoma pretrgalo. Končno je kot vodja »prve protifašistične enote v Evropi« na začetku vojne iskal stike tudi pri zahodnih obveščevalnih službah, zlasti pri britanski, pa spet ni imel uspeha. Še slabše, fašistična tajna policija je spet prebila varnostne plasti in aretirala devet pripadnikov organizacije. Pet so jih na drugem tržaškem procesu zaradi veleizdaje obsodili na smrt in ustrelili leta

1941 na Opčinah, štiri pa obsodili na dolgoletno ječo.

Desetletja zamolčanosti Organizacija je bila zatrta in Zelen se je umaknil v Jugoslavijo, kjer se je skupaj s še dvema kolegom na Mrzlem vrhu maja 1941 spopadel z italijansko patruljo, dva meseca prej torej, preden je v Sloveniji počila prva partizanska puška. Hudo ranjeni Zelen se je ustrelil sam, kolega pa so ujeli, a jima je uspelo pobegniti.

Pripadniki Tigra so poleti 1941 ustanovili svoj odporniški bataljon in privolili, da se skupaj s partizani bojujejo proti sovražniku. Zavrnili pa so prisego v tistem delu, kjer bi privolili v boj proti okupatorju »pod vodstvom Sovjetske zveze in Stalina«. Komunistični funkcionar Aleš Bebler je zgledil spor z modificirano prisego, a je hkrati pripeljal v enoto komunističnega poveljnika in komisarja, ki sta zamenjala dotedanja.

Med vojno so bili pripadniki organizacije večinoma na obrobni položajih, če se je le dalo, pa tudi čim bolj razsejani po partizanskih enotah. Precej jih je padlo, nekaj tudi v čudnih okoliščinah, uradno zaradi zablodelih krogel.

Pripadniki organizacije so bili tudi po koncu vojne odrinjeni na obrobje, marginalizirano pa je bilo tudi njihovo dotedanje vojskovanje proti fašizmu. Nekatere pripadnike Tigra so oblasti nadzorovale, druge so za krajši čas zaprle. V novi državi se nikakor niso mogli prebiti na noben količjak pomemben položaj. Večinoma so jih razmestili čim dlje od centrov, opravljali so slabo plačane službe. Da bi jim priznali kakšne posebne zasluge in s tem povezane ugodnosti, ni bilo niti misliti. Tako jim časa, ko so se bojevali proti fašizmu, niso šteli v delovno dobo, niti tistih let ne, ki so jih prebili v zaporu ali v internaciji po fašističnih taboriščih.

Šele petdeset let po drugi svetovni vojni so pripadniki prve protifašistične organizacije v Evropi, pripadniki organizacije TIGR, končno dobili moralno priznanje za svoj boj in svoje žrtve, ki jim je bilo ves čas »svobode« krateno. A še danes nekateri menijo, da so bili partizani borci za svobodo, medtem ko so bili tigrovci navedni teroristi. **D**

Danilo Zelen, vodja Tigra, je padel v spopadu z italijanskimi okupatorji maja 1941, dva meseca pred začetkom partizanskega boja.

ZOJINA ZAVAROVANJA

nezgodna in štipendijska zavarovanja za otroke in mladino

ODLOČI SE MODRO IN SE NEZGODNO ZAVARUJ ALI SKLENI PRIZMO JUNIOR

Zakaj je sklenitev nezgodnega zavarovanja ali Prizme Junior modra odločitev:

- Ker boš 24 ur na dan nezgodno zavarovan, kjer koli boš, tudi na počitnicah, tudi v tujini.
- Ker ti ob prvi sklenitvi zavarovanja Prizma Junior ali DWS FlexPension junior, štipendijskega življenjskega zavarovanja za otroke, enoletno *Zojino zavarovanje A* kombinacije PODARIMO.
- Ker je »Zojino zavarovanje« cenovno več kot ugodno, njegove številne prednosti in ugodnosti pa ga naredijo še bolj privlačnega.
- Ker lahko izbiraš med različnimi zavarovalnimi vsotami in tudi dnevno odškodnino.

Zavarovanje lahko sklenete:

- s pomočjo interneta:
www.ZavarovalnicaMaribor.si
- pri prodajalcih zavarovanj
Zavarovalnice Maribor
- na vseh prodajnih mestih
Zavarovalnice Maribor
- več informacij
080 19 20

Tvoja želvica
Zoja

Črni Kal

Peta lanjska številka / U.Trnkoczy

»Andreas et Benco
construxerunt 1489«,
napis na Benkovi hiši

Črni Kal (269 m) je značilna istrsko-kraška vas na Črnokalskem bregu. Njeno jedro je pod prepadnimi stenami Kraškega roba, kjer se apnenčaste stene podgorskega krasa strmo spustijo v hribovit svet istrskega fliša, v zavetrni prisojni legi tik ob cesti Koper-Kozina. Kraj spada pod občino Koper. V bližini vasi je avtocestni viadukt Črni Kal, ki je največji in najdaljši premostitveni objekt na slovenskih cestah, za trboveljskim dimnikom pa je tudi najvišji slovenski objekt sploh.

O črnokalskem črničevju Črničevje (*Quercus ilex*) je edina vrsta hrasta v Sloveniji, ki je vedno zelen. Najbolje uspeva na apnenčasti matični podlagi, čeprav v najtoplejših predelih Sredozemlja uspeva tudi na drugačnih vrstah tal. Zaradi usnjatih listov je odporen na sušo, visoke temperature in sončno pripeko. Kot značilen predstavnik mediteranskega rastlinja se pri nas večinoma pojavlja kot grmovnica ali manjše drevo. Tako za ime Črni Kal lahko logično trdimo, da izvira iz imena črnivec, kar označuje ta vedno zeleni »toploljubni« mediteranski črni hrast-črničevje, ki na beli kraški podlagi s svojo temnozeleno barvo listja izstopa tudi pozimi.

Grad je danes razvalina Črni Kal je zapisan v kulturnozgodovinsko območje. Kamnita konica, ki so jo leta 1954 našli v bližnjem kamnolomu, je vsaj v slovenskem delu Istre najstarejši izdelek človeških rok. Nastala je v paleolitski dobi. To pa ni edina najdba tod. Našli so tudi prazgodovinsko kamnito sekiro, iz poznejših obdobji pa rimske predmete, med njimi **bronasti kipec boginje Junone**, ki naj bi varovala mesto Rim in celotno Rimsko cesarstvo.

Ob skalnem robu nad vasio so ostanki starega gradu iz 11. stoletja, ki ga je dal sezidati istrski mejni grof Ulrik I. Črni Kal je sodil v obrambni sistem, ki je leta 1254 v celoti prešel v koprski komun. Ruševine utrdbe so še na strmi skali, ločeni od Kraškega roba, ki ju je nekoč povezoval dvizni most. Širše območje Črnega Kala je bilo na meji Beneške republike in Avstrije, kjer so pogosto potekali vojni spopadi. Po beneško-avstrijski vojni v letih 1508–1516 je Črni Kal pripadel socerbskemu gospostvu in bil leta 1521 neposredno priključen deželi Kranjski. Ker je bila vas že od 16. stoletja dalje pod Avstrijo, so prebivalci okoliških vasi imenovali Črnokalce Kraljevci in tako jim nekateri rečejo še danes.

Najstarejša kmečka hiša v Sloveniji Večina hiš v vasi je iz 16. in 17. stoletja, v enovit organizem jih povezuje enotna višina in način graditve ter oblikovanje kamnitih detajlov. Položne dvokapne strehe so večinoma krite s korci. Nad strehe hiš sega **zvonik**, ki

je **nekoliko nagnjen**, kar se lepo vidi od daleč. Nagnjen je približno za meter, zidovi okoli cerkve in sosednje stavbe pa so na več mestih razpokani. Za to je kriv plazovit teren, ki naj bi bil povzročil, da se je **cerkev sv. Valentina** iz leta 1680 zrušila. Domačini pripovedujejo, da so cerkev leta 1902 namenoma podrli, da bi zgradili večjo, kar se je leta 1912 tudi zgodilo. Prejšnja cerkev je bila približno za pol manjša, okoli nje je bilo pokopališče. To je potem dobilo prostor zunaj vasi pod steno.

Pomembno arhitekturno vrednosti ima **Benkova hiša**. Kmetijo sestavljata dva objekta, postavljena v nizu. Leva stavba je novejša, ob prezidavi leta 1921 sta se na fasadi ohranila le dva glagolska napisa. Desna zgradba, nizek in čokat dvoetažni objekt z vkopano kletjo, je Benkova hiša, **najstarejši znan signiran in datiran objekt ljudskega stavbarstva na Slovenskem** s sledovi sočasnega poznogotskega in romanskega oblikovanja.

Benkova hiša je grajena iz klesanih apnenčastih in lapornih kamnitih blokov. Debele stene so nosile strmo kamnito streho, ki so jo rekonstruirali. Hiša ima dve osnovni etaži, v vsaki je le en prostor. Spodnja etaža je bila hlev in prostor za shranjevanje orodja, zgornja, dostopna z druge strani, skromno bivališče. Monumen-

Črni Kal je istrsko-kraška vas

talen videz dopolnjujejo majhne okenske odprtine in zaobljena portala. Na zahodni strani hiše je polkrožno zaključen portal z napisom, da sta hišo leta 1489 zgradila mojstra Andrej in Benko: »**Andreas et Benco construxerunt 1489**«. Leta 1990 so hišo s pomočjo konservatorjev temeljito prenovili.

Črnokalsko vino in oljčno olje Črni Kal pa ni zanimiv samo po svoji arhitekturi, nekdanj je slovel tudi po vinu. Leta 1581 so poslali kranjski stanovi pet tovarnikov črnikalca

Cerkev sv. Valentina z nagnjenim zvonikom

prihajali gostilničarji in trgovci in ga odvažali. Veliko črnikalca so pokupili predvsem ljubljanski trgovci. Ti so pripeljali sode na železniško postajo v Kozino, od tod naprej so jih prevzeli črnokalski vinogradniki. V Črnem Kalu je bila znana gostilna Na pošti Karla Šiškoviča, ki je imel zraven še trgovino.

Danes mimo vodi **Istrska vinska cesta**, kjer lahko poskusite tipična istrska vina v številnih vinskih kletah na označeni vinski cesti ali v gostilnah, kjer vam bodo ponudili tudi okusno istrsko hrano. Vinsko ponudbo dopolnjujejo

Ostanki nekoč pomembne utrdbe

ostaja precej zanimivih in zahtevnih smeri za dobre in izkušene plezalce. Plezališče je bilo pred kratkim v celoti na novo opremljeno z lepljenimi klini in sidrišči.

Viadukt praznuje tretji rojstni dan Najbolj veličasten objekt na spustu avtoceste s kraške planote prek Kraškega roba na Obalo, kjer je bilo treba na razmeroma kratkem odseku premagati višinsko razliko 420 metrov, je nedvomno **viadukt Črni Kal** nad vasjo Gabrovica, ki je s 1065 metri dolžine, z 28.173

Oljkarstvo je prebivalcem dajalo kruh.

Zimzeleni črni hrast

Zaradi usnjatih listov je črni hrast odporen na sušo, visoke temperature in sončno pripeko.

württemberskemu vojvodi kot priznanje za pospeševanje slovenskega protestantskega tiska. Črnokalsko vino je hvalil tudi Janez Vajkard Valvasor v svoji Slavi vojvodine Kranjske, kjer omenja črnokalske vinograde, »ki jih je silno mnogo, leže nad morjem in dajejo izyrtstno vino«. Večji del pridelane vina so Črnokalci točili kar doma. Sem so

Viadukt Črni Kal nad vasjo Gabrovica

oljarne, ki so za Črnokalce prav tako pomembne kot vinska trta, saj je do leta 1945 v vasi delovala torkla-oljarna, ki je bila komunska.

Naravno plezališče V apnenčastih prisojnih stenah nad vasjo se je pisala zgodovina prostega plezanja v Sloveniji. Danes je to moderno opremljeno plezališče z ugodno zavetrno lego, udobnim ravnim vzhodom in prijetnim okoljem. Ocene, še posebej v levem in osrednjem delu plezališča, so za odtenek nižje kot v Ospu.

Večina smeri poteka po navpičnih, dobro razčlenjenih ploščah. Skala je izredno dobra in omogoča zelo estetsko plezanje. Zaradi velikega števila lažjih in srednje težkih smeri je plezališče izredno primerno za plezalne šole in prve korake mladih, vendar pa še vedno

m² skupne površine in s 95 metri višine najvišjega stebra največji slovenski premostitveni objekt. Gradili so ga od novembra 2001 do septembra 2004. Šest visokih, značilno oblikovanih enojnih stebrov v obliki črke Y, predstavlja bistveni oblikovni element in zagotavlja njegovo prepoznavnost med podobnimi premostitvenimi objekti v tujini. Temeljno vodilo pri zasnovi vozišča viadukta je bila prometna varnost, posebna pozornost pa je bila posvečena zavarovanju pred sunki burje in pred poledico. Varnost zagotavljajo poleg drugih elementov še aerodinamično oblikovana protiveterna ograja v višini tri do tri in pol metra, ki vozila na viaduktu varuje pred sunki burje, in vgrajena tipala, ki avtomatsko javljajo, da je cesta poledenela, povezana pa so z vzdrževalno službo v avtocestni bazi Kozina. **D**

Vir: www.slovenia.info (Slovenska turistična organizacija), www.koper.si

Delanje romana

1.

Celjska Mohorjeva družba

Besedilo za knjigo *Delanje romana* je Saša Vuga, eden vodilnih romanopiscev zadnjih desetletij na Slovenskem, zapisoval ob pisanju svojih štirih romanov: *Opomin k čuječnosti* (1997), *Na rožnatem hrbtu faronike* (1999), *Sij s kačjih rid* (2003) in *Kobariško zrcalo* (2007) ter ob intervjuju *Usnjena vrečka Tila Ulenspiegla* (2005). Gre za besedilo, ki je v naši literaturi edinstveno, še najbližje mu je besedilo *Delavnica*, ki ga je napisal Lojze Kovačič, avtor najboljšega slovenskega romana 20. stoletja *Prišleki*. Prav njemu je Vuga posvetil to svojo knjigo. V *Delanju romana* izroča ugledni pisatelj, ki je znan kot izjemen besedni in slogovni mojster, javnosti svoje zapiske, komentarje in razpoloženja ter svoje kritične poglede na podobo narave, človeka, domačije in sveta. Posebno zanimivi so spomini na sodobnike, saj v njih zaživi naše kulturno prizorišče preteklih let. Glavni poudarek Vugovega pisanja v tej knjigi je na genezi posameznih del, kar odpira pot k njegovi izrazito osebni poetiki. Največ premislekov je namenil jeziku, slogu in notranji shemi. V vseh zapiskih, ki so presenetljivi in polni živahnih opazk, se kaže občudovanje slovenske besede. Vugovo *Delanje romana* je pomembno besedilo o značilnih zakonitostih književnega ustvarjanja, knjiga, ki odpira vrata v umetnikovo delavnico.

Kulturna krajina Krasa

ZRS

Znanstvenoraziskovalno središče Koper je v zbirki *Annales Majora* izdalo knjigo *Človek, zemlja, kamen in burja*, s podnaslovom *Zgodovina kulturne krajine Krasa (Oris od 16. do 20. stoletja)*. Aleksander Panjek v njej obravnava krajinski razvoj Krasa skozi vpliv gospodarskih in družbenih dejavnikov ter skozi preučevanje percepcije Krasa v preteklosti. V središču pozornosti je človek oziroma preučevanje in razkrivanje človeških dejavnikov, ki so vplivali na oblikovanje kulturne krajine Krasa. Delo sloni na uporabi različnih virov (arhivski dokumenti, ikonografija, potopisi, znanstvena literatura). Na tej podlagi opredeljuje tradicionalne prvine kulturne krajine Krasa in jih interpretira v luči družbenih in gospodarskih procesov. Kras obravnava kot celovit prostor ne glede na današnjo državno pripadnost in ga v celoti predstavlja kot kulturno dediščino.

Gore nad Sočo

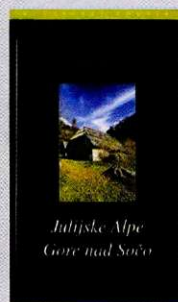
2.

Založba Sidarta

Izšla je nova, prenovljena izdaja vodnika *Julijske Alpe. Gore nad Sočo*, ki je posvečen enemu najbolj divjih in morda najlepših predelov Ju-

1.

2.

3.

4.

lijskih Alp. V knjigi je Andrej Stritar opisal 60 izbranih ciljev v porečju Soče ter njenih pritokov od Tolmina navzgor. Vse ture so nazorno in pregledno predstavljene v sliki in besedi, skice z vrisanim potekom vzpona in sestopa pa še dodatno olajšajo orientacijo. Težavnostni razpon sega od lahkih dolinskih sprehodov k skritim slapovom ob vznožju gora (Tolminka, Učja, Bavšica, Loška Koritnica, Lepena, Zadnja Trenta, Pot ob Soči skozi Trento, iz Bovca ob Soči in Koritnici, slap Kozjak, Brinta in Gregorčičev slap, slap Boka), nezahtevnih izletov in vzponov (Matajur, Stol, Žabiški Kuk in Vogel, Velika Baba, Krn čez Batognico, Veliki vrh v Polovniku, Javoršček, Prestreljenik, Nemške glave, Svinjak, Velika Tičarica, Ozebnik, Mojstrovka, Travniki), zahtevnih vzponov do zelo zahtevnih in le za izurjene gornike primernih trentarskih brezpotij ter treh večdnevni prečeni visoko nad dolino Soče (od Vršiča čez Triglav do Triglavskih jezer, čez Kanin in po južnih poteh od Podbrda do Trente). Vodnik krasijo izvrstne fotografije.

Žepni slovar tujk

Cankarjeva založba

Žepni slovar tujk na 534 straneh vključuje približno 20.000 gesel in je primeren za tiste uporabnike, ki iščejo lahko dostopno, jasno in natančno informacijo splošnejšega značaja. Osnovni slovarski korpus predhodnika, *Velikega slovarja tujk*, je skrčen približno za polovico, predvsem na račun strokovnih gesel. Tako je odraz temeljitega premisleka, na katere tujke in izposojenke utegnemo naleteti v vsakdanjih okoliščinah.

Vrtna cvetlice

3.

Založba Narava, Olševke

Cvetoče rastline so najbolj živ in živahen del vrta. Ponudba rastlin je nadvse bogata in zadovolji prav vsak okus, rastišče in čas, ki ga imamo na voljo za delo na vrtu. Poleg tega se jim vsako leto pridruži še množica novih. Da bi se med

njimi bolje znašli, je zdaj pod naslovom *Vrtna svetlice od A do Ž* izšel priročni svetovalec za izbiro, nakup in uporabo vrtnih cvetlic. Opremljen je z več kot 250 odličnimi fotografijami. Rastline so razvrščene po abecednem redu v treh skupinah (trajnice, enoletnice in dvoletnice ter čebulnice in gomoljnice) ter po skupinah in njihovih posebnostih. Vsebuje predloge za zasaditev sončnih in senčnih mest.

Senzacionalno o Jezusu

Založba Učila, Trzič

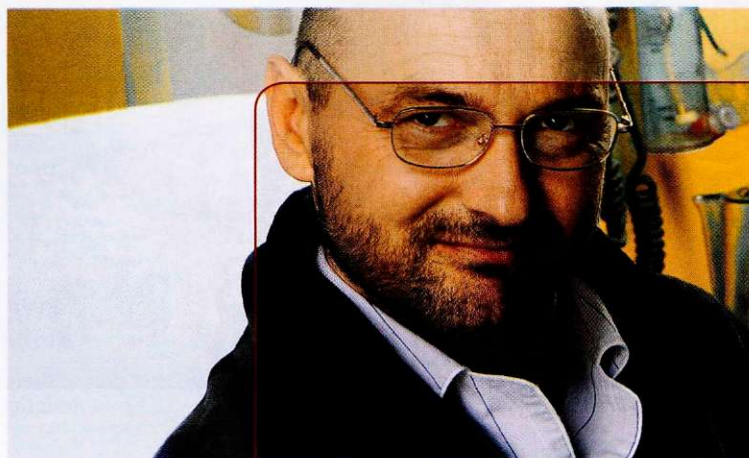
Pred dvajsetimi leti je Michael Baigent s sodelavci mnoge osupnil s sporno teorijo, da sta bila Jezus Kristus in Marija Magdalena poročena in da sta spočela sveti rod. Njegova knjiga *Sveta kri in sveti gral* je postala uspešnica, vendar so hitro dognali, da je bila njena pripoved zvečine zgrajena na ponaredkih in konstrukcijskih. Ameriški pisatelj Dan Brown se pri pisanju svoje uspešnice *Da Vincijeva šifra* ni oziral na to. Naredil je še večji konstrukt in ga opravičeval z literarno formo. Baigent je po dvajsetih letih napisal novo knjigo *Dokumenti o Jezusu*, v njej pa predstavlja »vznemirljive nove dokumente, ki vzbujajo dvome o vsem, kar vemo o Jezusu - življenju in smrti«, kot piše na platnicah knjige. Še ena knjiga za ljubitelje »velikih odkritij«, špekulacij in teorij zarot. Kdo si prizadeva za vedno pokopati resnico in zakaj?

Kekčevi izleti

4.

Založba Mladinska knjiga

Franjo Brglez je v vodniku *Kekčevi izleti* (zbirka *Slovenija na dlani*) izbral petdeset enodnevnih izletov (»potepov po hribih in dolinah«), preizkušenih v planinski sekciji Kekc z založbe Mladinska knjiga, ki združuje popotnike vseh starosti in okusov. Privlačni opisi poti so dopolnjeni s fotografijami in zemljevidi ter opremljeni s koristnimi informacijami o težavnosti, najprimernejšem letnem času izleta ter potrebnimi opremljenimi. Vodniku je priložena tudi knjižica za žige.

KREDIT TAKOJ

» Sestra Franja ga že ima. Zdaj ste na vrsti še vi. «

Kredit takoj. V gotovini in z nižjo obrestno mero.
Znesek kredita do 21.000 EUR in dobo odplačevanja
do 5 let. Do 30. septembra tudi za nekomitente.

BREZPLAČNA STEVILKA
080 17 50
www.nkbm.si

*Izračunana EDM znaša 8,42 % in je informativne narave ter velja na dan izračuna 24. 8. 2007. Spremeni se, če se spremeni obrestna mera (7,30 %), stroški odobritve in odplačevanja kredita ter datum odobritve kredita. EDM je izračunana ob predpostavki, da je kredit skoriščen in gre v odplačilo takoj (ni obračuna interkalarnih obrestil). Znesek kredita, doba odplačevanja in stroški odplačevanja ter odobritve so odvisni od poslovanja kreditjemalca. Podrobnejše informacije in natančen izračun lahko dobite v vseh poslovalnicah naše banke. Potrebna dokumentacija za nekomitente: potrdilo o zaposlitvi in plači, potrjeno odstopno izjavo in upravno izplačilno prepoved delojemalca in potrdilo o prilivih iz banke.

INFORMATIVNI IZRAČUN*

Znesek kredita: 10.000,00 EUR

Doba odplačevanja: 5 let

Mesečna obveznost: 199,43 EUR

 Nova KBM

NAJBOLJŠI GLASBENI MIKS ZA VSO SLOVENIJO

Dajte radio
na glas ob 7:07

102.4, 103.7 RADIO CENTER

RADIO CENTER
Najboljše glasbeni miksi za vso Slovenijo

Lačno ljudstvo prosi kruha.

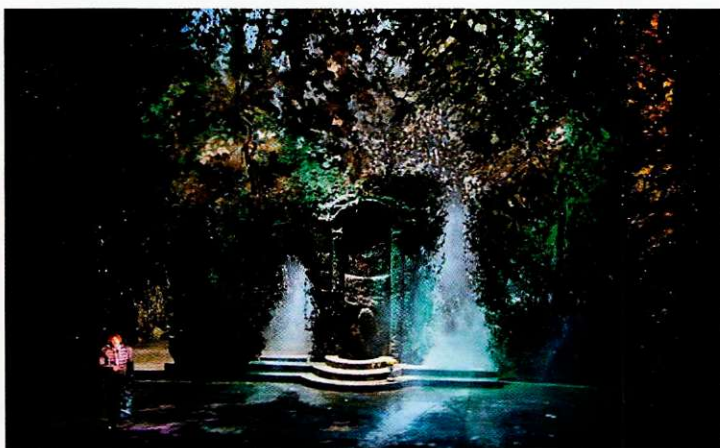
Boris Godunov tolaži Ksenijo.

Boris Godunov v Ljubljani

Lucija Horvat, foto: Festival Ljubljana

Osnova za slavno opero Modesta Petroviča Musorgskega (1833–1881), ki si jo je slovensko občinstvo lahko ogledalo v izvedbi Bolšoj teatra iz Moskve, je zgodovinska drama Aleksandra Puškina z istim naslovom.

Resnična zgodovinska osebnost Boris Godunov je bil med letoma 1587 in 1598 regent carja Fjodorja, sina carja Ivana Groznega. Po Fjodorjevi smrti je bil Godunov leta 1598 okronan za ruskega carja. Vladavina Borisa Godunova je povezana z zbližanjem Rusije z Evropo. Godunov je začel vabiti v Rusijo tujce in jih odvezal plačevanja davkov. Iz Nemčije, Anglije, Španije, Francije je želel privabiti znanstvenike, da bi v Moskvi ustanovili višjo šolo, vendar je temu ostro nasprotovala Cerkev. Vladavina Borisa Godunova se je začela uspešno, toda kasneje se je v državi začela lakota, v Moskvi so pokopali 127.000 ljudi, ki so pomrli od lakote. Razširil se je glas, da je lakota božja kazen za vladavino Borisa Godunova. Vrstili so se nemiri, pojavilo se je več lažnih Dmitrijev, ki so se izdajali za sinove in dediče Ivana Groznega. Eden od njih pa je bil tako prepričljiv, da je zbral veliko vojsko in vkorakal v Moskvo. Borisa Godunova so zastrupili 13. aprila 1605.

Car in ljudstvo Zamisel za opero Boris Godunov je ruski skladatelj Musorgski dobil od prijatelja, zgodovinarja V. V. Nikolskega. Tudi sicer so Musorgskega močno privlačile zgodovinske teme in zlati za njegove čase zelo aktualni odnosi med carjem in ljudstvom. Opero je začel pisati oktobra leta 1868 in že čez poldrugi mesec je bilo končano prvo dejanje. Skladatelj je sam pisal libreto za opero in pri tem poleg Puškinove zgodovinske drame uporabil tudi zgodovinske

tekste. Opero je končal leta 1869, toda gledališni svet jo je zavrnil, ker ni imela izčiščene ženske vloge, v resnici pa zato, ker so se ustrašili nove ideje, ki jo je vsebovala. Skladatelj je vnesel vrsto sprememb in končal opero leta 1872 oziroma po nekaterih virih 1873. Premierno so Borisa Godunova izvedli 27. januarja 1874 v St. Peterburgu. Kmalu so jo začeli izvajati skrajšano, potem pa so jo 1882 vzeli z repertoarja. Borisa Godunova so v priredbi Rimskega Korsakova znova uprizorili leta 1896 na zasebnem odru in takrat se je začel zmagoviti pohod te opere po vseh opernih gledališčih sveta.

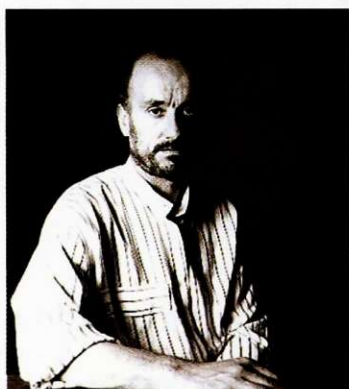
Melodija ruske besede Opera Boris Godunov, ljudska glasbena

drama, je obsežen prikaz obdobja vladavine Borisa Godunova, ki navdušuje s svojo širino in pogumno kontrastnostjo. Liki so izrisani izjemno globoko in s psihološko natančnostjo. Glasba pretresljivo razkriva tragedijo osamljenosti in obsojenosti carja ter uteleša upornega duha ruskega ljudstva, ki jo poudarja do potankosti izdelana kostumografija. Musorgski je za Borisa Godunova ustvaril posebno glasbeno govorico, v glasbo je ujel melodijo ruske besede, v mogočnih zborovskih prizorih, v katerih je glavni junak ljudstvo, pa je za tisti čas nezaslišano drzno prelomil z ustaljenimi pravili glasbene gradnje in prenesel v glasbo disonantno zborovsko heterofonijo ruske ljudske pesmi. Celotni sodelavci iz peterice glasbe Musorgskega niso razumeli, prelom s tradicijo so si razlagali kot nepoznavanje kompozicijskih veščin in Rimski-Korsakov je po skladateljevi smrti Godunova na novo orkestriral, je zapisano na spletni strani Festivala Ljubljana. Priredba Rimskega Korsakova je na opernih odrih dolgo prevladovala, v zadnjem času pa spet izvajajo izvirno verzijo Musorgskega iz leta 1872. Bolšoj teater iz Moskve je opero prvič izvedel leta 1888 in od tedaj postavlja merila za njeno izvedbo. **D**

Radio Krka
106.6 MHz

Vilenica letos

Vilenica, 22. mednarodni literarni festival, bo potekala med 5. in 9. septembrom v Lipici, Hruševju, Kopru, Lokvi, Pliskovici, Štanjelu, Gorici, jami Vilenica in v Ljubljani. Prinaša branja v izvirnih jezikih, predstavitve knjig in spremljevalne dogodke. Za štipendijo SEP se letos potegujejo črnogorski literat Pavle Goranović, njegova ukrajinska kolegica Marianna Kiyanonovska in Hrvat Igor Štik. Letošnjega festivala se bo udeležilo več kot 80 pesnikov, pisateljev in dramatikov, akademikov, prevajalcev, založnikov in kulturnih menedžerjev, rdeča nit pa bo literatura in cenzura. Okroglo mizo z naslovom (Samo)cenzura danes: literarna cenzura v luči politične korektnosti bo vodila publicistka Alenka Puhar, ki bo s svojimi gosti opozorila, da cenzura ni stvar preteklosti in da ni enoznačna. Komparativistični simpozij bo združil 12 strokovnjakov, ki bodo v svojih prispevkih razgrinjali tako zgodovinske kot teoretske poglede na cenzuro. Še posebej zanimiv bo zgodovinski del simpozija, ki naj bi pokazal,

Dramatik Goran Stefanovski

kako na primerih iz preteklosti zaznati podobne tendence v sedanosti. V okviru projekta Manj znane književnosti Evrope v Vilenici bo v središču sodobna irska literatura, zato se bodo pogovoru o irski književnosti pridružili gostje iz Irske. Udeleženci bodo lahko uživali ob irski glasbi in branju zbornika Amanairis. Veliki finale bo festival kot vsako leto doživel pod zemljo, v kraški jami Vilenica, kjer bodo istoimensko nagrado podelili makedonskemu dramatik Goranu Stefanovskemu. L. H.

Vsak človek je svet zase

Letošnjo Veronikino nagrado za najboljšo pesniško zbirko v Sloveniji sta na literarnem večeru v celjskem Narodnem domu prejela Tone Pavček za zbirko Ujedanke in Taja Kramberger za zbirko Vsakdanji pogovori. Oba sta prejela tudi listino Mestne občine Celje.

Kot je pojasnil predsednik žirije Samo Rugelj, je Pavček v Ujedankah izrazil nov, a ves in cel, kakor ga poznamo iz prejšnjih zbirk. »Ves je s svojo pesniško erudicijo, mojstrstvom verza in gladkostjo pesniške pisave, cel z vsem svojim silnim vitalizmom, z vero v pesniško besedo in njeno nenadkriljivo lepoto, ves s svojo emotivnostjo, a hkrati z ujedljivo satiro ter z dozorlim spoznanjem o paradoksalnosti sveta in življenja samega,« je dejal Rugelj. Žirija meni, da neolo-

Pesnica Taja Kramberger

gizem v naslovu Ujedanke že sam po sebi zahteva omejitve v zvrsti in izpovedi, vendar Ujedanke nosijo s seboj tudi neko celovitost, zgrnjenost vsega dosedanjega, kar je Pavček napisal. Glede zbirke Vsakdanji pogovori Taje Kramberger žirija meni, da so ti pogovori heterogena, med seboj iz več sklopov sestavljena zbirka, ki ni zavezana enotnemu loku, saj se ti med seboj križajo, prepletajo in tvorijo povezave, ki pokažejo na pozorno obdelavo in notranje, podrobno cizeliranje posamičnih elementov, slik in stavkov.

Po Rugljevih besedah Krambergerjeva uspešno eksperimentira in odkriva nove vsebine, nove predmete in nove pesniške postopke ali načine konfiguracije tako na ravni jezika kot na ravni zavedanja. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 6. 9. 2007

19.30 Lutkovno gledališče Ljubljana: Gledališče Stuffed Puppet (Nizozemska): Vampir – lutkovna predstava za odrasle

21.00 Plesni teater: Gregor Luštek: Izpleši me, prosim! – plesna predstava

PETEK, 7. 9. 2007

21.00 Plesni teater: Gregor Luštek: Izpleši me, prosim! – plesna predstava

SOBOTA, 8. 9. 2007

12.15 Glavna tržnica, Ljubljana: Brina – etno, ljudska glasba. Skupino Brina je ustanovila pevka, lutkovna animatorka in oblikovalka Brina Vogelink. Posebnost zasedbe, ki se posveča dediščini slovenske ljudske glasbe, je prepletanje glasbe, plesnega izraza in likovnosti.

19.30 SNG Drama: Jean-Baptiste P. Molière: Tartuffe

20.00 Cankarjev dom: Halgato Band z gosti – romska glasba

NEDELJA, 9. 9. 2007

10.00 Ljubljanski grad: Srednjeveška tržnica, srednjeveška gostilna in viteški tabor

15.30 Tehniški muzej Slovenije: Predavanje v okviru razstave Od vijaka do junaka: Industrijska revolucija

19.45 Cankarjev dom: Slovenska popevka 2007. Slovenska popevka je najbolj kakovosten pa tudi najstarejši tovrstni slovenski festival, ki s presledki deluje že več kot 40 let. Slovenski izvajalci

zabavne glasbe, ki jih izbere strokovna komisija, se za festivalske nagrade pomerijo ob spremljavi revijskega orkestra RTV Slovenija.

PONEDELJEK, 10. 9. 2007

20.00 Trubarjev antikvariat: Kvintet Astorpija (Slovenija) – tango

TOREK, 11. 9. 2007

19.00 Slovensko mladinsko gledališče: M. Ravenhill: Kok ti men zdej dol visiš. Igra je narejena po literarni predlogi J. B. P. Molière (Les Précieuses ridicules / Smešne precioze). Zgodba govori o štirih dekletih, ki se odločijo, da bodo postale slavne, in sicer tako, da bodo opazne v družbi slavnih moških...

20.30 Križanke: Dom kulture Bitola & Slobodan Šnajder (Makedonija): Tito – Izbrani diagrami hrepenenja. Predstava govori o intimnem in političnem življenju Josipa Broza Tita od leta 1918 do smrti in o razpadanju SFRJ.

SREDA, 12. 9. 2007

18.30 Dvorni trg: Akademsko folklorna skupina France Marolt

19.00 Mestni muzej: The Temple Independent Theatre Company (Egipt), Črnogorsko narodno gledališče (Črna gora), Kampnagel (Nemčija): Tito in Naser, ali kako sem se naučil ljubiti socializem

20.30 Križanke: Dom kulture Bitola & Slobodan Šnajder (Makedonija): Tito – Izbrani diagrami hrepenenja

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Nekaj dni v septembru

Monika Maljevič

Francoska skrivna agentka Irene prejme prošnjo nekdanjega ameriškega sodelavca Elliota, naj najde njegovo hčerko, ki jo je moral zaradi službe pred davnimi leti zapustiti.

Poleg odtujene hčerke Irene med iskanjem naleti tudi na Elliotovega posvojenega sina Davida, a še preden se dobro zavejo, se znajdejo sredi smrtonosne spletke. Na begu pred preračunljivimi finančniki in neusmiljenim agentom Williamom poskuša Irene zavarovati svoja varovanca, vse sledi pa jih nevede vodijo do tragičnih terorističnih napadov na ZDA 11. septembra 2001.

Irene, igra jo Juliette Binoche, nekdanja tajna agentka, zdaj učiteljica vohunov, gre po nadobudno mladenko Orlando (Sara Forestier) – ime ji je v silni želji po sinu dal oče –, ki živi na francoskem podeželju z babico. Skupaj odpotujeta v Pariz, kjer naj bi se v zanikrnem hotelu dobili z Američanom Elliotom, njenim njenim šefom in deklčinim očetom (Nick Nolte), ki ga Orlando že deset let ni videla. Simpatični mladi Američan David (igra ga debitant Tom Riley) tudi išče očeta oziroma očima Elliota.

Orlando in Irene sta oboroženi. Ko David potrka na vrata, ga toplotno sprejmeta. Vse tri ogroža odštekani morilec in ljubitelj poezije William Pound (John Turturro). Redno kliče svojega psihiatra, ta pa vsak pogovor začne z vprašanjem: »Ste spet koga ubili?«

Ko Elliot zagleda Pounda, jo raje popiha – zelo modro glede na to, da Pound neomajno vestno izvršuje svoje krvoločne naloge. V hotelu Irene obiščeta zastopnika savdskega investicijskega sklada. Elliot je njihov svetovalec za investicije, izredno dragocen, ker ima dostop do informacij, ki niso samo finančne narave. Priporoča jim, naj nemudoma umaknejo vse svoje naložbe iz ZDA.

Kaj lahko sproži tak zlom borze v ZDA? Izbruh vojne, umor ameriškega predsednika? Elliot kot vodilni tajni agent, ki je zdaj šel

Quelques jours en septembre

Država: Italija, Francija, Portugalska

Režija: Santiago Amigorena

Scenarij: Santiago Amigorena

Igrajo: Juliette Binoche, John Turturro, Sara Forestier, Tom Riley, Nick Nolte, Mathieu Demy, Said Amadis, Magne Brekke

Premiera: 6. 9. 2007

Distribucija: Fivia

na svoje, očitno ve več od večine navadnih smrtnikov. Ve tudi, da bo njegova provizija, če bodo naročniki upoštevali njegov nasvet, velikanska in da njegovo življenje visi na nitki. Zato bi denar rad namenil hčerki in posinovljencu, še prej pa bi se rad pobotal z odtujeno hčerko.

Irene, Orlando in David skupaj odpotujejo v Benetke, kjer je sedež savskega sklada. Kot nekdanja agentka Irene ve, da je lahko vsak trenutek njen zadnji; prav zato življenja ne jemlje smrtno resno. Obema z Orlandom je všeč privlačni David. Celo stavita, katera ga bo prej spravila v posteljo. Napetost je v zraku, čeprav ne taka, kot je navadno v trilerjih. Glavnim junakom prinaša dobrodošel pre-

dah, gledalcem pa možnost, da jih bolje spoznamo.

Ozadje Film, nad katerim lebdi zlovesča senca 11. septembra, se dotika tudi Amerike in njene politike. Film gradi na kontrastu med lepim in grdim: vsi junaki in antijunaki so ljubitelji poezije (Elliot in Pound nosita imena pesnikov), Benetke pa so vseka kor sanjska lokacija. *Nekaj dni v septembru*, ki je bil lanskega septembra prikazan zunaj konkurence na beneškem festivalu in požel aplavz gledalcev, je režijski prvenec plodovitega scenarista Santiaga Amigorene. Je zanimiva mešanica med vohunskim filmom in trilerjem, začinjena s humorjem. **D**

Velika nagradna akcija Večera in Nove KBM

Poglej se v Večer

Če te bo v septembru ujel v objektiv
Večerov fotograf, se lahko poteguješ
za nagrado 500 evrov.

Večerov fotograf bo fotografiral ljudi v šestnajstih slovenskih krajih.
Morda tudi tebe. Zato pozorno poglej Večer naslednji dan! Če se
najdeš, pošli še isti dan SMS-sporočilo in se poteguj za dnevno
nagrado 500 evrov. SMS-sporočilo z vsebino **POGLEJ SE** s svojim
imenom, letnico rojstva in poštno št. pošli na 031 379 488.
(Primer: Poglej se Monika 1990 2000)

Podrobnejša pravila nagradne akcije poišči na www.vecer.com/poglejse.

Večerov fotograf
bo v naslednjih krajih:

Maribor, 4. 9.
Murska Sobota, 5. 9.
Ptuj, 6. 9.
Ravne na Koroškem, 7. 9.
Ljubljana, 11. 9.
Koper, 12. 9.
Ajdovščina, 13. 9.
Ormož, 14. 9.
Celje, 18. 9.
Nova Gorica, 19. 9.
Vipava, 20. 9.
Ruše, 21. 9.
Dravograd, 25. 9.
Lendava, 26. 9.
Lenart, 27. 9.
Slovenska Bistrica, 28. 9.

ČZP Večer, 2504 Maribor

 Nova KBM

VEČER

Prikriti aduti

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Mazda3 sport CD143 TX plus

Takšni avtomobili so skoraj vedno namenjeni le tistemu ozkemu krogu kupcev, ki želijo v klasični obleki nekaj več, ne da bi to kdor koli vedel. Testna mazda3 je videti kot skoraj vsaka druga, le lahka platišča dajejo nekaj malega pridiha žlahtnosti. Bistveno, kar v tem primeru pomeni močan dizelski motor, pa je skrito očem in v veselje vozniku, ki zahteva več zmogljivosti.

Korak do športnosti Res je, tudi šibkejši z 1,6 litra delovne prostornine je dovolj zmogljiv in se odlično poda avtomobilu, kot

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	MAZDA3 SPORT CD143
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1998
moč v kW (KM) pri vrt./min	105 (143) pri 3500
največji navor v Nm pri vrt./min	360 pri 2000
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4420 x 1755 x 1465
medosna razdalja v mm	2640
prtljažnik v litrih	346/1285
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1485 (460)
največja hitrost v km/h	203
pospešek 0-100 km/h v s	9,9
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,1/5,4/6,0
poraba na testu v l/100 km	7,9
cena vozila v EUR	21.549

je mazda3. A če bi rekli, da tam zadovoljuje osnovne potrebe, potem v tem primeru dvolitrski navdušuje s športnimi zmogljivostmi. Zopet se pospešek do 100 km/h ali končna hitrost 203 km/h ne zdita veliko, a je občutek povsem drugačen. Predvsem zato, ker je navora vedno ogromno in šeststopenjski menjalnik odlično preračunan. Prehitevanja so tako pravi užitek, povprečne hitrosti pa lahko tudi zelo velike, hkrati pa je avtomobil še vedno udoben. Podvožje je zaradi povečane moči malce dodelano in kljub trši nastavitvi dovolj mehko za razvajene riti. Nagibanja karoserije ni veliko, prav tako

je odlična vodljivost, le malce več občutka bi moralo biti na volanu, da bi lahko govorili o popolnosti, čeprav so tej različici namenili hidravlični servo namesto električnega, ki vseeno daje boljši občutek. Večji zavorni diski so rezervirani za modela z dvoliterskima motorjema, kar se pozna pri učinkovitosti, čeprav bi bili lahko še bolj odporni na pregrevanje. Od športne MPS je testna mazda3 povzela še nekaj ojačitev na karoseriji, predvsem pa ročni menjalnik s šestimi stopnjami, ki je tako kot sklopka malce trd za povprečen okus, a natančen in hiter, kar bodo pravi vozniki ob ogromni količini navora znali izkoristiti. Če bodo zelo zahtevni, tudi poraba okoli desetih litrov ni presenečenje, le za tovarniško obljubljenih šest litrov v povprečju bo treba biti še posebej nežen s stopalko za plin. Po številkah sodeč bi moral imeti motor zelo ozko delovno območje, saj največjo moč doseže že pri 3.500 vrtljajih, navor pa šele pri 2.000, vendar je večina navora dosegljiva že bistveno prej, motor pa vleče tudi čez omenjeno številko. Veliko truda so Mazdini inženirji vložili v zvočno izolacijo, kar se dejansko pozna, saj je motor v večini primerov dovolj tih, da je vožnja prijetna in udobna.

Dovolj vsega V pomoč dobremu občutku je seveda tudi odlična namestitvev voznika. Edina zamera pri ergonomiji je gumb, ki ga morate pritisniti, da namesto nastavljenega notranje vidite zunanjo temperaturo, in je postavljen nizko pod klimatsko napravo. Res sem malenkosten, vendar so drugi veliki in okrogli gumbi uporabi zelo prijazni pa tudi z dizajnom

ne razočarajo. Vsake toliko malo ponagaja kartica za vžiganje avtomobila, ki je senzorji včasih ne zaznajo, potem pa lučka nadležno utripa, čeprav je kartica nekje poleg vas. Armaturna plošča je kot celota vseh številnim okusom, po novem pa ima zelo zanimivo kombinacijo osvetlitve merilnikov v nežni modri in rdeči barvi. Če bi le bil še izbor trde plastike na višjem nivoju. Karoserija mazde3 sport na 4,4 metra ponudi kar nekaj uporabnega prostora po zaslugi kombijevega zadka, čeprav je le-ta litrsko precej skromen, ker so inženirji nekaj tistih dragocenih centimetrov raje žrtvovali za kolena zadaj sedečih potnikov. Pet odraslih bo seveda že na tesnem, štirje pa lahko presedijo skupaj tudi nekaj daljšo pot. Hkrati se bodo v mazdi3 po zaslugi vseh pričakovanih varnostnih dodatkov varno vozili. Pri Mazdi radi poudarjajo, da je njihov avtomobil najprej aktivno varen, ker ima voznik vedno odlični nadzor nad vozilom, šele potem pa tudi pasivno zaradi premišljene konstrukcije karoserije, elektronskih pomagala in zračnih blazin.

Ohranjanje vrednosti Mazda3 je bila pred letom dni rahlo prenovljena, in če bi v nekaterih primerih tako neočitna prenova pomenila zastarelost, je tu le ohranjanje odličnega. In izboljševanje dobrega. Morda je takšna različica za večino kupcev nezanimiva, saj cena že kar pošteno odstopa od cenejših bencinskih modelov, vendar zna navdušiti zahtevnejše voznike. Brez pretiranega razkazovanja. **D**

Novici

HYUNDAI i30 Narejen v Evropi za Evropejce. Najpomembnejše vodilo Hyundai pri snovanju novega predstavnika v nižjem srednjem razredu, modela i30, ki naznanja novo dobo poimenovanja modelov za korejsko znamko. Napredek in samozavest se pozna na vseh področjih, od oblikovanja do uporabe kakovostnejših materialov in kakovostnejše izdelave. Že v serijski opremljenosti je šest zračnih blazin, klimatska naprava, radio s CD-predvajalnikom, z osnovnim 1,4-litrskim bencinskim motorjem z 80 kW (109 KM) pa stane 12.990 evrov. Drugi motorji v ponudbi so še bencinska z 1,6 litra in 90 kW (122 KM) ter 2,0 litra s 105 kW (143 KM) ter turbodizli z 1,6 litra v dveh izvedenkah (66 kW (90 KM) in 85 kW (115 KM) ter 2,0 litra s 103 kW (140 KM). Cena šibkejših dizelskih različic se začne pri 14.490 evrov.

KIA CEE'D SPORTY WAGON Korejci napadajo s polno paro, družina cee'd pa je bogatejša še za enega predstavnika, tokrat gre za praktični družinski kombi, ki še vedno ponuja ogromno za privlačno ceno. Tudi ta nastaja na Slovaškem, v dolžino meri 4,47 metra, kar mu daje kar 534-litrski prtljažni prostor, če zadnjo klop zložite, pa meri prtljažnik 1.664 litrov. Tudi v tem primeru garancija na pogonski sklop traja sedem let, na celotno vozilo pet let, cee'd pa se lahko pohvali tudi s petimi zvezdicami na preizkusnih trkih Euro NCAP. Motorjev je pet, dva bencinska in trije turbodizli, v prvih primerih z 1,4 ter 1,6 litra delovne prostornine (80 in 90 kW), v slednjih pa z 1,6 in 2,0 litra ter 66, 85 ter 103 kW. Cena osnovnega modela se začne pri 12.990 evrih, različice s turbodizlom pa pri 15.990 evrih, ob tem da je že osnovna ponudba opreme precej bogata. Cee'd je na domačem trgu presegel vsa pričakovanja, tako da tudi praktični kombijeviski različici lahko napovedujemo uspeh.

Izredno tanek GPS GARMIN navigator

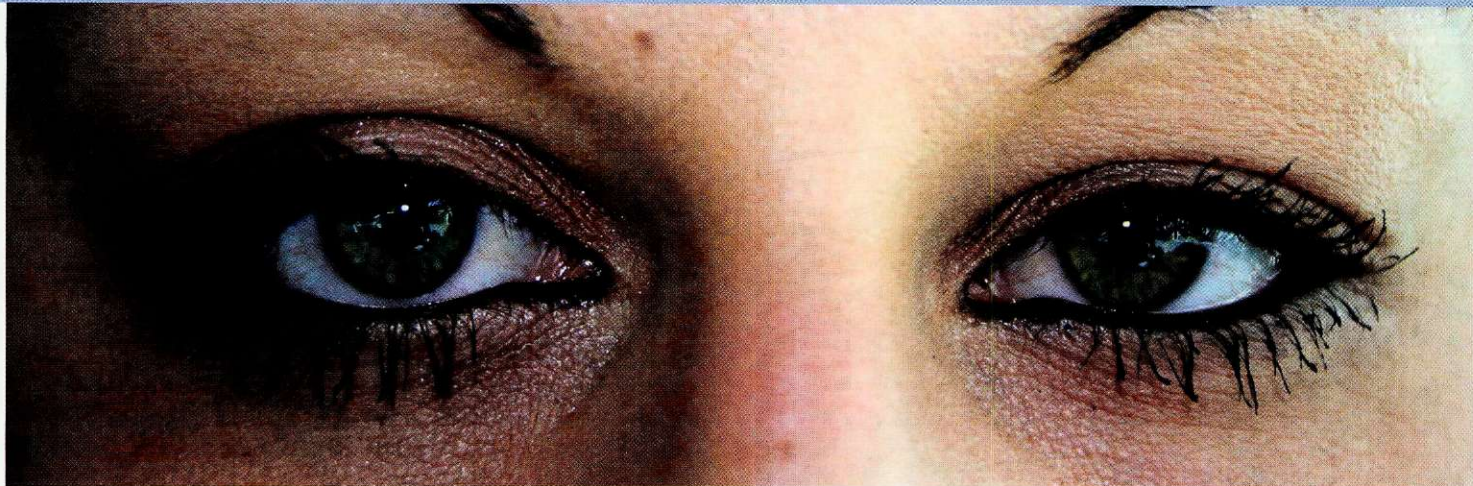
Če prvič kupujete navigacijo ali enostavno cenite enostavnost in stil za dobro ceno, je Garmin nūvi 200 serija navigatorjev vaša prava izbira.

Za več informacij obiščite: www.garmin.si

Na vse naprave lahko namestite slovenske menije in govorno vodjenje. Na nūvi 200 serijo lahko naložite tudi podrobno cestno karto Slovenije, Hrvaške in Bosne - AdriaRoute.

GARMIN

NAVTEQ
ON BOARD

Oči je treba varovati pred infekcijami.

Vnetje trepalničnega mešička

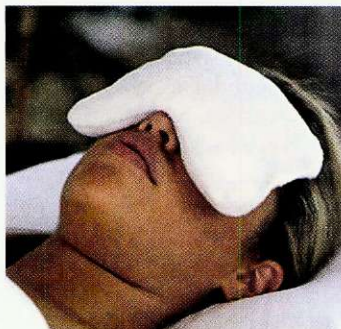
Lucija Horvat, foto: arhiv Demokracije

Ječmen v očesu je lahko precej neprijetna zadeva, ki ovira vid in hkrati neprijetno boli. Prvi znak je bolečina okoli očesa, in če se pogledamo v ogledalo, je konec veke otekel, rdeč, vsak dotik pa je boleč.

Ječmen ni nič drugega kot vnetje mešička trepalnice ali pa lojnice na robu veke. Ječmen je resno opozorilo, da je imunski sistem telesa oslavljen, zato je treba izboljšati način življenja. Okužbo trepalničnega mešička najpogosteje povzroči stafilokokne bakterije. Okoli trepalničnega korena se razvije boleča in rdeča oteklina, ki nekaj časa boli in je podobna turu. Kadar ječmen dozori, se bela izboklina predre in izlije se gnoj. Če ima človek dober imunski sistem, ječmen izgine zelo hitro, približno v sedmih dneh. Toda če imunski sistem ni najboljši, se lahko hkrati pojavi več ječme-

Pomagajo ognjičevi ali kamilični obkladki.

nov, zaradi česar se lahko dvigne telesna temperatura in limfni vozlički lahko otečejo. Bakterije so se torej razširile in okužile več trepalničnih mešičkov. Če se okužijo notranji kanali v vek, se pojavi notranji ječmen, ki lahko formira kapsulo. Zdravljenje takšne oblike ječmena lahko traja več mesecev in se pogosto konča z majhno operacijo v ambulanti. Pogosto je ječmen spremljevalna infekcija pri boleznih zob ali ob motnjah prebavnega trakta, okužbah z glistami ali ob sladkorni bolezni. Razvoj

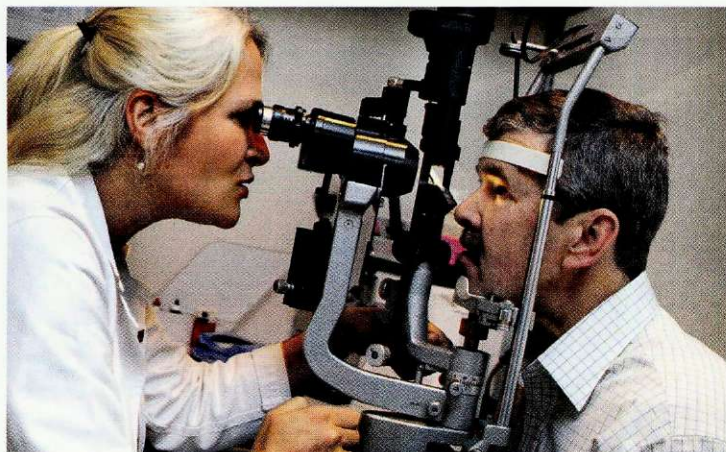

ječmena lahko ustavimo že na začetku, če območje infekcije razkužimo. Pri razkuževanju je treba uporabiti vatno palčko, namočeno v jod ali medicinski alkohol, in paziti, da snov ne pride v oko. Med razkuževanjem je bolno oko treba zapreti. Za to, da bi uničili infekcijo, je dovolj, da v razkužilu namočeno vatno palčko držimo na bolnem mestu dlje časa, na primer dvajset minut.

Antibiotiki Če ne pomaga razkuževanje, je treba poseči po zdravljenju, saj je ječmen mogoče učinkovito zdraviti z antibiotiki. Lahko se zgodi, da je pacient alergičen na penicilinske antibiotike – v takšnem primeru je treba poiskati antibiotike druge skupine. Zdravilo vnašamo v oko v obliki kapljic, in sicer tri- do štirikrat na dan. Zvečer se poleg kapljic doda

še mazilo za zdravljenje ječmena, ki se dobi v lekarni. Pred vstavljanjem mazila si je treba dobro umiti roke in iztisniti iz tubice tri do štiri centimetre mazila; z levo roko narahlo premaknemo spodnjo veko navzdol in z desno previdno vstavimo mazilo. Mazilo je tako goste, da ga je treba ob rob veke obrisati, če želimo, da nam ne ostane na roki. Mazilo je treba vstaviti neposredno pred spanjem, saj boste skozi mazilo, ki se porazporedi po očesu, gledali kakor skozi motno steklo, kar je precej neprijetno.

Zdravljenje s toploto Pogosto priporočajo zdraviti ječmen s toploto oziroma z gretjem obolelega očesa. Toplota res pomaga pri zdravljenju ječmena, pri tem pa je treba upoštevati podrobnost. Če se zdravljenje s toploto začne še pred tem, ko se pojavi mozoljček, obstaja tveganje, da se bo vnetje zaradi pregrevanja še poslabšalo. Prav zato je treba začeti z ogrevanjem očesa potem, ko se je že naredil ogniojek. Doma je najboljšo sredstvo za gretje ječmena kuhano jajce, ki ga je treba zaviti v mehko tkanino, da se ne bi opekli, in ga nalahno pritisniti na bolno oko. Ječmen je treba greti precej dolgo, lahko tudi nekaj ur.

Obisk pri okulistu je obvezen, če se ječmen ponovi.

Na kratko

GLIVICE NA STOPALIH Atletsko stopalo je najpogostejša dermatološka okužba stopal z glivicami. Nastane na različnih predelih telesa zaradi gliv dermatofitov. Možnost okužbe je največja, kadar se gibljemo v prostorih, kjer se ljudje zadržujejo bos: v zdraviliščih, javnih kopališčih ali skupnih umivalnicah. Prenaša se lahko tudi med družinskimi člani, čeprav za okužbe niso vsi ljudje enako dovzetni. Pri otrocih so glivice redkejšje, intenzivnejše se pojavijo po petanajstem letu. Pogosto so manj odporni na glivice ljudje, ki so manj odporni, imajo sladkorno, bolezen žilja ali živčevja. Razvoj glivic pospeši vlaga in čezmerno potenje, zato je dobro imeti obutev, ki čim bolj diha. Ponavadi se začne z drobnim luščenjem, mehurčki in s srbenjem, kasneje pa lahko pride do bolečih razpok. Glivična okužba se lahko razširi na druge dele stopala, če se pravočasno ne zdravi, ter povzroči močno srbenje in bolečo hojo. Veliko pa je primerov, ko ljudje tudi po več let hodijo naokrog z blažjo obliko okužbe z dermatofitnimi glivicami, ne obiščejo zdravnika in se ne zdravijo, ker nimajo posebnih težav. Kljub temu so vir okužbe z glivicami in bi se morali zdraviti že iz tega razloga.

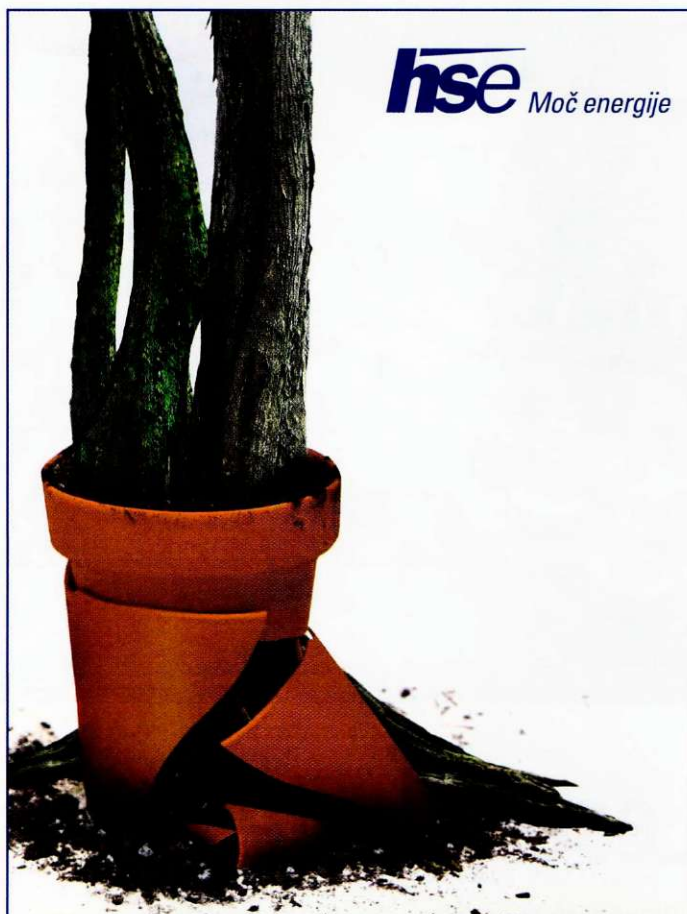
Stopala so občutljiva.

Domača zdravila Seveda je pri zdravljenju ječmena treba pozabiti na idejo, da ga je mogoče zdraviti s slino. Pojasnilo, da je v človeški slini toliko mikrobov, da očesu ne more koristiti, pač pa lahko povzroči še dodatno infekcijo, je odveč. Učinkovitejše domače zdravilo za zdravljenje ječmena so obkladki iz ognjiča. Ognjičevo vodo pripravimo z eno malo žličko ognjičevih cvetov in dvema decilitroma vode. Pripravljamo in pustimo stati pol ure. Ječmen odpravljajo tudi obkladki iz aloje. Sveže stisnjenemu soku iz listov aloje dodamo deset delov vode in si dajemo obkladke po trikrat na dan.

Preventiva Lahko se tudi zgodi, da ognojek pri ječmenu sploh ne nastane, pač pa ječmen izgine sam od sebe, kar je čisto v redu. Da se ne bi spet pojavil, je treba jemati multivitamine in druge pripravke, ki krepijo imunski sistem. Predvsem pa se je treba izogibati prepihu in mrazu. Dokler imate ječmen, ste vir okužbe za

okolico, posebej otroci se lahko nalezijo ječmena. Zato si je treba pogosteje umivati roke, posode in brisača morajo biti strogo ločene. Dokler ječmen še ni dozorel, vas bodo vznemirjali neprijetni občutki in ves čas si boste želeli potipati bolno oko. Tega raje ne počnite, če pa ne gre drugače, si po dotikanju bolnega očesa umijte roke. Ognojka, ki nastane pri ječmenu, ne smete v nobenem primeru iztiskati, saj ne gre za običajen mozolj! Z iztiskanjem ječmena se lahko infekcija raznese tudi na druge predele očesa in v najslabšem primeru s krvnim obtokom v možgane. Ječmena zato ne smemo zdraviti samostojno in je v težjih primerih nujen obisk okulista. Zdravnik bo predpisal tako antibiotik kot mazilo, če pa bo treba, vam bodo ognojek operativno odstranili. Obisk pri zdravniku okulistu je obvezen, če se je ječmen znova pojavil, še zlasti če je to le mesec po zdravljenju prvega ječmena. V takšnem primeru vam bodo verjetno predpisali tudi peroralne antibiotike. **D**

hse Moč energije

Za energične meje ne obstajajo.

Električna energija povezuje svet. Z njo trgujemo daleč prek meja Slovenije. Z uresničevanjem naše razvojne strategije postajamo pomemben člen elektroenergetske oskrbe na področju Srednje in Jugovzhodne Evrope. Tak položaj nam omogoča dejavnejše sodelovanje pri oblikovanju tujih trgov z električno energijo in doseganje ustrežnejše strukture energetskih virov. S tem zmanjšujemo tveganje za uspeh poslovanja.

Šahista igra šah v Amsterdamu

Leseni bojovníci

Kristijan Stranščak, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Ena izmed najbolj znanih hipotez o nastanku šaha je plod angleškega poznavalca vzhodnih kultur Murraya. Hipoteza trdi, da je šah nastal v Indiji okoli leta 570.

Murray jo dokazuje s trditvijo, da šah pred letom 570 v zapisih ni omenjen. Do leta 550 so v deželo vpadali Huni, nato pa se je začel kulturni razvoj in posledično tudi razvoj družabnih iger. Leto 570 je omenjeno na podlagi nekega epa iz sedmega stoletja, ki govori tudi o igri na osemvrstnih ploščah. Te prvotne šahovnice so se imenovale aštapade in so imele 64 enakih enobarvnih polj. Figure, ki so se po aštapadi premikale, so se imenovale čaturanga, kar po-

meni vojsko, dobeseden prevod pa je štiridelno (vojska v stari Indiji je imela štiri skupine bojnih enot: bojne vozove, pehoto, konjenico in slone). Čaturanga je torej igra, ki predstavlja boj dveh vojsk s po štirimi tipi bojnikov, ki jih vodita kralja s svojima ministroma. Vsaka figura je imela drugačno moč in gibljivost; tako se je na primer kralj lahko premikal tako kot današnji na katero koli polje poleg sebe, mantrin (minister), današnja kraljica, se je premikal le po diagonalnih poljih po-

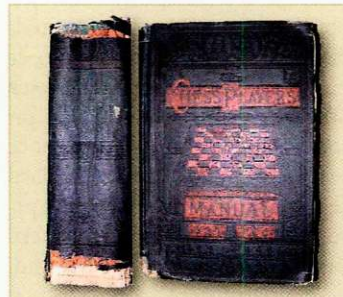
leg sebe. Hastin je predstavljal slona, predhodnika današnjega lovca, premaknil pa se je na tretje polje po diagonali. Ostaneta še ratha (bojni voz – današnja trdnjava), ki se je premaknil na tretje polje po liniji, ter asva (današnji konj), ki se je premikal prav tako kot danes. Kmetje ali padati so tudi ohranili pravila za premikanje, razlika je le, da se vedno premaknejo le za eno polje. Cilj čaturange ni popolnoma znan, Murray pa predvideva, da je bilo za zmago potrebno popolno uničenje nasprotnih figur.

Cenjena igra Čaturanga je iz Indije prek Perzije prišla do Arabcev, ki so jo poimenovali šatrandž. V obdobju od sedmega stoletja so se začela arabska osvajanja po Evropi in Aziji. Z ozemljem in bogastvom so si pridobili tudi nova znanja. Kalifi so bili zadolženi za zbiranje kulturne dediščine. Tako je poleg drugih znanosti do njih prišla zanimiva indijska igra, ki jo je kalif Al-Mamun uvrstil med znanosti, ki so jih vedeži preučevali v njegovi hiši modrosti. Šahiste so zelo cenili, najboljšim izmed njih pa so podelili naslov alija. Alija je postal šahist, ki je zmagal na kakem močnem turnirju ali pa v dvoboju premagal drugega alijo. Najslavnejši alija je bil Al Suli. Po njegovih načelih je Perzijec Ladžladž napisal knjigo, ki je pomemben vir za spoznavanje oblike te igre v arabskem obdobju. Šatrandž se je od čaturange nekoliko razlikoval. Preimenovala so se imena figur, rathi pa se je povečala gibljivost, premikala se je že identično kot današnja trdnjava. Šatrandž je res malo bolj podoben današnjemu šahu, a vendar je med njima še precej bistvenih razlik. Šatrandž ima enobarvna polja, različna gibanja figur, niso poznali rokade, zamenjane pozicije kralja in ferza. Zaradi omejitev zeh so bila pravila zelo ohlapna in je bilo dovolj zajeti vse nasprotnikove figure razen kralja.

Z Arabci v Evropo Šah je v Evropo prišel z arabsko osvojitvijo Pirenejskega polotoka. Arabski šatrandž dobi nova poimenovanja: Nemci ga imenujejo Schach, Angleži pa chess. Najprej se je igra uveljavila pri vladarjih (izredno rad ga je igral Karel Veliki), nato so jo prevzeli plemiči in nazadnje še preprosto ljudstvo. Prvi pisani dokument o šatrandžu je katalonska pridiga iz leta 1010. Iz Španije se je šah prek Anglije in Nemčije razširil v Skandinavijo. Zanimivo pa je dejstvo, da so Rusi šah poznali že konec osmega stoletja, saj ga najdemo v starodavnih pesnitvah. Kot vse kaže, so Rusi šah prevzeli direktno z Vzhoda. Šah so poimenovali šahmati, dama pa je ostala ferz, kar je še en dokaz, da je šah prišel v Rusijo z Orienta precej neposre-

Šah je že od nekdaj pomemben.

Šahovski priročnik iz leta 1891

dno. O prenosniku krožita dve teoriji. Ena trdi, da je šah prišel v Rusijo s Tatari, druga pa, da so ga dobili iz Bizanca (Bizantinci so igrali na posebni šahovnici, ki je bila v obliki kroga). V Italijo naj bi šatrandž prinesli križarji. Kasneje je šah doživel še nekaj sprememb, predvsem v majhnih menjavah lesenih bojnikov figur in pravila, da mora črno polje imeti igralec vedno v spodnjem levem kotu. Čisto zadnji pravili, ki sta šatrandž spremenili v sodoben šah, pa sta pravilo rokade in pravilo mimo-hoda (en passant).

Angleško-indijska tabla za šah

Figure starega indijskega šaha

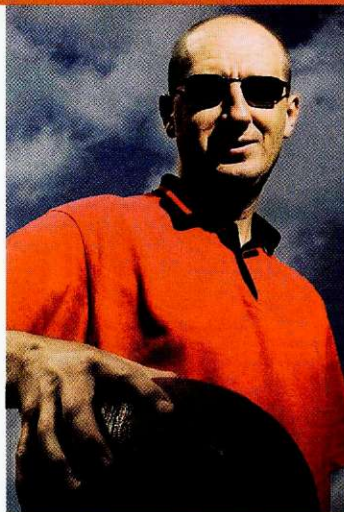
Šah v Sloveniji Slovenci smo prve večje rezultate v šahu začeli dosežati v letu 1856, ko so nekateri naši šahisti začeli dobiti najvišja priznanja na svetovni ravni. S turnirskimi uspehi je sloves slovenskega šaha v svet ponesel zlasti dr. Milan Vidmar, katerega uspehi so bili povod za ustanovitev prvega slovenskega šahovskega društva. To se je zgodilo 31. januarja 1912, ko je bil ustanovljen Ljubljanski šahovski klub. Šahovska igra je pri Slovencih na sploh že dolgo med najbolj razširjenimi športi. Slednje se odraža tudi v številu organizacij, društev, klubov in sekcij, ki so včlanjene v Šahovsko zvezo Slovenije. Njihovo največje število je bilo leta 1984, ko jih je bilo 115, vanje pa je bilo včlanjenih več kot 9.200 registriranih članov in članic. Danes je število klubov in sekcij sicer manjše, ustalilo se je pri 80 do 85, vanje pa je vključenih okoli 3.800 registriranih članov, kar je še vedno lepa številka. Še največje priznanje je bilo slovenskemu šahu izkazano leta 1998 na kongresu svetovne organizacije Fide v Elisti, ko so mu zaupali organizacijo 35. šahovske olimpijade leta 2002 na Bledu. Po svoje je bilo prelomno tudi leto 1998, ko je Boris Kutin postal predsednik Evropske šahovske zveze (ECU) in s tem prvi Slovenec, ki je postal predsednik kakšne mednarodne športne organizacije. Nekoč je neznani šahist o tej igri izrekel zanimivo misel: »Šahovska partija je lahko raj ali pekel. Toda v tem rajju je včasih hudo in v tem peklu je včasih prijetno.« [D]

Najboljši slovenski veslač **IZTOK ČOP** je v Münchnu osvojil že 15. kolajno na članskih tekmovanjih. Lansko srebro sta tokrat skupaj z **LUKO ŠPIKOM** v dvojnem dvojcu spremeni v zlato in tako postala svetovna prvaka, kar je pred olimpijsko sezono vsekakor lepa napoved.

SLOVENSKI JADRALNI PADALCI v hitrostnih preletih so na četrti tekmi za SP v turškem Kayseriju dosegli izjemen uspeh. Ponovila se je zgodba iz Japonske, le da sta bila tokrat na najvišjih stopničkih Urban in Aljaž Valič pred tretjeuvrščnim Stefanom Wyssom iz Švice.

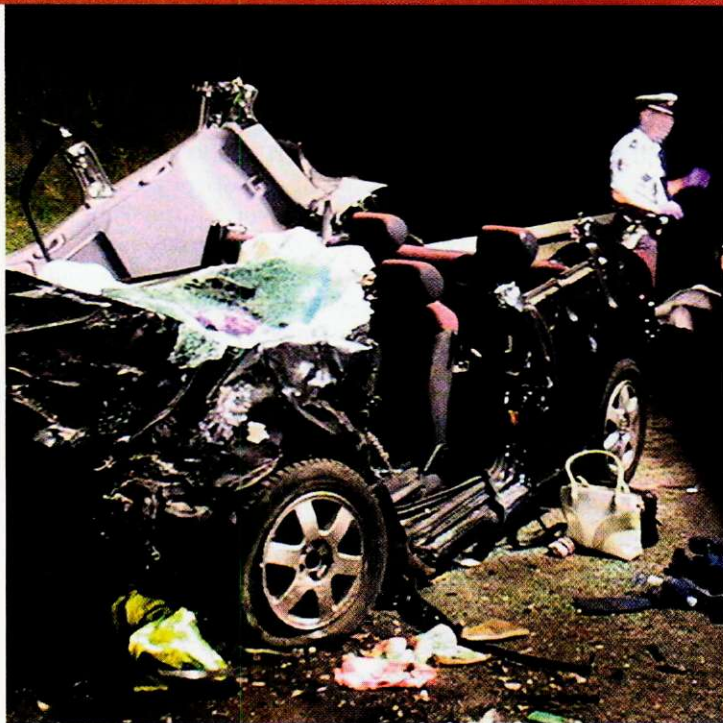
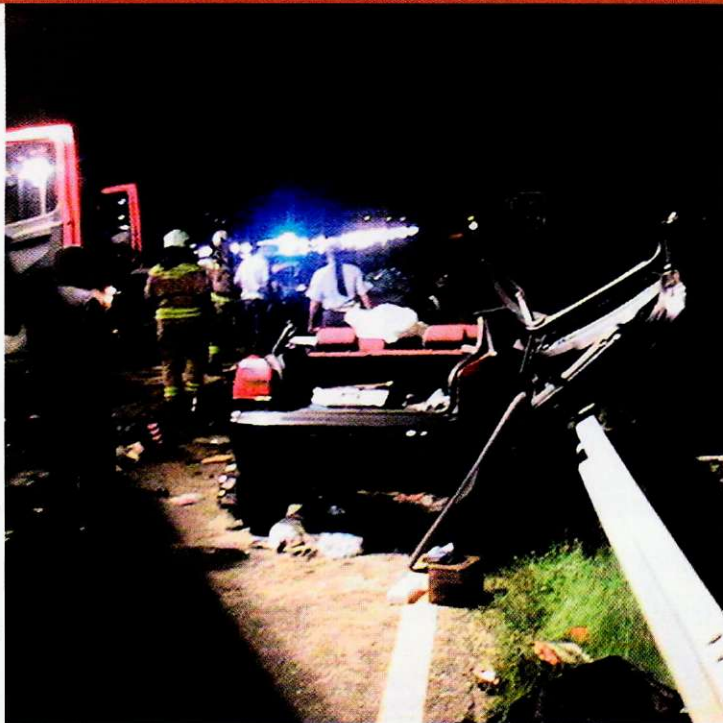

Predrznost in pretkanost

Esad Babačič

Končno je bila enkrat sreča tudi na naši strani, bi lahko dejali po zgodovinski zmagi nad Italijo. Toda ali ni tako, da se sreča izzove?

In to z znanjem, brez katerega sploh ne moreš do takšne peklen-ske končnice. Naši so držali rezultat in ga izpustili, nadzorovali tekmo in jo skoraj izgubili, na koncu pa je odločilo srce, veliko srce Jake Lakoviča. Še prej nas je v tekmi držalo prav tako veliko srce Matjaža Smodiša, s katerim bi Slovenija že imela kolajno z velikih tekmovanj. Jaka je garal, se trudil, imel svetle in temne trenutke, in na koncu potrdil svojo igralsko veličino. Res je, da je bil prav on najbolj potreben takšnega meta, saj je bilo njegovo iskanje več kot očitno. Zdaj gre lahko naprej še bolj pogumno in razbremenjeno, to pa je najboljša popotnica za naše mlado moštvo. Brez zrelega in odločnega Lakoviča bo tako mlada ekipa težko posegla po višjih uvrstitvah. Posebej vesel sem bil Lakovičeve potentnosti v napadu in velike angažiranosti v obrambi. Prav takšne prodore ki mu tokrat niso uspevali v celoti, sem v bližnji preteklosti malce pogrešal. Všeč mi je, da se tokrat ni oziral na posledice in se je ravnal po načelu: ko si v napadu, ne misli na obrambo. S takšno miselnostjo je za seboj potegnil tudi Dragiča in Čapina, ki jima ne manjka napadalnih ambicij. Gre za to, da imamo v tem moštvu nekaj igralcev, ki se ne bojijo hoditi na koš, o čemer smo se lahko prepričali predvsem v prvem polčasu tekme proti Italiji. Seveda je na čelu neustrašnih Smodiš, ki gre na koš brez kančka respekta do kogar koli. Ko so prišli krizni trenutki, je bil seveda on tisti, ki je prijel za žogo in se pognal v meso nasprotnikove obrambe. Prav takšnega igralca smo v preteklosti pogrešali, in zdaj ko ga imamo, lahko upamo tudi na preboj pod sam vrh. Prav zaradi Smodiševe vrnitve in Lakovičeve samozavesti je bila zmaga proti Italiji nekaj najlepšega, kar se je lahko zgodilo. Nekaj besed sem želel nameniti tudi selektorju Pipanu, a se bom tokrat zadržal, saj ne želim kvariti odličnega razpoloženja, ki zdaj vlada v našem taboru. Končno imamo kolektiv, ki ni razdeljen na več frakcij: igralci se očitno odlično razumejo, precej dobro pa se tudi ve, kdo so nosilci igre. Mladi spoštujejo starejše, a se kljub temu ne bojijo odločanja na lastno pest. Predrznost in pretkanost hodita v naši reprezentanci z ramo ob rami. To pa je resnično ubijalska kombinacija. Fantom želim vse dobro, zato se na tem mestu ne bom spuščal v organizacijske zadeve.

V tragediji na ljubljanski obvoznici je umrlo sedem ljudi.

Več strpnosti in previdnosti

Bogdan Sajovic, foto: PU Ljubljana, Bor Slana

Letošnja krvava žetev na naših cestah ne pojenja. Zanj smo najbolj krivi udeleženci v prometu sami, zato bi bilo potrebne več samokontrole. Delno odgovornost zanjo pa nosi tudi minister za promet, ki je pred dnevi odstopil.

Letošnje krvave žetve na naših cestah še kar ni konec. Nismo še pozabili hude prometne nesreče na železniškem prehoju v Cirkovcah, ko je znova počilo. Še mnogo hujše in še z več žrtvami, saj je v nesreči umrlo kar sedem ljudi.

V nedeljskem večeru se je po ljubljanski obvoznici med predoroma Golovec in Strmec peljal 27-letni voznik, državljan Romunije. V njegovem BMW 320 se je stiskala še četverica romunskih državljanov. Na odseku avtoceste, kjer potekajo vzdrževalna dela in je promet omejen s prometno signalizacijo, se je romunski voznik očitno nekoliko zmedel in sprejel usodno odločitev, da bo avtomobil polkrožno obrnil, zato je zapeljal na nasprotni vozni pas. Prav tedaj je nasproti pravilno pripeljal audi A3, ki ga je upravljal 64-letni Ljubljčan. Vozili sta strahovito trčili in se spremenili v kup zveržene pločevine. Na kraju trčenja sta umrla oba voznika in dva potnika v BMW, 21-letnica ter 35-letnik.

Preostale tri udeležence, ki so bili hudo ranjeni, so morali iz razbitih vozil izrezati gasilci, nato pa so vse tri prepeljali v Klinični center v Ljubljani. Na žalost pa so bile rane za vso trojico prehude in tako sta romunska državljana, 42-letna let ženska in 22-letni moški umrla ponoči, medtem ko je sopotnica iz audija, 63-letna Ljubljanka, umrla v zgodnjih jutranjih urah.

Letos več kot 200 mrtvih Zadnje tragedije kažejo, da z var-

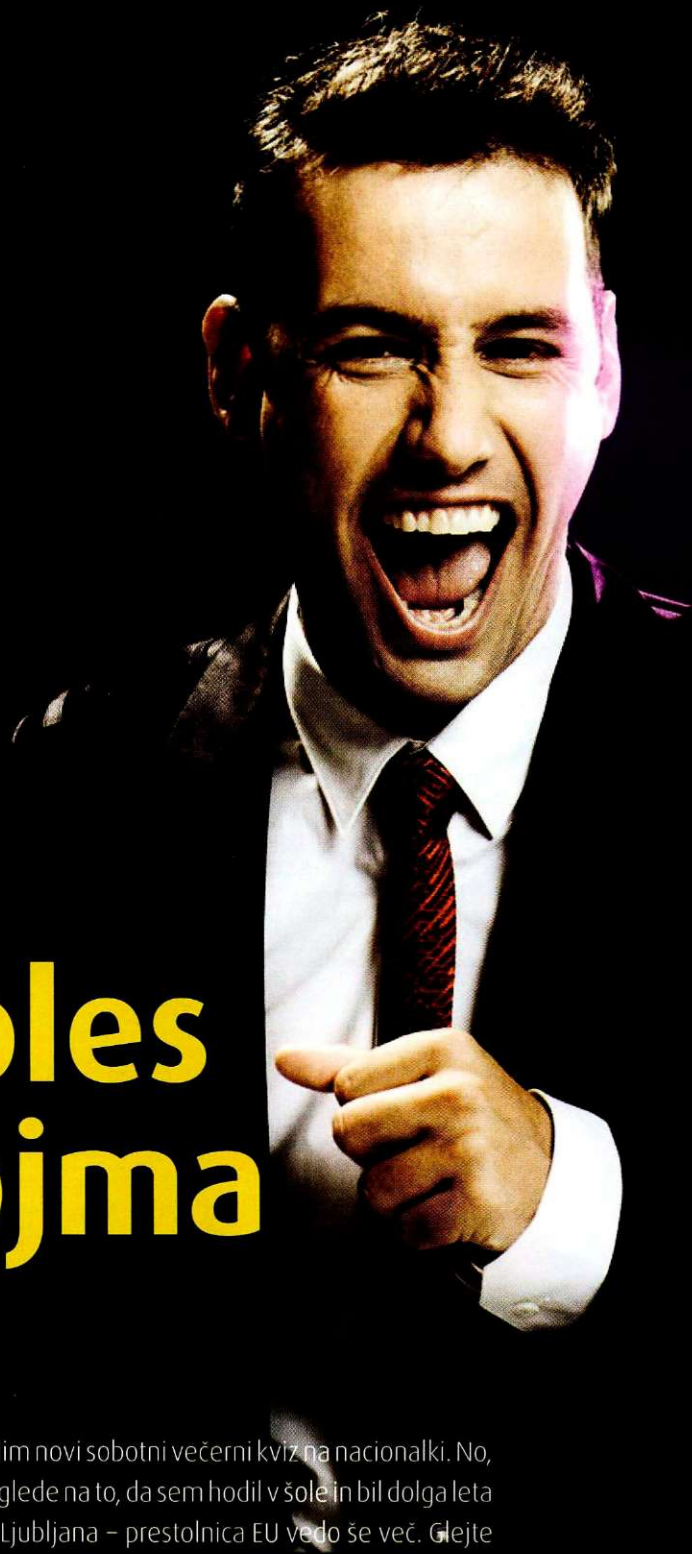
nostjo na slovenskih cestah kljub opozarjanju, preventivnih akcijah in ne tako majhnim zagroženim kaznim očitno ni vse v redu. Kreprok prek dvesto žrtev na naših cestah samo v letošnjem letu je dokaz za to. Najlaže je seveda kriviti pristojnega ministra, kar se je v javnosti tudi zgodilo. Minister za promet in zveze Janez Božič je medtem že odstopil, uradno sicer ne zato, ker bi se čutil krivega za omenjene nesreče, ampak iz drugih razlogov.

A kljub njegovemu odstopu je treba zapisati, da so za cestno morijo, čeprav seveda svoj delež nosijo tudi ministri, birokracija pa tudi policija in cestarji, še vedno najbolj krivi vozniki oziroma udeleženci v prometu. Zaradi njihove nepremišljenosti, napak ali pa tudi objestnosti so naše ceste vse bolj krvave. Upajmo, da bodo zadnje tragedije in vsi mrtvi ter ranjeni vsaj malce pripomogli k temu, da bi se predvsem vozniki zazrli vase ter se v prometu obnašali strpno in odgovorno, in to ne zaradi zagroženih kazni ali strahu pred policijo, ampak zaradi sebe, svojcev in drugih udeležencev v prometu.

Predvsem pa ne smemo pozabiti, da se je pred dnevi začelo novo šolsko leto, zaradi česar se je krepko povečal delež mladih v prometu. Strpno torej, pa ne le v okolici šol, kjer poteka poostren policijski nadzor, in ne le štirinajst dni, kolikor ta traja, ampak na vseh cestah in skozi vse leto, da bi bilo čim manj nepotrebnih tragedij. **D**

Na Darsu se odgovornosti za zadnji nesreči otepajo.

Peter Poles nima pojma o EU

Nekdo mi je napisal vprašanja in odgovore, ker vodim novi sobotni večerni kviz na nacionalki. No, imam ga mogoče nekaj malega - pojma, namreč - glede na to, da sem hodil v šole in bil dolga leta vodič. A videli boste, nekateri nastopajoči v kvizu Ljubljana - prestolnica EU vedo še več. Glejte ga to in vsako soboto - **od 1. septembra do 17. novembra**, takoj po Dnevniku in vremenski napovedi. Ste vi med njimi? Nagradni sklad za zmagovalce kviza je 120 000 evrov, sodelujoče pa čaka še 12 potovanj v eno od prestolnic držav EU, 12 denarnih nagrad po 500 evrov in 12 sezonskih smučarskih vozovnic.

OB 19.55 NA 1. PROGRAMU TV SLOVENIJA

doma, v svetu zabave

 LJUBLJANA
PRESTOLNICA EU

www.rtvsl.si/evropa2007

Dejan in Tjaša

Minulo nedeljo se je na prvem programu televizije Slovenija začela prenovljena nedeljska razvedrilna oddaja NLP, naslednica dobro gledanega Tistega lepega popoldneva. Voditelja sta simpatična Tjaša Železnik in Dejan Pevčević. Oddaja bo poleg že nekaterih starih, uveljavljenih rubrik, ki so jih gledalci vajeni iz TLP, postregla tudi z novimi. Gostje v prvi oddaji so bili ustvarjalci filma Petelinji zajtrk, ki je nastal v koprodukciji s Televizijo Slovenija.

nekoliko drugačen način. Sledijo športne novice, imenovane GreMa se šport, ki jih vodita Mateja Janežič Hemler in Grega Peternel. V rubriki Sveže premierno predstavljajo nov slovenski spot, sledi pa rubrika Jezikamo. V njej Ana Marija Mitić skupaj z gledalci odkriva napake v vsakdanji rabi slovenščine. Marjan Jerman v rubriki Nedeljsko oko še vedno odkriva resnične zgodbe iz slovenskega vsakdanjika, v rubriki GlasNe pa se predstavlja glasbena uspešnica, glas nedelje. Potem je na vrsti rubrika U – rbano, ki govori o kulturi bivanja oz. t. i. lifestyle. Po premoru z britansko humo-

Oddaja obeta veliko zanimivega

NLP

Prva izmed novih rubrik se imenuje Nedeljska misel, v kateri otroci, stari od 4 do 7 let, govorijo o ljubezni, poštenosti, lepoti in dobroti. Sledijo znane rubrike, kot so 5 minut slave, Človeški faktor in Glasbeni dvoboj. V slednjem glasbeniki še vedno tekmujejo med seboj, vendar na

ristično-dokumentarno oddajo in poročili studio obiščejo glavni gostje v rubriki Čas za juice. Anžej Dežan gledalce popelje skozi rubriko Družabna, v kateri so predstavljeni najpomembnejši družabni dogodki tedna. V taksiju z Ano Jud je rubrika, v kateri se Judova pogovarja z znanimi Slovenci, oddaja pa se konča z nastopom zmagovalca glasbenega dvboja.

Daša, Vesna in Suzana

Nov šopek pevk v oddaji Piramida

Oddaja Piramida, ki jo na prvem programu Televizije Slovenija vodi Erika Žnidaršič, ima nov šopek pevk. Novi trio oddaje Piramida sestavljajo Vesna Topolovec, Suzana Savić in Daša Gradišek. Daša je kot pevka leta 2002 zmagala na Orionu, leta 2004 pa na Supernova multitalents, bila je spremljevalni vokal pri Anžetu, Alyi, Vladu Kreslinu, skupini Leeloojama. Je pevka v džezovskih zasedbah, dela pa tudi svojo glasbeno kariero, saj piše besedila in glasbo. Tudi Vesna ima glasbene izkušnje. Sodelovala je v manjši glasbeni skupini in pri snemanjih spremljevalnih vokalov. Je študentka in radijska voditeljica. Suzana se je udeležila različnih karaok (tudi tistih z Dejo Mušič na TV Slovenija), tekmovala je na avdiciji Popstars, zadnjič pa je tekmovala leta 2003 v oddaji Bodi idol in zasedla 3. mesto.

Dekleta so bila izbrana med približno sto pevkami, ki so se prijavile na avdicijo. Prvič so se predstavile v prvi finalni oddaji, v kateri so se pomerili evropsolane Borut Pahor, nekdanja redovnica Vida Žabot in nekdanji tržiški župan Pavel Rupar.

Najboljša varuška

Popkraljica Madonna je dolgo časa iskala varuško, ki bi bila primerna za njenega 23-mesečnega posvojenca Davida Bando. Ko je zmanjkalo kandidatke, je začela iskati med moškimi. Tu pa je imela srečo. Moški, ki bo 24 ur na dan varoval Davida, bo živel z družino v Madonninem razkošnem domu v Londonu. Skrbel bo le za Davida, medtem ko ima Madonnina desetletna hčerka Lourdes svojo varuško. Čeprav bo novi Davidov varuh imel na voljo vse razkošje, ki ga je deležna družina Ciccione, mu je stroga mama postavila zelo trdna pravila. Prepovedala mu je seks v hiši, gledanje televizije ter branje časopisov in revij. V hišo ne bo smel pripeljati prijateljic, ki imajo manj kot trideset let, po telefonu pa bo moral biti na voljo tudi ob prostih dnevih. Uf, kakšna je cena, če želiš paziti Madonnine otroke!

*Za Madonnine otroke
le najboljše*

Turbo Angels na festivalu

Konec avgusta je bil finalni mednarodni večer Ohrid Fest 2007, kjer je Slovenijo zastopala skupina Turbo Angels s skladbo Na Bahame. Skupina je Makedonijo zapustila polna odličnih vtisov, deležni so bili ogromno pozornosti in navdušenja makedonske publike, mediji pa so jih prav tako že 'potegnili' v tamkajšnje časopise in revije. S skladbo Na Bahame so se uvrstili na odlično 8. mesto v konkurenci tridesetih pesmi s celotnega Balkana. Zmagala je velika srbska zvezda Bojana Marović, druge pa so bile zmagovalke Evrovizije Beauty Queens, dekleta, ki so letos maja na Finskem z Marijo Šerifović pele Molitev. Angelčki pravijo, da je uvrstitev na Ohrid Festu odlična popotnica za prijavo na Emo, saj so prav tam dobili idejo za skladbo, s katero se bodo prijavili na omenjeno tekmovanje. Producentska ekipa že pripravlja končno podobo skladbe.

Poskus samomora

Da slava in denar vendarle nista največ vredna, je dokazal ameriški igralec Owen Wilson. Kljub vsemu razkošju, ki mu je na razpolago, si je poskusil vzeti življenje. 38-letni igralec, ki je zaslovel z vlogami v različnih komedijah, si je v svojem stanovanju prerezal žile na levi roki in vzel večjo količino uspavalnih tablet. V mlaki krvi ga je našel član njegove družine in poklical pomoč. Reševalci so Wilsona odpeljali v bolnišnico St.

John v Kaliforniji, nato pa naj bi ga premestili v bolnišnico Beverly Hills' Cedars Sinai. Wilsonu se je stanje na srečo kmalu stabiliziralo in se je po enem tednu vrnil domov. Po besedah prijateljev je še vedno v slabem psihičnem stanju, vendar srečen, ker je živ.

Wilson pravi, da je srečen, ker je živ.

Eden izmed njegovih prijateljev je dejal: „Owen ni dobro in se zaveda dejstva, da je skoraj umrl, vendar je srečen, da ga je brat rešil v zadnjem trenutku. Družina pazi nanj 24 ur na dan.“

Poskus samomora je posebej pretresel njegove igralske kolege. Zdaj naj bi ga obiskovali številni igralci, režiserji in producenti, čeprav zdravniki odsvetujejo daljše pogovore z igralcem. Wilson naj doslej ne bi bil kazal znakov depresije, zato ni znano, zakaj se je odločil za samomor. Nekateri ugibajo, da bi bila lahko v ozadju zasvojenost z mamili.

Stari rokerji so še vedno zaželeni.

Nekaj pod kožo

Za skupino Šank Rock je noro koncertno poletje. Fantje so zadnje mesece preživeli na najpomembnejših festivalskih in drugih koncertnih odrih po Sloveniji. O suverenem rokerskem zvoku njihovega zadnjega albuma Senca sebe se je v poletnih večerih pričalo več deset tisoč obiskovalcev njihovih nastopov. Kakšna evforija je med koncerti skupine

Šank Rock vladala na odru in pod njim, se bodo njihovi feni lahko pričeli ob novem singlu in videospotu za pesem Nekaj pod kožo. Posnetki nastopov, kot je bil na festivalu Pivo in cvetje v Laškem, kjer je z njimi žuralo več kot 40.000 obiskovalcev, govorijo sami zase. Novi singel Nekaj pod kožo je napisal pevec Matjaž Jelen in z njim so zaradi udarne energije tudi začeli koncertne nastope. Gre za osebnoizpovedno besedilo rokerske duše, in če sodimo po odzivih oboževalcev na nastopih, se v njem prepozna mnogo poslušalcev. Skupina Šank Rock se je ob letošnji 25-letnici odločila tudi za poseben poklon oboževalcem in glasbenim kolegom, ki so soustvarjali njihovo zgodbo o uspehu. 29. decembra bodo v Velenju pripravili koncertni spektakel, ki pa ne bo ponudil samo akustičnih užitkov. Izvedeli smo namreč, da člani benda po svojih podstrešjih že zbirajo legendarne pajkice, lasulje in druge rekvizite iz norih osemdesetih.

Presneto nesproščeno

Magični gledalec

Na TV3 se je začel niz oddaj Sproščeno z Marlenno. Težava je le v tem, da je bila prva oddaja presneto nesproščena.

Kot večina drugih državljanov, vsaj tistih, ki imajo to možnost, so se tudi vrli televizijci vrnili z bolj ali manj zasluženega dopusta. Nekatere utečene oddaje se bodo spet zavrtle z novim elanom, druge pa si bodo poskušale šele pridobiti medijsko pozornost. S prvim septembrom so na TV3 začeli z oddajo Sproščeno z Marlenno. Gre za Marlenno, ki je pred časom skupaj s še dvema travestitoma leta 2002 zmaga na slovenskem izboru pesmi za Evrovizijo. Ne po glasovanju publike, ampak po izboru hudo strokovne žirije. No, evrovizijska publika, ki hvala bogu ni imela nad seboj glasu t. i. stroke, je slovenske Sestre postavila na njihovo mesto, se pravi nekam na konec evrovizijske lestvice.

Napoved trdi, da bo v novi sezoni Marlenne v precej bolj prestižni oddaji, kar koli naj bi že to pomenilo, največ pozornosti namenjala iskrivim gostom, zabavi, humorju in glasbi. Bojda ima tudi novega stilista, ki jo je popolnoma stilsko preobrazil. Na zaslonu tega nikakor ni bilo videti, Marlenne je bila bolj ali manj taka kot vedno.

Prva jesenska, resda prostovoljna žrtev Marlenne oddaje je bil pevec Jan Plestenjak, ki letos praznuje petnajstletnico svojega glasbenega ustvarjanja. Očitno si je zamislil, da bi jo dodatno začini z nastopom v omenjeni oddaji. Sicer nisem kakšen poseben ljubitelj Plestenjaka in podobne glasbe, zato ga ne spremljam dnevno in tudi ne vem, v kakšnih oddajah navadno nastopa. Vendar pa se mi zdi, da bi bilo precej bolje, če bi se tej oddaji izognil. Tako mu vsaj ne bi bilo treba poslušati Marlenne in plehkosti in gledati trapaste scene v studiu »tete Tamare«. V modrikasti sobi otroški glasek z otroškimi pomanjševalnicami postavlja vprašanja, kar naj bi bilo menda sila duhovito, a normalen človek se tako ne pogovarja niti z

dveletnikom. No, če je Plestenjaku in drugim gostom všeč, da se z njimi kdo pogovarja kot z dojenčki, potem jim pač je.

Hitro se je videlo, da oddaja, ki ima v naslovu besedo sproščeno, bila pa naj bi še iskriva, zabavna, kratkočasna in nasploh poučna, nikakor ne uspeva v svojem konceptu. Očitno je bila tega mnenja tudi publika, ki je bolj ali manj zabodeno gledala, pa čeprav je bilo med njimi tudi nekaj otrok, a so bili očitno vseeno veliko prestari, da bi bili navdušeni, recimo nad glaskom tete Tamare.

Marlenne se je sicer trudila podžigati publiko s ploskanjem, vzkliki, se razmetavala s »srčki« in »ljubčki«, govoričila v trenutnem mladeniškem slengu »hudo«, »stari« in »kul«, vendar razen medlega odziva ni dosegla ničesar drugega. Vse skupaj je izpadlo pocukrano, plehko in predvsem nesproščeno. In rahlo neprebavljivo za normalen okus.

Voditeljica je bila videti iskrena le med Janovim nastopom, ko je navdušeno ploskala v taktu Plestenjakove popevke, medtem ko so pevčevi štirje mladeniči, kot t. i. back vokali, v taktu migali z ritkami. V celotni oddaji je bila Marlenne le tedaj videti res sproščena. **D**

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Nekatere stvari vam niso všeč in ne boste se mogli izogniti pogovoru. Bodite iskreni do sebe in drugih, pa se bo vse odvijalo tako, kot je najbolj prav. Predvsem pa ne bodite tako radikalni, da se vam ne bodo bali zaupati kožljivih zadev.

Bik
21.4.-21.5.

Počutili se boste kot prerajeni in imeli boste veliko energije za delo in zabavo. Pri svojem delu pa ne bodite naivni, ker vam ne bo koristilo. Sprijaznite se z realnostjo in naredite vse, kar je v vaši moči, za to, da bi se zadeve rešile.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Vaše prizadevanje bo obrodilo sadove, nekdo se bo odločil, da bo z vami preživel več časa kakor doslej. Če imate otroke, posebej šolske, boste imeli veliko opraviti z nakupovanjem vseh potrebnih stvari in knjig.

Rak
22.6.-21.7.

September je za vas lep mesec, saj prav vse oživi in delo se začne na novo. Vrnili ste se z lepim počitnic, vendar vam ne bo niti malo žal, da se je začela vsakdanja gneča. Veselo se boste zapodili na delo in se imeli zelo dobro. Veselite se življenja.

Lev
22.7.-21.8.

Nekoliko brez volje boste in čudili se boste sami sebi, saj običajno razmišljate samo o tem, kako bi se posvetili temu ali onemu opravilu. Izkazalo se bo, da ste samo utrujeni in da vam nič ne manjka. V partnerskem odnosu boste zelo zadovoljni.

Devica
22.8.-21.9.

Če imate otroke, se vam bo zdelo, da se stvari zapletajo. Posebej tisti, ki imate doma najstnike, ki vstopajo v srednjo šolo. Veliko boste razmišljali in se še več pogovarjali. Ugotovili boste, da je problem preprosto rešljiv.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Veliko lepega vas čaka v življenju, posebej še ta teden. Bodite pripravljeni na presenečenja in veliko dela. Razmišljanje o prihodnosti vas ne bo daleč pripeljalo, ker ne boste videli prave poti – kaže, da morate nanjo še malo počakati.

Škorpion
23.10.-21.11.

Depresije prejšnjega tedna bodo pozabljene in šli boste novim zmagam naproti. Tisti, ki ste se odločili za daljše potovanje, boste v mrzličnih pripravah nanj, poleg tega boste imeli vrsto poslovnih srečanj s prijatelji.

Strelec
22.11.-20.12.

Spoznali boste, da bi morali biti veliko aktivnejši, kakor ste. Obremenitev vam ne bo manjkalo, le odločiti se boste morali, kaj je za vas prioriteta. Vse vam bo šlo kot po maslu, če boste le dobro razporedili svoj čas.

Kozorog
21.12.-19.1.

Če živite sami, ker je vsa vaša družina odpotovala po svetu, se posvetite lastni rasti in poskrbite zase in za svoje udobje. Ne bo vam žal, če boste naredili kaj več kot poskus. Preleteli boste vse podatke in se odločili pravilno.

Vodnar
20.1.-18.2.

Ker prihajate v prazno stanovanje, vam bo nekoliko dolgočasno, zato boste vedno z veseljem prišli nazaj domov. Veliko dela vas bo čakalo. V soboto si boste vzeli čas zase in za svoje dejavnosti. Srečali se boste s pomembnimi osebami.

Ribi
19.2.-20.3.

Kaže, da je odločitev, ki ste jo sprejeli, prava, saj vam je zdaj lažje in se počutite res lepo. Pomoč, ki ste jo pričakovali od vseh okoli sebe, bo prišla s čisto druge strani, kakor ste mislili. Kmalu bo vse tako, kot mora biti.

ADRIA

Doma nad oblaki.

Nagradna igra Adrii Airways:
2 x povratna vozovnica!*

Vse Adriine ugodne
ponudbe si lahko
ogledate na www.adria.si
ali
pokličete na 080 13 00.

www.adria.si

*pristojbine niso vključene

SESTAVIL: MIRAN ERCEG		GESLO	DUMASOV MUŠKETIR	POPOLNA ZMAGA PRI TAROKU	JAPONSKA LUKA NA OTOKU HONSU	KNJIŽEVNIK ZAJC	MESTO V IRANU (IZ CRK RANA)
ŠEGA, OBICAJ							
GOROVJE V MJANMARU							
GRM ZA ŽIVO MEJO, LIGUSTER							
NEPRO- FESIONALC							
PEVKA MAVRICEVA						DNEVNI METULJ	SLOVENSKA OPERNA PEVKA (ONDINA)
DEBELEJŠA PALICA							
PTIČ PEVEC				STARO- RIMSKI PESNIK	LIDIJA OSTERC		
DOLGO TRPLJENJE					ŽENSKO IME		
KRAJ V ROMUNJI (IZ CRK TALI)		KOVANJE		LETNI POSEK GOZDA			
PLANINEC				MUSLIMANSKA USTANOVA			
SLOVENSKI PESNIK (PETER)							
PRITOK RENA			TASSOVA PASTIRSKA IGRA				
KRAJ PRI OPATIJ							
			JEZIKOSLOVEC NAHTIGAL				NEKDANJA PAPEŽEVA KRONA
			IRIDIJ		ŽOGA Z IGRIŠČA		
			POKRAJINA NA IZ ARABIJE		REKA MEUSE		
KOŠARKAR LORBEK						IRINA IONESCO	
REKA AARE (KRAJSE)						ŽELEZOV OKSID	
LJUBIMEC GALATEJE			CILJ STRELCEV				
NATRIJ			MITO TREFALT				
		AMERIŠKI PEVEC MORRISON		FRANCOSKI PISATELJ (EMILE)			
SATIRIK BUCHWALD				PLAVALKA ISAKOVIČEVA			

Rešitev prejšnje križanke

GABIN, OTINEK, ROLETA,
ENOSED, NO, AKI,
AJN, MALAJA, NI, TAT,
STANISLAVA, KRI, TEST,
KATRAN, HS, ANTIKA,
ASTENIK, TOPOR, SN, COMO,
KAVALIR, IR, DEV, OTIS,
DIRKA, IDI, DOCA, AMI,
JELEN, ARAT, AŽ, AROSA

Nagrajenca 34. številke

1. nagrada:

MARTIN KORBER

Orova vas 7, 3313 Polzela

2. nagrada:

MARIJA KOPORC

Zaboršt 11/a, 1296 Šentvid pri Stični

Dobitnikoma čestitamo in ju hkrati prosimo,
da nam pošljeta svojo davčno številko.

Nagradi

- 1. nagrada:** povratna letalska vozovnica na *Adriini*
redni liniji Ljubljana–London
- 2. nagrada:** povratna letalska vozovnica na *Adriini*
redni liniji Ljubljana–Pariz

Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani www.demokracija.si.

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 13. 9. 2007
pošljite na naš naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,**
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

➤ **3.9.1869** se je v Ljubljani rodil kemik in zdravnik, edini znanstvenik slovenskega rodu, ki je prejel Nobelovo nagrado, Fridrik Pregl.

➤ **3.9.1966** je Društvo slovenskih izobražencev v Trstu v vasi Draga pod Bazovico prvič organiziralo dvodnevne študijske dneve.

➤ **4.9.1824** se je rodil avstrijski skladatelj Anton Bruckner.

➤ **4.9.1844** so v Bleiweisovih Novicah prvič imenovali Ljubljano za glavno mesto Slovenije.

➤ **4.9.1992** so v Sofiji na 7 let zapora obsodili nakdanjega prvega sekretarja KP in predsednika Bolgarije Todorja Živkova.

➤ **5.9.1733** se je rodil nemški pesnik Christoph Martin Wieland. Rekel je: »Bogovi so pogosto samo lutke v rokah svojih svečnikov.«

➤ **5.9.1844** so v Ljubljani ustanovili Historično društvo za Kranjsko.

➤ **6.9.1766** se je rodil angleški kemik in fizik John Dalton. Bil je utemeljitelj atomske teorije materije in jo prvi postavil na eksperimentalno podlago.

➤ **6.9.1953** je imel Tito na Okroglici pred okoli 400.000 ljudmi izredno oster govor ob zaostitvi jugoslovansko-italijanskih odnosov zaradi Trsta. Po Sloveniji so se vrstile demonstracije z vzkliki »Trst, Gorica, naša je pravica«, »Življenje damo, Trsta ne damo« in podobno. S podpisom Londonškega memoranduma 5. oktobra 1954 so Trst dobili Italijani.

➤ **7.9.1866** se je rodil francoski pisatelj Tristan Bernard. Nekoč mu je pri kosilu po tiskovni konferenci novinarka rekla: »Pozabite, da sem ženska; ravnajte z mano, kot bi ravnali z mojim moškim kolegom.« Bernard jo je potrepal po ramenu in ji rekel: »Grevia scat!«

➤ **7.9.1818** se je rodil pisatelj, skladatelj in politik Miroslav Vilhar. Nekatere njegove pesmi, npr. Na jezeru bliz Triglava, Lipa zelena je in Zagorski zvonovi, so ponarodele.

➤ **7.9.1848** so na Dunaju sprejeli zakon o zemljiški odvezi. Z njim so odpravili tlačanstvo tudi na naših tleh.

➤ **7.9.1991** se je začela v Haagu mirovna konferenca o Jugoslaviji.

➤ **8.9.1990** se je začelo razmeščanje in prevažanje orožja in streliva iz Gotenice za potrebe Manevrske strukture narodne zaščite. Akcija je trajala do 21. septembra.

➤ **9.9.1828** se je rodil ruski pisatelj Lev Nikolajevič Tolstoj. Rekel je: »Ne poslušajte tistih, ki govorijo slabo o drugih in dobro o vas.«

➤ **9.9.1943** po kapitulaciji Italije so ponoči v Ljubljano vkorakali Nemci.

POGLED NAZAJ (OD 3. 9. DO 10. 9.)

Kraljevina Brazilija

7. septembra 1822 je postala Brazilija neodvisna kraljevina. Za kralja se je oklical Pedro I., sin portugalskega kralja Ivana VI., ki je bil v Braziliji portugalski regent. Prevrat je izpeljal brez prelivanja krvi. Neodvisna kraljevina je nehala obstajati leta 1889, ko je odstopil njegov sin Pedro II., leta 1891 pa je postala Brazilija republika z zvezno ustavo.

Brazilijo je po naključju odkril portugalski pomorščak Pedro Alvares Cabral leta 1500 na poti v Indijo. Portugalci so bili razočarani nad odkritjem, ker na tisoč kilometrov dolgi obali niso odkrili niti nahajališč zlata niti Inkov ali njihove civilizacije in bogastva, ampak samo redke siromašne domačine. Brazilija je dobila ime po drevesu pau-brazil, iz katerega so pridobivali barve za blago. Ko so jo začeli leta 1532 naseljevati Portugalci, so bile barve najvrednejše, kar je prihajalo iz kolonije na Portugalsko. Ker so bili domačini nezmožni za težka dela, so Portugalci začeli voziti sužnje iz Afrike.

Slomšek in Prešeren

Na prvi gledališki predstavi sezone v Ljubljani sta se **5. septembra 1837** srečala takratni celovski spiritual Anton Martin Slomšek in pesnik France Prešeren. Prešeren je bodočemu lavantinsko-mariborskemu škofu »zagrozil«, da ga bo zatožil pri ljubljanskemu kanoniku Pavšku. Slomšek se je izgovoril na »olajševalno okoliščino«, saj je bil med občinstvom še en duhovnik. Toda tudi ta je prihajal iz lavantinske škofije ... Po predstavi je Prešeren Slomška pospremil k večerji, saj sta

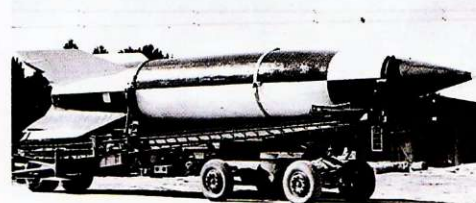

bila znanca in nekdanj tudi sošolca. Ob slovesu mu je izročil precej neprizanesljiv epigram: »Ker stara para zlomek devištva preveč vzela, / je mlajši njega, Zlomšek, prodajata ga začel.« Slomšek je namreč izdal knjigo o krščanskem devištvu.

Podobno besedno igro na Slomškov račun je pesnik uporabil tudi v epigramu, ki je nastal, ko je Slomšek postal lavantinski škof: »Nekdaj je zlomek bil hudič, je zlomek bil hudiček, / zdaj Zlomšek je postal na Štajerskem – škofiček!« Med obema velikima možema zaradi tega ni prišlo do zamere.

Rakete nad mesti

Nemci so **6. septembra 1944** izstrelili na Pariz prvo raketo V-2, ki so jo uporabili v boju. Čez dva dni so izstrelili prvo od tisočih tudi na London. Prednica sodobnih balističnih izstrelkov je bila nemška enostopenjska raketa V-2, ki je za gorivo uporabljala mešanico utekočinjenega kisika in etilnega alkohola. Njen domet je bil največ 200 milj. Največja težava, s katero so se spopadali načrtovalci V-2, je bila,

kako doseči čim večji domet. Raketa V-2 je bila namreč s svojimi dvanajstimi tonami pretežka, zato na rampi nikakor ni mogla doseči zadostne hitrosti za dvig in horizontalni polet.

Do konca druge svetovne vojne je na cilje v nasprotnikovem zaledju poletelo približno 4.000 raket V-2, ki so jih izstrelili iz mobilnih izstrelišč. Februarja in marca 1945 so jih vsak teden izstrelili približno šestdeset. Ob vsaki izstrelitvi so ubile povprečno pet ljudi. Proti raketam V-2 ni bilo prave obrambe, saj jih ni bilo mogoče prestreči z letali, ker pa so bile hitrejšje od zvoka, so nad tarčo priletele nepričakovano. Edini učinkovit način boja proti njim je bilo uničevanje njihovih izstrelišč.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

2003

Naslovka št. 34/44

Žrtve frankolovskih partizanov (3)

Netočnosti in zavajanja pisanja Janeza Černeja v reviji Demokracija.

Demokracija je v št. 34 z dne 21. 8. 2003 objavila članek raziskovalca Janeza Černeja z naslovom *Žrtve frankolovskih partizanov* (1. del), v št. 35 z dne 28. 8. 2003 pa je objavila 2. del z naslovom *Grob na Straži* (2. del).

Bistvo prvega dela je, citiram Demokracijo: »Dragica Šibanc je bila lepo dekle, stara je bila 22 let in v šestem mesecu nosečnost, ko jo je skupina partizanov odvedla z doma v Belem potoku pri Frankolovem. Ves teden so jo posiljevali na kmetiji Ravnak pod Kiselico, potem so jo ubili in zagrebli na Straži nad Frankolovim«.

Po pripovedovanju g. Štefke, sestre Dragice Šibanc, je bila septembra 1944 Dragica Šibanc doma na dopustu, ko so ponjo prišli partizani. Med njimi naj bi bil tudi moj oče, pokojni Rudi Selčan. Dejstvo je, da se je zgodil grozovit umor.

Dejstvo pa je tudi, da takrat Rudi Selčan ni bil na terenu, ampak je bil zaprt v nemških zaporih. Obstajajo dokazna gradiva tudi iz zloglasnega Celjskega piskra.

V Demokraciji piše, da je umor ukazala partizanka Slavica Gorenjšek (lahko so predvidevanja?). Kdo je bil izvajalec, se točno ne ve, saj od živčih tega nihče ne ve ali noče vedeti.

Ob tej priložnosti pozivamo še živečo partizanko Slavico Gorenjšek (dekliški priimek), ki živi nekje v Ljubljani, naj se oglasi in objavi pravo resnico.

Edina prava dejstva in edina resnica do sedaj so dokumenti in pričevanja našega očeta Rudija Selčana in njegovih sorbcev.

Rudi je stopil v obvezno nemško osnovno šolo na Frankolovem. Že leta 1943 je prišel v spor z nemškimi učitelji, kajti šola je delovala pod nemško okupacijo. Zaradi nasilnega ponemčevanja se je stepel z učiteljem, ki je bil član Hitlerjeve mladine.

Leta 1943 so začele delovati kurirske postaje in pri tem je sodeloval tudi Rudi. Prihod enot Pohorskega bataljona je 16-letnega Rudija spodbudil, da je aprila 1943 stopil v Zidanškovo brigado. V brigadi je zbolel. Po treh mesecih sodelovanja so ga partizani zaradi bolezni poslali domov.

Rudi Selčan je moral še isti dan, 31. 7. 1944, na ukaz znanega frankolovskega partizana Valdija Borovnika iti v izvidnico na Frankolovo.

1. avgusta 1944 je padel v nemilost gestapa. Istega dne so ga Nemci aretirali kot civilista.

V zaporu v Celjskem piskru je bil kakšnih 14 dni, nato v Mariboru približno 14 dni, od tam so ga odpeljali v zapore na Dunaj. Z Dunaja so ga po nekaj dneh odpeljali v zapore v Prago,

Dresden in v taborišče Muhlberg pri Elbi, Stalag 4B. Rudi Selčan je v zaporih in taboriščih preživel več kot 10 mesecev hudega trpljenja in mučenja.

Taboriščnike so po vojni osvobodili borci Rdeče armade in jim omogočili vrnitev domov.

Oče se je vrnil iz taborišča 20. 5. 1945 in moral nadaljevati s služenjem vojske v JLA.

O zgornjem pričevanju obstajajo dokumenti. Iz njih je razvidno, da je bil Rudi Selčan v času grozodejstva nad Dragico Šibanc v zaporu. Poskusili bomo poiskati dokumente še iz slovenskih zaporov – Celjskega piskra.

Bralce Demokracije in njeno uredništvo prosimo, da sprejmeta resnico o mojem očetu in da zbrišeta sledove suma. Grozote vojne so še vedno zelo sveže in prehude, da bi lahko naša družina prenašala tako velike neresnice. Bralce prosimo za razumevanje.

Danijel Selčan,
družina Selčan, Stranice

Predsedniški kandidati

Verjamem, da je g. Lojze Peterle edini predsedniški kandidat, ki nas lahko reši tega nesrečnega komunizma. Dovolj sem stara, da vem, kaj so počenjali komunisti. Predstavnik DeSUS g. Žnidaršič pravi, da se zavzema za upokoje, medtem ko sama menim, da se zavzema za svoj žep. Vse države so obsodile zločince, pri nas pa še kar mirno uživajo tako Ribičič kot Kučan, Stanovnik, Potrč in drugi, da o izpadih Drnovška ne govorimo. Še vedno proslavljajo Dražgoše, Pohorje, zločine, ki so jih sami storili. Vsi se spravljajo le na g. Janšo in na problem prisluškovanja, ki so ga bili sami najbolj vešč. Problema Ciganov sami niso rešili, Janševa vlada bi ga seveda morala čez noč. Kučan in drugi ne znajo drugega kot na-

padati Cerkev, čeprav vsi vemo, da je v vsem le malo resnice.

Programov naše televizije skorajda ne gledam več. Skoraj tri mesece sem bila pri hčerki v Nemčiji. Hči je delala 32 let, dokler ni zbolela, mož pa 35 let. Vse življenje sta si malico nosila od doma, pri nas pa delavci zahtevajo nemogoče stvari. Predsednik največjega sindikata ne dela za delavce, njemu gre za njegovo bajno plačo. Ljudje se pritožujejo nad dr. Bručanom, vse maslo pa izvira iz Kebrovih časov. Borut Pahor se ravna po vetru, včasih se dobrika predsedniku vlade, drugič pa bi mu zasadil nož v hrbet. Še to! Dokler bodo na sodišču takšni ljudje, kot je Ribičič, in dokler bodo ljudje bolj verjeli Gabrovemu ministrovanju kot Zverovemu, pri nas ne bo drugače.

Angela Ošlaj,
Križevci pri Ljutomeru

Gre za slovensko ozemlje ali za slivovko?

Po dolgem času sem 18. avgusta zvečer gledala TV Dnevnik. Nič novega. Zbodla pa me je izjava Boruta Pahorja. Nekako takole je rekel (upam da le svoje mnenje o arbitraži za mejo s Hrvaško): Če bo sodišče pravično, ne bo dobro za Slovenijo! Takih besed se znebi politik, ki mu diplomacija ne bi smela biti tuja!

Nekoč je neka ženska kupovala slivovko. Prodajalec je povedal ceno, stranka pa: »Če bi bila res prava slivovka, bi bila toliko.« »No, pa toliko!« Ženska je plačala slivovko, ki si jo je sama podražila. Slovensko ozemlje pa ne bi smelo biti predmet barantanja takih amaterjev.

In gospod Bajuk, se spominjate iz šolskih dni pesmi, ko si je fant zaželel možnjo, ki se ne bi spraznila, in je vseskozi kvartopiril; drugi čašo, ki se ne bi spraznila, ▶

► in je polegal po jarkih; tretji je vstajal ob zori, ko pa se je vračal domov, si je veselo zapel. Edino ti-sto prinaša veselje, kar si pridobiš s trdom. Volivci upamo, da bo v tem primeru zmagala modrost.

Marica Marolt, Velike Bloke

Bo Slovenija postala zabavišni park?

Kdo se ne bi rad zabaval? Poka-žite mi ga! Posebno če se zabava na tuj račun. Slovenec ne bi bil Slovenec, če ne bi tega izkoristil. Posebno v zadnjem času, ko je vedno več priložnosti za to. Res je, da še pred nedavnim ni bilo tako! Slovenec je vedel, da mora delati, če hoče pošteno preživeti družino, ki jo je navadno imel. Ni se bal napora. Veljal je za pri-dnega, podjetnega ter predvsem poštenega in zaupanja vrednega človeka. Seveda so bile tudi iz-jeme, ko so nekateri živeli na tuj račun, in to se v zadnjem času nevarno stopnjuje. Tu ne gre več za posameznika, marveč za velik projekt, ki bo prinašal milijone, hkrati pa gojil lenuhe in korist-

lovce. Država bo od tega imela menda ogromno korist. Vsaj tako predvideva. Kje pa bo vidna ta korist? V katero vrečo bo šel ves ta dobiček?

Psi lajajo, karavana gre dalje ... Sprašujem se, odkod Slovincem taka podjetnost, da bi na račun malega, naivnega človeka, tako rekoč sobrata, privolili v tako nizkotno kupčijo, kot je igralnica v Gorici. Nimajo še dosti dokazov, da je tak način razmišljanja poniževalen za kulturnega človeka, ki kaj da nase in na svoj na-rod. Nima toliko pameti in pošte-

nosti, da bi zavaroval svoje ljudi pred podlo vmeno po bogatenju na tuj račun. Ali je Slovenec res rojen hlapec in ga ni izučilo toli-ko let pod tujo vladavino? Ne zna izrabiti svobode, da bi pošteno zadihal, in išče, komu se bo spet, in to za denar, podredil?

Psi lajajo, karavana gre dalje ... Res je veliko vprašanje, ali bodo odgovorni za to pogubno investicijo prisluhnili ljudem in njihovim upravičenim razlogom proti igralnici in vsemu druge-mu balastu, s katerim pošteni in delavni ljudje nimajo kaj početi. Ne samo to! To je razdiralna zadeva, ki bo imela uničevalni vpliv daleč naokoli.

Mar Slovenci res ne moremo živeti drugače? Pošteno in delav-no? Samo v tem je prihodnost! Premalo nas je, da bi med ljudmi delali poskuse, koliko so imuni za taka početja. Sicer pa – naj od-loča večina ljudi, ki bodo s tem najbolj prizadeti. Saj smo menda v demokraciji.

Cilka Avsenik, Jesenice

Visoka inflacija

Kdo je kriv za visoko inflacijo, ki nas je presenetila? V prvi vrsti trgovci in drugi pohlepneži, ki nimajo dna in ne bi imeli dovolj niti v primeru, če bi imeli denar vsega sveta. Pri tem pa ga skopuško varujejo in ga z nikomer niso pripravljeni deliti. Še branjevci na tržnici so podražili svoje blago za najmanj sto odstotkov. Pri tem pa prodajajo iz integrirane pride-lave: na primer paradižnik, ki še po enem mesecu ne zgine. Sadje, ki je brez okusa, ker še ne zrele-ga potrgajo, in mrtvo zelenjavo, vzgojeno z umetnimi gnojili v rastlinjaku, brez sonca, ki bi ji da-

jal moč. Vsi ti brezvestneži se ne zavedajo, da več kot »nažreti se« vsega človek ne more. Po smrti s sabo »v pekel« pa tudi ne bodo mogli vzeti ničesar.

Poleg trgovcev smo za inflaci-jo odgovorni tudi potrošniki, ki požrešno na veliko in nekritično kupujemo vse, kar se nam zdi dobro ali se »lepo sveti«, četudi je natrpano s strupi in konzervan-si, od katerih so nekateri smrtno nevarni. Vse to zbašemo v naša uboga telesa. Ni čudno, da so že nekateri otroci predebili. Po uli-cah pa se valijo predvsem ženske, mlade, sicer skrbno naličene, kot tridelne omare. Pri vsem tem se sprašujemo, zakaj je toliko ljudi bolnih, zakaj so polni zdravstveni domovi in bolnišnice in zakaj se za donosen zdravniški poklic od-ločajo ljudje, ki nimajo ne sočutja ne odgovornosti.

Mihaela Afner, Celje

Adijo, cigaretni dim

Pred kratkim je državni zbor sprejel dopolnitev zakona o upo-rabi tobačnih izdelkov, v kate-rem prepoveduje kajenje v vseh zaprtih javnih prostorih. Zakon je začel veljati 1. avgusta 2007. Nekadilci smo hvaležni ministru za zdravje dr. Andreju Bručanu, da je v razmeroma kratkem času pripravil dopolnitev zakona, ki bo olajšal marsikatero bolečino pasivnim kadilcem, znižal stroške zdravljenja obolelim zaradi posledic cigaretnega dima, pose-bej pa tisočem preprečil predča-sno smrt. Nekadilci smo hvaležni poslancem vladajoče koalicije, da so pokazali civilizacijsko držo in presodili upravičenost tega ukre-pa. S tem bomo lahko tudi neka-dilci enakopravno sedeli v javnih

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

Vsako jutro ob 7:15 vas na pot pospremi Jure Sešek v otroških minutkah Bim-bam-bom na Radiu Ognjišče.

Šolarji in vrtičkarji, počitnic je konec!
Želimo vam pogumen začetek in previdno na cestah!

lokalih v čistem zraku, kar nam zagotavlja ustava. Ob razglasitvi pozitivnega izida glasovanja o tej noveli so si poslanci opozicije prižgali cigareto in s tem pokazali svojo necivilizacijsko vzgojo.

Nekadilci pa se veselimo in smo ponosni na to, da se počasi približujemo kulturi evropskih narodov, ki so te razlike že odpravili.

Hvala bogu, da nam v prihodnje ne bo več treba zračiti zasmrjenih oblačil po prihodu iz lokalov, hkrati pa bomo odslej z veseljem pogostejše zahajali vanje, saj tam ne bomo več zdravstveno ogroženi.

Alojz Senekovič, Maribor

Hipokrizija in neodgovorna dvoličnost

Pridružujem se mnenju varuhinje človekovih pravic, ko opozarja na pravno odgovornost novinarjev in medijev, da spoštujejo etične standarde in spoštovanje osebnega dostojanstva prizadetih državljanov; še posebej otrok in oseb z motnjami v telesnem ali duševnem razvoju. Kakšna hipokrizija in dvoličen odnos varuhinje, ko pa izkušnje nekaterih pobudnikov za varovanje človekovih pravic v RS še letos kažejo eklatantno teptanje načel o varovanju pravic nekaterim državljanom. In to predvsem tistim, ki jih vodja pisarne varuhinje prešteje in postavi v kot, češ: »Vas je dovolj in se sami branite.« In ko si ta posameznik domišlja, naj bi bil urad odgovoren za vse, ki zaznajo kršenje človekovih pravic, doživi sprenevanje, neodgovornost. Ko dokaže, da so milo rečeno dvojni vatli, se obrne na Urad za

enake možnosti. Varuhinja urbi et orbi razglasi svojo veliko neodvisnost, češ da sama razvršča in prešteva pobudnike, se javno razglasi za absolutno moralno avtoriteto in protioblast. In bog ne daj, da bi državljani seznanili državne organe in odgovorne za spoštovanje človekovih pravic v pravni in demokratični Sloveniji. Potem tvegate, da vas Zdenka Čebašek Travnik javno razglasi za »težavno« stranko, pri kateri se zaznava nagnjenost k črnogledosti, iskanju grešnega kozla za vaše osebne stiske, nezadovoljstvo ali celo preganjanje pred domnevnimi zarotami, korupcijo ipd. Varuhinja človekovih pravic na daljavo in po telepatiki metodi piše zdravniške izvide, pošilja državljane k psihiatrom, državnim organom pa posreduje psihofizične karakteristike. Pobudnik in državljan, ki zazna kršenje človekovih pravic in od urada zahteva odziv, tvega obtožbo o klevetah. To je dvolična odgovornost absolutne protioblasti v Sloveniji; ti, državljaneček, pa brž k psihiatru in odvetniku, če si domišljaš, da ti ustava in deklaracije o človekovih pravicah priznavajo tudi človeško čast in dostojanstvo. Ko beremo v medijih o ogroženosti avtoritete in samostojnosti Urada varuha v RS, se sprašujem o odgovornosti in etiki do tistega posameznika, ki je od začetka stigmatiziran in neobravnava ter s strani urada razglašen za duševno bolnega in zaznamovanega s preganjanjem. Kje je tu spoštovanje etičnih standardov, pravica državljanov do varovanja njegove zasebnosti, ko varuhinja javno diskreditira pobudnika in ga žali s psihofizičnimi karakteristikami? V takih in podobnih primerih, ko varuhinja zlorablja življenjske zgodbe in njihove akterje spreminja v objekt zdravstvenih obravnav, se upravičeno postavljajo vprašanja o spoštovanju osebnega dostojanstva tudi spodaj podpisanega. In ne nazadnje, ali si državljani in državljanke ne zaslužimo varuha, ki bo svoje odgovorno poslanstvo opravljal brez izključevanja in stigmatizacije posameznikov, ki bo zavezan etični odgovornosti do sleherne pobude in zaznave kršnje človekovih pravic?

Drago Vogrinčič, Cankova

Kaj pa osebna odgovornost?

Marija Vodišek

Od tragične nesreče na nivojskem ali ravninskem prehodu navadne ceste z železnico v Cirkovcah je minilo že nekaj dni. V tem času je bilo o nesreči napisanega in povedanega že veliko, morda celo preveč. Noben medij, ne pišoč ne avdio-video, pa se ni dotaknil pravega vzroka nesreče. Nivojski prehod lokalne ceste z železnico je po mednarodnih predpisih opremljen z znakom STOP, kar pomeni STOJ, in z Andrejevim križem, ki še dodatno opozarja voznike, da je tu nezavarovan železniški prehod. Odgovoren voznik mora spoštovati prometne znake. Velika večina pa jih na žalost ne. Zato je protest Civilne iniciative v Cirkovcah neupravičen in napačno usmerjen. Jasno je, da branijo sebe. Je kdaj ta Civilna iniciativa, potem ko se je na tem prehodu zgodilo že več nesreč, poučila svoje krajane, da se morajo ravnati po prometnih znakih? Vprašanje je, koliko jih sami poznajo. Razrešitev Rajka Satlerja je samo potuha kršilec. Vsi še »giblivi« prebivalci Slovenije se sleherni dan srečujemo z očitnimi kršitvami temeljnih prometnih predpisov. To se dogaja v mestih, to se morda še bolj dogaja na deželi, saj je tam samo »njihovo ozemlje«. Cestnoprometni predpisi so zanje samo ovira, in ker policije ni blizu, jih vsi po vrsti brezbrizno kršijo, ko pa pride do nesreče, so krivi vsi drugi, le oni ne. Pred leti sem se z znanecem vračala s Ptuja. Pred postajo Pragersko je bila spuščena zapornica. Znanec je avto ustavil pred zapornico, toda razen še enega vozila za nama so si vsi drugi »domači« veselo utirali pot mimo zapornic. Videti je bilo, da je to ustaljena bližnjica ne le za pešce, temveč tudi za vozila. Na semaforiziranih križiščih in prehodih za pešce se vedno zgodi, da najmanj en voznik prevozi rdečo luč, ne meneč se za pešce in za voznike, ki se jim prižge zelena luč. To se dogaja na vseh križiščih in prehodih, in dokler bo tako, bomo imeli vsako leto več smrtnih žrtev. Kaj pomagajo vse kresničke in varovalne čelade, če so naše ceste poligoni za brezvestneže, ki jim ni mar za izgubljena človeška življenja. Glede blejskega dogovora med slovenskim in hrvaškim premierjem v zvezi z dolgoletnim odlašanjem reševanja mejnih vprašanj je že samo dejstvo, da se bodo o tem začeli pogovori pred mednarodnimi arbitri, doslej največji uspeh. Pričakovati je bilo, da bodo nekatere opozicijske stranke po medsebojnem dogovoru zavirale kakršen koli dogovor, da pa koalicijska SLS pravi, da se nam nikamor ne mudi, je vrhunec sprenevedanja. Njim pa se je pred tremi leti tako mudilo, da so kar mejnike premikali. To je njihova »ljudska« kuhinja, v kateri sta glavna kuharja Marjan Podobnik in Danijel Starman. Presenečenje ali pa tudi ne je javna izjava predsednika borčevske organizacije Janeza Stanovnika, da odrekajo podporo predsedniškemu kandidatu Danilu Türku zaradi njegovih »napačnih« razlag povojnih zločinskih dogodkov, o katerih do pred kratkim baje Stanovnik ni nič vedel. Upajmo, da se Türk za svoje izrečeno mnenje, ki je pravilno, ne bo preveč pokesal, lahko pa je vesel, da so tisti zločinski časi za vselej mimo, sicer bi bil takoj »primerno« kaznovan in se ne bi utegnil pokesati!

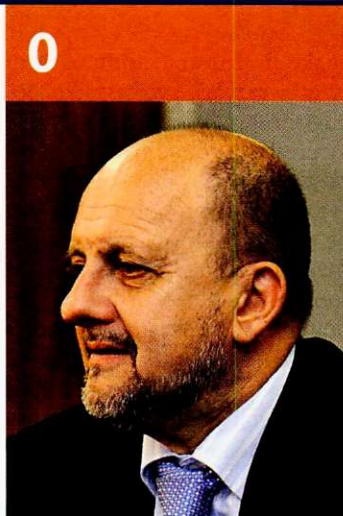
88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
† 05 38 11 674

Politični semafor

Luknjasti žepi Prvi mož komisije za preprečevanje korupcije Drago Kos po službeni dolžnosti skrbno preverja finance marsikaterega Slovenca. V lastni komisiji pa se ni izkazal kot »dober gospodar«. Komisiji bo namreč po izplačilu septembrskih plač zmanjkalo sredstev za delovanje. Zato Kos prosi ministrstvo za finance za dodatnih 95.000 evrov. Po njegovo je razlog za finančno stisko zmanjšanje sredstev, ki jih je komisiji odobril parlament.

Borec za mejo Prvak SNS in predsedniški kandidat Zmago Jelinčič Plemeniti je s svojo poslansko skupino pripravil zahtevo za sklic izredne seje DZ, k njenemu podpisu pa je povabil predstavnike vseh strank. Na seji naj bi oblikovali strategijo reševanja odprtih vprašanj z južno sosedo. Poleg znanih vprašanj v SNS opozarjajo na konfiskacijo slovenske imovine in finančna povračila Sloveniji za Istrske železnice in letališče v Pulju.

Skrbi za begunce Čeprav notranjega ministra Dragutina Mateja v opoziciji radi naslikajo kot nestrpežna (spomnimo se primera Strojana), dejstva govorijo drugače. Prejšnji teden je Mate v Mariboru odprl t. i. integracijsko hišo, ki bo s prehodnim bivanjem beguncem olajšala prehod v samostojno življenje in družbeno integracijo. Mariborska integracijska hiša, ki sledi maja odprti podobni ustanovi v Ljubljani, bo omogočila nastanitev do 45 osebam.

Avtsajderka med kandidati

Elena Pečarič je posebnost med letošnjimi kandidati za predsednika republike. S politiko se poklicno ni nikoli ukvarjala, je ženska (kar je za slovenske volilne navade že samo po sebi prej izjema kot pravilo) in hendikepirana oseba. Podpora njeni kandidaturi sta prejšnji teden izrazila dolgoletni član LDS in zdaj samostojni poslanec Slavko Gaber ter poslanec italijanske narodnosti Roberto Battelli, pridružila pa se jima je tudi poslanka Majda Širca.

V preteklosti je Pečaričeva opozorila nase kot predsednica YHD – Društva za teorijo in kulturo hendikepa. Leta 2005 je društvo pripravilo proteste pred parlamentom, da bi opozorilo na po njihovo nepravilno delitev sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) ter sporno sestavo sveta fundacije. Prav zato v društvu oporekajo vladnemu pre-

dlogu zakona o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije.

Pečaričeva, letnik 1971, je doma iz Spodnjih Škofij na Primorskem. Diplomirala je iz filozofije in sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Med letoma 1996 in 2000 je bila soustvarjalka kontaktne radijske oddaje na Radiu Študent, od 2000 pa je redno zaposlena v Društvu za kulturo hendikepa, kjer je med drugim odgovorna za projekt Neodvisno življenje hendikepiranih. Poleg angažiranosti v raznih akcijah o ozaveščanju hendikepiranih predava na ljubljanskih visokošolskih zavodih, je mentorica študijske prakse na Visoki šoli za socialno delo in članica Socialne zbornice.

Njeno volilno geslo je »priložnosti za vse«. Verjetno bolj kot na izvolitev na predsedniški položaj računa na to, da bo s kampanjo javnost opozorila na probleme zapostavljenih družbenih skupin. M.V.

Janez.

Janez!

Ja

Janez!!!

vse slovenske

Janez?

Janez!

di.si

ke strani

Moj Mobi. Moji prijatelji.

Ne razumem, kako lahko Jože vedno zmagaja, če še kart ne zna pravilno držati. Kakšno srečo ima ... No, kljub temu da sem vse partije izgubil, je bilo po štirinajstih dnevih Bogdana in Jožeta lepo spet videti. Malo smo obrali politike, :("prodali" nekaj nogometašev, ena dva kupili, se zmenili vse za nazaj in vse za naprej, pa še narezek je bil prva liga! Potem me je poklicala Marija. "Večerja," je rekla. Ajajaja, težave. Zvečer sem se še enkrat slišal z Bogdanom. **Hehehe, tudi on je imel dvojno večerjo.**

www.mobitel.si

STIL:
MOI MOI
TELEFON
+
TORBICA

Moj Mobi.
Moja Motorola F3